

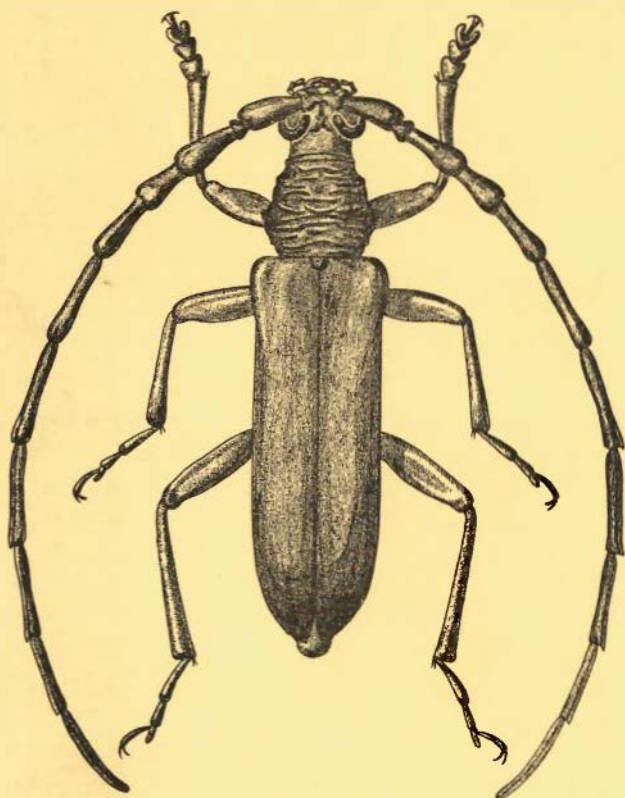
KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT
VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

INSTITUT ROYAL DES SCIENCES
NATURELLES DE BELGIQUE

FAUNA VAN BELGIË

BOKTORREN (*Cerambycidae*)

Ann Muylaert

BRUSSEL - 1984 - BRUXELLES

KONINKLIJK BELGISCH INSTITUUT
VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

INSTITUT ROYAL DES SCIENCES
NATURELLES DE BELGIQUE

FAUNA VAN BELGIË

BOKTORREN (*Cerambycidae*)

Ann Muylaert

*Wetenschappelijk medewerkster
aan het Koninklijk Belgisch Instituut
voor Natuurwetenschappen*

Vermogen van het Koninklijk Belgisch
Instituut voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29
B - 1040 BRUSSEL

Patrimoine de l'Institut Royal des
Sciences naturelles de Belgique
Rue Vautier 29
B - 1040 BRUXELLES

© 1984: Uitgave van het Vermogen van het Koninklijk
Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29 B - 1040 Brussel

*Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of
openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotocopie, microfilm of
op welke andere wijze ook, zonder schriftelijke toestemming
van de uitgever.*

D/1984/0339/8

INHOUD

Voorwoord	4
Inleiding en dankwoord.	6
Plaats in het systeem der insekten.	11
Uitwendige bouw	12
a. Schema.	12
b. Kenmerken van de boktorren.	14
Levenswijze	15
Verzamelen en prepareren.	16
Systematische lijst van de soorten.	18
Determineertabellen en beschrijving	22
Verspreidingskaarten.	104
Literatuur.	133
Register.	138
a. Wetenschappelijke namen	138
b. Nederlandse namen	146

VOORWOORD

Wegens hun typische lichaamsbouw, hun dikwijls opvallende kleuren en hun niet geringe afmetingen zijn boktorren steeds een aantrekkelijk studieobject geweest voor talrijke insektenliefhebbers. Ook de levenswijze en het economische belang van vele soorten, boeiden heel wat onderzoekers. Een direct gevolg hiervan is dat de familie der boktorren een vrij goed bestudeerde groep vormt. De familie wordt uitvoerig behandeld in vrij recente Franse, Duitse en Nederlandse fauna's waarin alle, of op zijn minst toch het grootste deel van onze inheemse soorten, kunnen teruggevonden worden. Het laatst verschenen Belgische determinatiewerk echter dat op volledigheid kan bogen, is de "Manuel de la Faune de Belgique" van A. LAMEERE gepubliceerd in 1900. Alle toen bekende insektensoorten van België worden erin vermeld; voor de boktorren betekent dit een zestigtal soorten. Het spreekt vanzelf dat in de loop van de daaropvolgende tachtig jaren heel wat nieuwe soorten voor de Belgische fauna werden gemeld.

De nood aan goede, en bij voorkeur uitstekende determinatiewerken voor de Belgische fauna doet zich voor vele invertebratengroepen sterk gevoelen. De reeks "Fauna van België/Faune de Belgique", een uitgave van het Vermogen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, zou hier aan een dringende behoefte kunnen voldoen. Een paar jaar geleden reeds, werd op het K.B.I.N. dan ook het besluit genomen om deze reeks nieuw leven in te blazen en met vernieuwde krachten voort te zetten.

Het ligt in de bedoeling om in de komende jaren in deze reeks "Fauna van België" nog meer groepen op een bevattelijke wijze te bewerken. Daarbij zal steeds naar een zekere volledigheid gestreefd worden in de behandelde soorten, namelijk alle soorten die voor zover bekend tot de Belgische fauna behoren, alsmede de soorten die op grond van hun huidige verspreiding, wellicht ook in België in de vrije natuur zouden kunnen aangetroffen worden.

Het is met veel genoegen, en ook wel met enige fierheid, dat ik het werk van Ann MUYLELAERT over de Boktorren van België hier mag inleiden. Aan de basis van haar belangstelling voor, en kennis van de boktorren lag een project van Bijzonder Tijdelijk Kader waarin zij gedurende twee jaren zeer nuttig werk heeft verricht. In haar vrije tijd heeft zij zich later bekwaamd in de studie van de boktorren van de Belgische fauna. Zij hoefde weinig aansporing om haar kennis en de bijeengebrachte gegevens te verwerken tot deze publikatie. Terloops voeg ik er nog aan toe dat niet alleen de tekst, maar ook alle tekeningen en zelfs het tikwerk van haar hand zijn.

Het is mijn vurige wens dat deze publikatie van Ann MUYLELAERT inderdaad een leemte zal aanvullen, en dat op de ingeslagen weg met succes kan worden verder gegaan.

Brussel, maart 1984.

Dr. J.L. VAN GOETHEM,
Hoofd van het departement
Invertebraten.

INLEIDING

Met dit werk willen we de mogelijkheid bieden alle boktorren die tot de Belgische fauna behoren te determineren, daarbij inbegrepen de soorten die niet ver buiten onze grenzen voorkomen (1). Soorten die slechts één- of tweemaal waargenomen werden, behandelen we enkel wanneer ze gezien hun verspreiding in de omringende landen ook tot onze fauna zouden kunnen behoren of wanneer er twijfel mogelijk is en deze soort voor verdere studie in aanmerking komt (2). Soms worden larven met buitenlands hout ingevoerd (havens, houtzagerijen). De adulten ontluiken na enige tijd en kunnen enkele dagen blijven leven. Met zo'n vondsten houden we evenwel géén rekening.

Als voornaamste basiswerk gebruikten we de 'Faune des Coléoptères de France I. Cerambycidae' door A. Villiers (1978) wiens nomenclatuur we overnamen. Van elke soort geven we steeds een korte beschrijving waarbij de kenmerken die reeds in de determineertabel voorkwamen niet herhaald worden. Wanneer het zéér duidelijk is (lengte van voelsprieten, kleur van dekschilden,...) vermelden we eveneens het geslachtsdimorfisme. De kenmerken die in de determineertabellen tussen haakjes staan zijn géén typische, morfologische kenmerken voor de onderfamilie, de tribus of het genus in het algemeen. Ze hebben slechts betrekking tot de Belgische soorten die in dit geval tot de respectieve onderfamilie, tribus of genus behoren.

Sommige boktorren zijn buitengewoon variabel wat hun kleur betreft. Vele van deze kleurvarianten, zogenaamde kleuraberraties, hebben een naam gekregen, die echter niet erkend wordt door de Internationale Code voor Zoölogische Nomenclatuur. Deze namen worden dan ook in dit werk niet vermeld. De geïnteresseerde lezer gelieve hiervoor de gespecialiseerde literatuur te raadplegen. Alle vaak voorkomende synoniemen staan in het register gerangschikt waarbij telkens naar de correcte benaming verwezen wordt. Gebruikelijke Nederlandse namen zijn steeds aangegeven.

Een grondige studie van de verzamelingen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen,

(1) In de tekst aangeduid d.m.v. (O)

(2) In de tekst aangeduid d.m.v. (X)

van andere belangrijke verzamelingen en van de literatuur tot en met 1982, hadden tot resultaat dat we reeds vrij volledige verspreidingskaarten hebben kunnen samenstellen.

Wij willen deze inleiding graag benutten om allen die bijgedragen hebben tot de verwezenlijking van dit werk van harte te danken.

Vanwege het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen ontvingen we zéér veel hulp.

Prof. Dr. X. MISONNE, directeur a.i., en

Dr. J. VAN GOETHEM, hoofd van het departement Invertebraten, boden ons de mogelijkheid in het Instituut te werken en gebruik te maken van allerlei faciliteiten, nodig voor het tot stand komen van deze fauna.

Dr. J. VAN GOETHEM toonde véél interesse voor het werk, heeft ons voortdurend aangemoedigd en gaf ons véél nuttige wenken. Véél dank zijn we ook verschuldigd aan de Heer Ir. R. DAMOISEAU, werkleider, en aan Dr. P. GROOTAERT, assistent, bij de afdeling Entomologie, die bereid waren het manuscript grondig na te lezen en van kritische commentaar te voorzien.

Prof. Dr. Ir. J. LECLERCQ en Dr. Ir. C. VERSTRAETEN van de Faculté des Sciences Agronomiques te Gembloux gaven ons toestemming tot inzage en studie van alle gegevens in verband met de verspreidingskaarten.

Tenslotte danken we Prof. A. VILLIERS van het Muséum national d'Histoire naturelle te Parijs die er geen bezwaar in zag om zijn fauna als basiswerk te laten gebruiken en zijn toestemming gaf om sommige delen uit de determineertabellen in het Nederlands te bewerken.

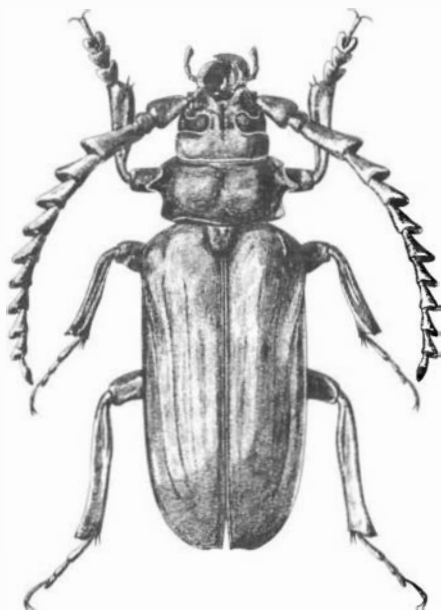

Fig. A - *Prionus coriarius* (L.)
(PRIONINAE)

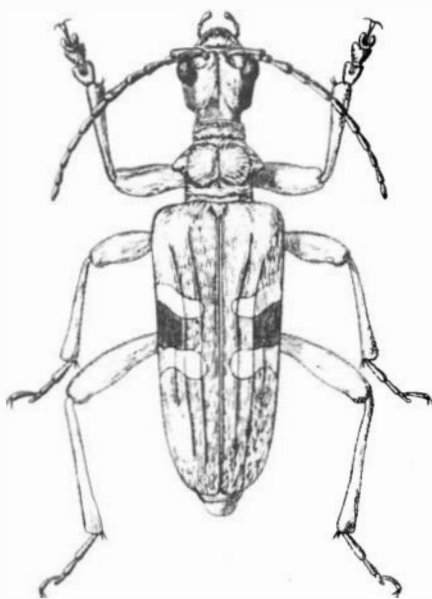

Fig. B - *Rhagium mordax* (DEG.)
(LEPTURINAE)

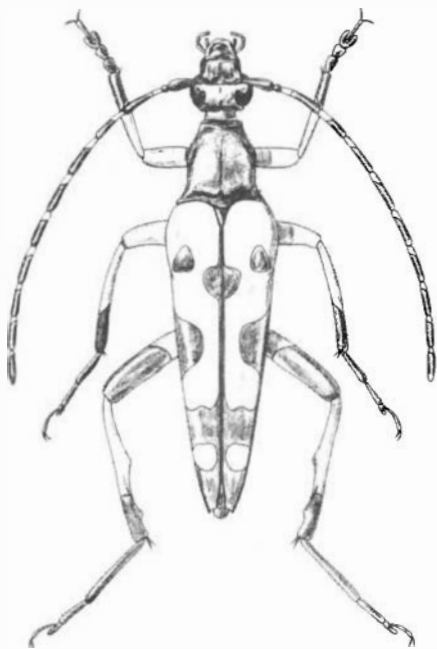

Fig. C - *Leptura maculata* PODA
(LEPTURINAE)

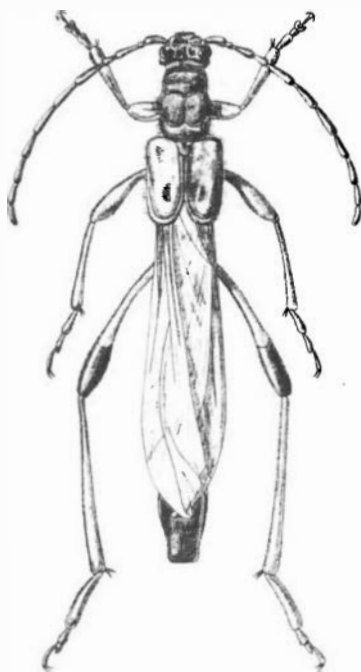

Fig. D - *Necydalis major* L.
(LEPTURINAE)

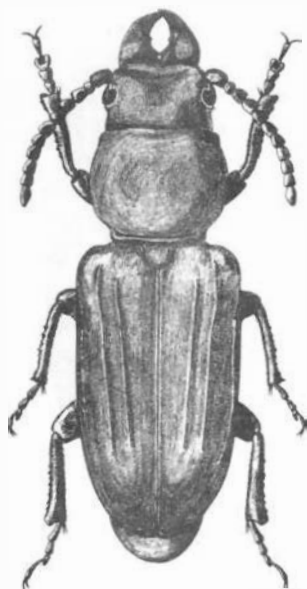

Fig. E - *Spondylis buprestoides* (L.)
(SPONDYLINAE)

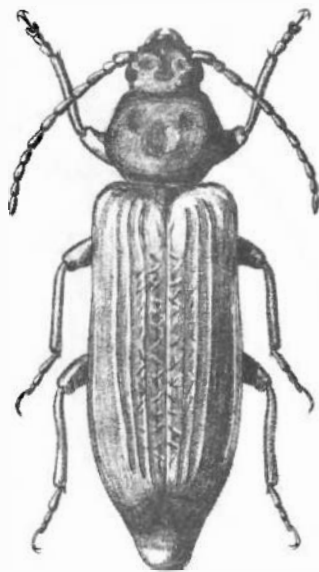

Fig. F - *Asemum striatum* (L.)
(ASEMINAE)

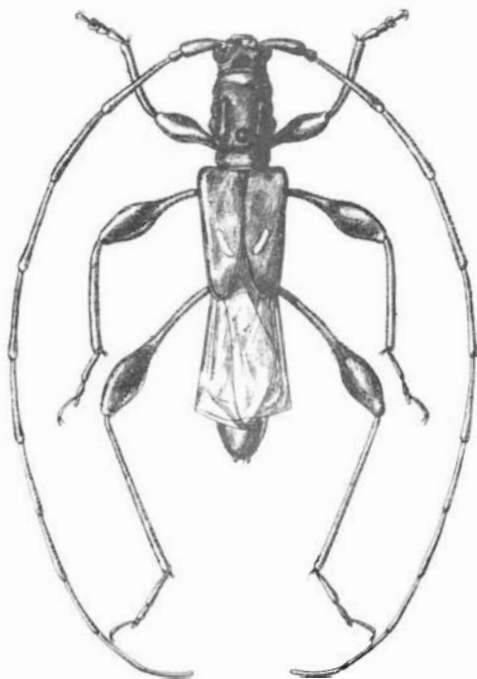

Fig. G - *Molorchus minor* (L.)
(CERAMBYCINAE)

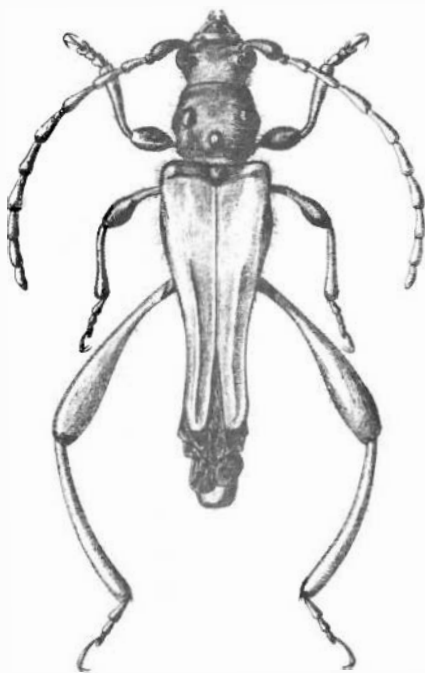

Fig. H - *Stenopterus rufus* (L.)
(CERAMBYCINAE)

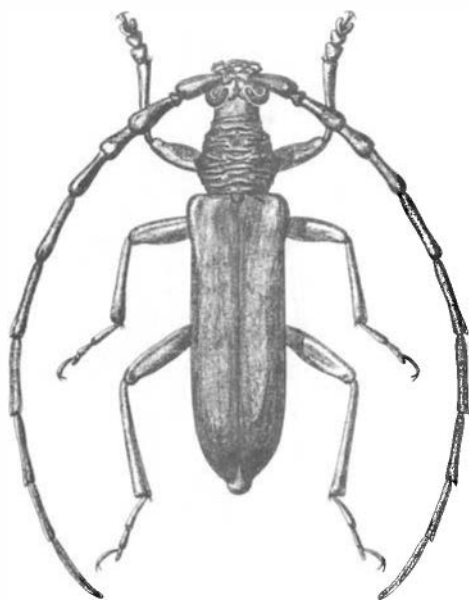

Fig. I - *Cerambyx scopolii* FUESSL.
(CERAMBYCINAE)

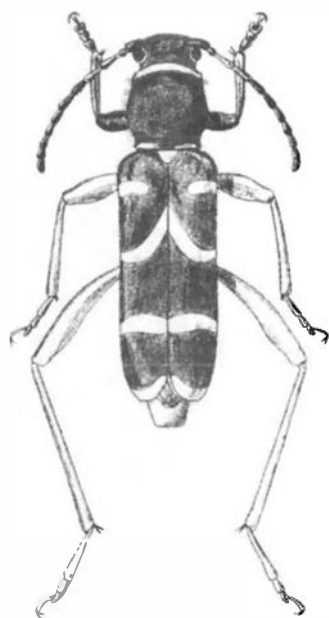

Fig. J - *Clytus arietis* (L.)
(CERAMBYCINAE)

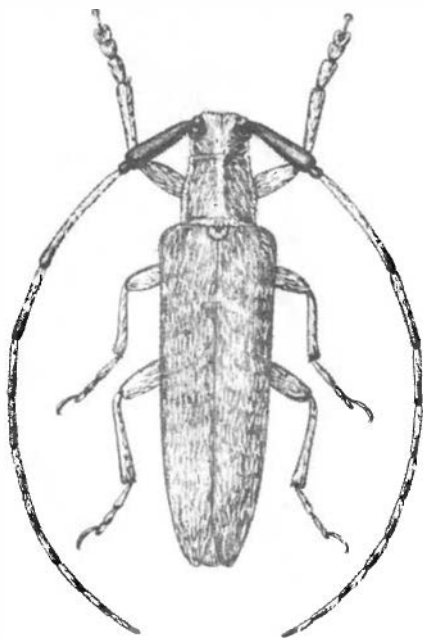

Fig. K - *Agapanthia villosoviridescens* (DEG.)
(LAMIINAE)

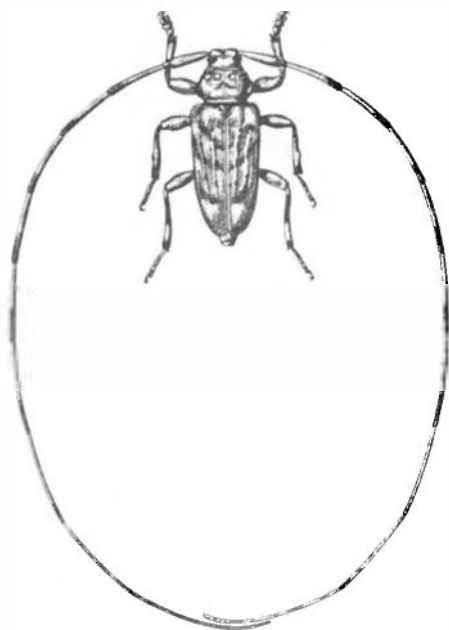

Fig. L - *Acanthocinus aedilis* (L.)
(LAMIINAE)

PLAATS IN HET SYSTEEM DER INSEKTEN

Binnen de klasse van de insekten rangschikken we de boktorren bij de onderklasse van de gevleugelde insekten of Pterygota (in principe gevleugelde insekten, sommige ervan hebben in de loop van de evolutie hun vleugels verloren). Deze onderklasse omvat twee groepen: de Hemimetabola en de Holometabola. De Hemimetabola hebben een onvolledige gedaanteverwisseling, de jonge stadia gelijken op de adulten, de groei gebeurt via een aantal vervellingen. Voorbeelden hiervan zijn de sprinkhanen, kakkerlakken, libellen, wantsen, ... Boktorren behoren tot de tweede groep of Holometabola, die een volledige gedaanteverwisseling ondergaan (larve - pop - adult). Enkele belangrijke orden hiervan zijn de netvleugeligen of Neuroptera (vb. gaasvlieg), de schorpioenvliegen of Mecoptera, de vlinders of Lepidoptera, de schietmotten of Trichoptera, de tweevleugeligen of Diptera (vb. vlieg, mug), de vliesvleugeligen of Hymenoptera (vb. bij, wesp) en onder andere ook de schildvleugeligen of Coleoptera beter bekend onder de naam 'kevers' of 'torren'.

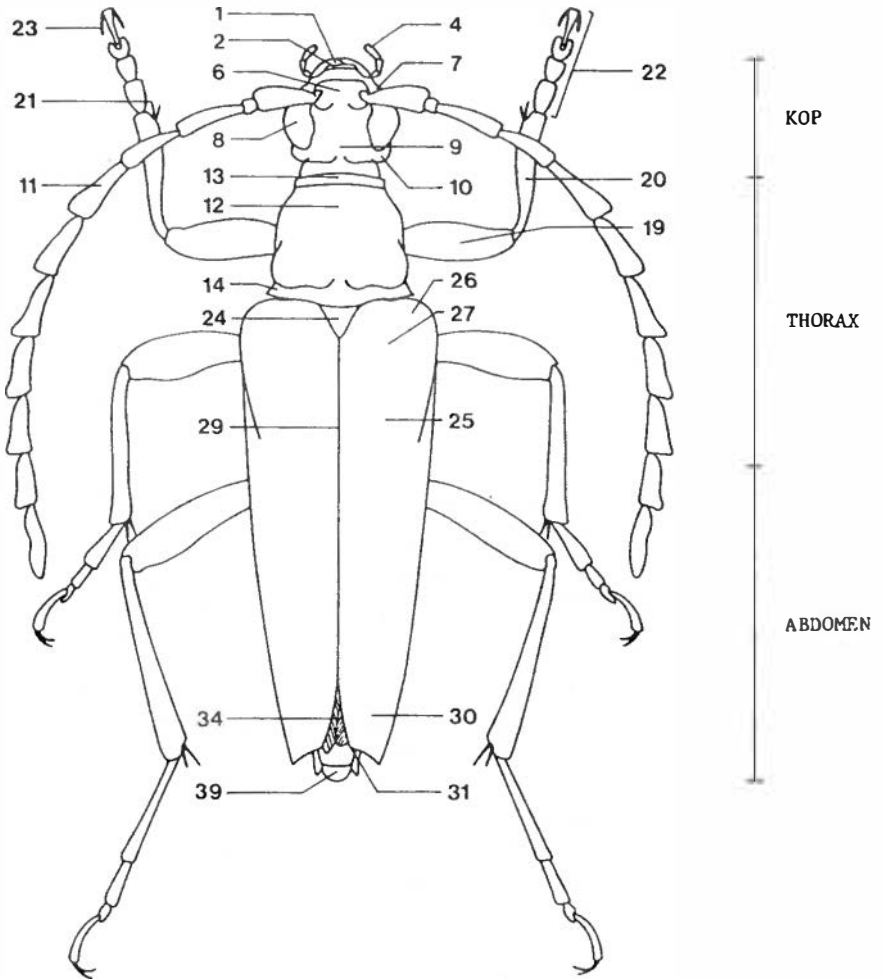
Een eerste indeling van de Europese kevers gebeurt op basis van de bouw van het eerste zichtbaar achterlijfsegment. Wordt dit segment geheel in twee gedeeld door de achterheupen, dan spreekt men van de Adephaga. Dit zijn gewoonlijk vleesetende soorten die op het land en in zoetwater leven. Daartoe behoren de families van de zandloopkevers, loopkevers, schrijvertjes, modderkevers en watertreders. Bij de overige families, en dus ook de boktorren, is het eerste achterlijfsegment niet gedeeld: ze vormen de onderorde van de Polyphaga. Binnen deze onderorde behoort de familie van de boktorren (Cerambycidae) tot de superfamilie van de Chrysomeloidea (of Phytophaga) die van de andere superfamilies te onderscheiden is door het bezit van schijnbaar vierledige tarsen (zie verder).

Boktorren danken hun Nederlandse naam aan de lange voelsprieten die in rust gewoonlijk als bokkehorens over de rug geslagen zijn.

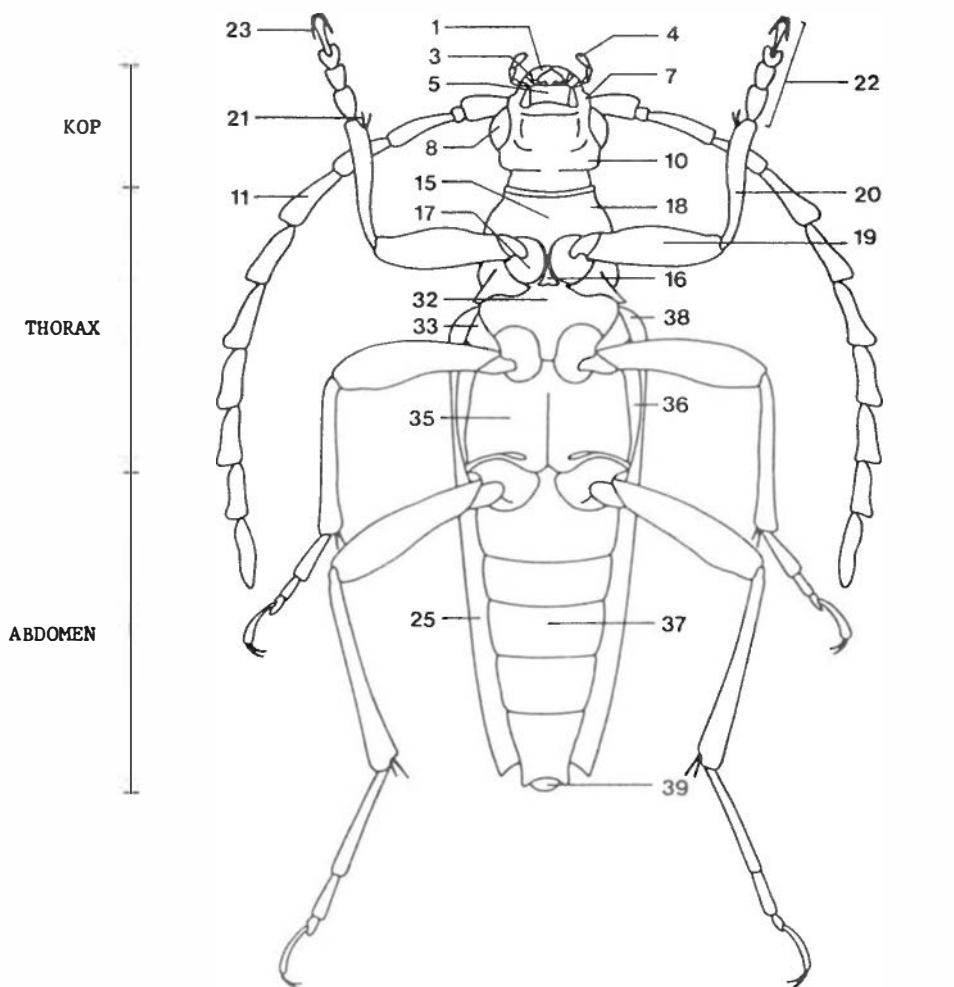
UITWENDIGE BOUW

Schema

Alle voor determinatie belangrijke kenmerken zijn in de figuren opgenomen.

1. <i>mandibula</i> (voorkaak)	11. <i>antenna</i> (voelspriet)
2. <i>labrum</i> (bovenlip)	12. <i>pronotum</i> (halsschild)
3. <i>palpus labialis</i> (liptaster)	13. vóórrand van het <i>pronotum</i>
4. <i>palpus maxillaris</i> (kaaktaster)	14. achterrand (= basis) van het <i>pronotum</i>
5. <i>mentum</i> (kin)	15. <i>prosternum</i>
6. <i>frons</i> (voorhoofd)	16. uitsteeksel van het <i>prosternum</i>
7. <i>gena</i> (wang)	17. <i>coxa</i> (heup)
8. oog	18. <i>trochanter</i> (dijring)
9. <i>vertex</i> (schedel)	19. <i>femur</i> (dij)
10. <i>tempus</i> (slaap)	20. <i>tibia</i> (scheen)

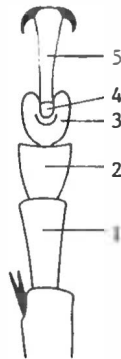

- 21. einddoorn van de vóórscheen
- 22. *tarsus* (voet)
- 23. *klaauw*
- 24. *scutellum* (schildje)
- 25. *elytrum* (dekschild)
- 26. *humerus* (schouder)
- 27. basis van het *elytrum*
- 28. *epipleurum* van het *elytrum*
- 29. *sutura* (naad)
- 30. *apex* (top, uiteinde) van het *elytrum*

- 31. *suturale* hoek (naadhoek)
- 32. *mesosternum*
- 33. *epimeer* van de *mesothorax*
- 34. achtervleugels
- 35. *metasternum*
- 36. *episternum* van de *metathorax*
- 37. *sterniet* (achterlijfsegment)
- 38. *epipleurum*
- 39. *pygidium*

Kenmerken van de boktorren

- Achterste coxae scharnieren aan het metasternum: ze verdelen het eerste zichtbare abdominale sterniet niet (subordo *Polyphaga*).
- Tarsi schijnbaar vierledig (zie figuur), in werkelijkheid vijfledig; het vierde lid is zéér klein en zit verborgen aan de basis van het tweelobbige derde lid (superfamilie *Chrysomeloidea*).
- Gewoonlijk zéér lange antennae (dikwijls langer dan het lichaam) die in rust over de rug geslagen zijn.
- Voorste en middenste tibiae met twee krachtige einddoornen.
- Lichaam meestal vrij lang en slank.

tarsus van
boktor

Opmerking

Andere kevers die wegens hun habitus (slank lichaam en lange voelsprietten) met boktorren kunnen verward worden zijn: schijnboktorren (*Oedemeridae*) en weekschildkevers (*Cantharidae*). Bij de schijnboktorren zijn de vóórste en middenste tarsi duidelijk vijfledig, de achterste tarsi vierledig. De weekschildkevers vertonen weke, weinig verharde dekschilden; alle tarsi zijn duidelijk vijfledig.

LEVENSWIJZE

Larven van boktorren leven meestal in ziek of dood hout. Een gevolg hiervan is dat we deze kevers vooral in bosachtige streken aantreffen. De adulten vliegen uit van mei tot juli. Op enkele uitzonderingen na zijn ze actief op de warmste tijdstippen van de dag. Vele soorten zijn stuifmeeleeters. We vinden ze op allerlei bloeiende planten (vooral schermbloemigen). Een aantal wordt aangetrokken door rijpe vruchten, hars of gegist plantensap. Andere blijven op de boomsoort waarin ze als larve leefden en eten schors, hout, bladeren, naalden of denneappels. Tenslotte zijn er enkele soorten die vooral plantestengels en -wortels opzoeken.

Volwassen kevers leven slechts één tot drie weken. Deze korte periode wordt vooral voor de voortplanting benut.

Een zestal dagen na de bevruchting zoekt het wijfje de voor larven geschikte voedselplant op om er haar eitjes te leggen. Ook de plaats op de plant (meestal een boom) zelf wordt nauwkeurig bepaald: in een gleuf of gaatje van de schors, onder korstmossen of droge mosplantjes, onder de schors, in de stengel,...

De eitjes komen gewoonlijk twee tot drie weken later uit. Dit is evenwel afhankelijk van de temperatuur en de vochtigheid.

Het larvale stadium duurt gemiddeld één jaar (bij sommige soorten veel meer, bv. tot zes jaar bij de huisboktor). Naast een gering aantal dat in plantenweefsels of in de grond ten koste van wortels leeft, vinden we de meeste larven in dood, nog niet rottend hout (brandhout, stronken, omgewaaide bomen, afgevalen takken, ...). Slechts enkele soorten geven de voorkeur aan levend hout, meestal van zieke bomen of van afstervende takken. Ze maken gangen in de schors of in het spint of tussen beide lagen in. Ze 'eten' zich een weg doorheen het hout en laten brokstukken en excrementen achter in hun gang.

De verpopping gebeurt meestal in de herfst. Sommige soorten maken daartoe een zogenaamde 'verpoppingskamer': een verbreding aan het einde van de gang, afgesloten door houtresten.

Het popstadium duurt enkele weken.

De adulten ontluiken vóór of tijdens de winter en overwinteren in de verpoppingskamer, in de larvale gangen of onder de schors. Enkele soorten brengen de winter door als larve of pop en metamorfoserend in de lente, kort vóór het uitvliegen.

Het uitvliegen van de adulten (mei tot juli) is sterk afhankelijk van de atmosferische omstandigheden, vooral van de vochtigheid. Ze knagen dan met hun sterke mandibulae een, meestal ovale, vlieggat in het hout dat hen scheidt van de buitenwereld.

De meeste boktorsoorten zijn onschadelijk en zijn zelfs van nut bij de opruiming van organische afval door de houtverrotting te versnellen. Enkele soorten kunnen echter enorme schade aanrichten bij naald- of loofbomen omdat hun larven in gezond hout leven. Een erg gevreesde soort is de huisboktor (*Hylotrupes bajulus*) die telefoonpalen, schuttingen, meubels,... beschadigt en zelfs het instorten van daken kan veroorzaken. De larven leven in verwerkt naaldhout. Jarenlang knagen ze gangen in het hout, waarbij geen uitwendige sporen zichtbaar zijn. De ovale vlieggaten, langswaars de adulten het hout verlaten, zijn de eerste zichtbare tekenen van hun aanwezigheid.

VERZAMELEN EN PREPAREREN

Zoals uit het voorgaande blijkt zijn de maanden mei tot juli de gunstigste periode om boktorren te verzamelen. Op zonnige dagen treffen we héél wat soorten aan op tal van bloemen zoals margriet, moerasspiraea, duizendblad, braam, vlier, meidoorn,... en vooral op grote schermbloemigen (engelwortel, bereklauw) die in de omgeving van bossen groeien (hun nektar en stuifmeel vormen een ideale voedselbron voor véél insekten). Enkele soorten houden zich schuil tegen de plantentengels tussen de lage begroeiing. Een groot aantal verkiest dood of vermolmd hout en vinden we op dode takken, opgestapeld brandhout, boomstronken,... vooral wanneer deze enkele uren per dag aan de zon blootgesteld zijn. In dit geval is het aangeraden zowel het houtoppervlak, als gaten en spleten in de schors nauwkeurig te onderzoeken, vooral omdat sommige

kevers wegens hun schutkleur nauwelijks opvallen. Er zijn slechts enkele soorten die 's avonds actief zijn en door lichtbronnen aangetrokken worden.

Meestal kunnen boktorren met de hand gevangen worden, maar het sleepnet levert ook goede resultaten op. Soorten die in bomen (bv. op dode takken) of struiken leven kunnen gemakkelijk verzameld worden door een paraplu omgekeerd onder de boom of struik te houden en met een stok krachtig op de stam of takken te kloppen. De vallende insecten komen aldus in de paraplu terecht. Men kan ook een wit laken op de grond openspreiden.

Het doden van de dieren gebeurt in een potje met wat filtreerpapier of watten waarop enkele druppels acethylacetaat (azijnether).

Boktorren worden bij voorkeur droog bewaard: een opgeprikte kever is gemakkelijk hanteerbaar onder loep of microscoop en verliest zijn kleur niet wat wel het geval is bij alcoholverzamelingen. Het prepareren zelf doet men door een insectenspeld die niet vatbaar is voor bijtende produkten (anticorro) door het rechterdekschild te prikken zodat de heupen en andere belangrijke kenmerken van de onderzijde zichtbaar blijven. Het eerste paar poten wordt langsheen de kop symmetrisch naar voren geschikt, het tweede en derde paar en de voelsprieten naar achteren. Kleine exemplaren worden best op een minutienaaldje geprikt dat op zijn beurt op een stukje Polyporus (= boomzwam) wordt bevestigd waar een insectenspeld doorheen wordt gestoken. Dikwijls worden kevers op een stukje karton gekleefd. Dit is wel veiliger wat het afbreken van poten of voelsprieten betreft, maar kan de determinatie sterk bemoeilijken omdat de onderzijde van het lichaam niet zichtbaar is.

Na een aantal dagen drogen brengt men aan de speld een etiket met de vindplaats, de datum, de naam van de verzamelaar en eventueel bijzonderheden in verband met de biotoop (bv. op margriet aan de rand van gemengd loofbos). Dit is zéér belangrijk voor latere oecologische en zoögeografische studies. Een geprepareerd insect zonder betrouwbaar etiket heeft praktisch geen enkele wetenschappelijke waarde.

SYSTEMATISCHE LIJST VAN DE SOORTEN

PRIONINAE

Prionus coriarius (LINNAEUS, 1758)

LEPTURINAE

Rhagiini

Rhagium inquisitor (LINNAEUS, 1758)
Rhagium sycophanta (SCHRANK, 1781)
Rhagium mordax (DEGEER, 1775)
Rhagium bifasciatum FABRICIUS, 1775
Rhammusium bicolor (SCHRANK, 1781)
Oxymirus cursor (LINNAEUS, 1758)
Stenocorus meridianus (LINNAEUS, 1758)
Anisorus quercus (GOETZ, 1783) (O)
Acmaeops marginatus (FABRICIUS, 1781) (X)
Dinoptera collaris (LINNAEUS, 1758)
Pidonia lurida (FABRICIUS, 1792)

Lepturini

Cortodera humeralis (SCHALLER, 1783)
Grammoptera ustulata (SCHALLER, 1783)
Grammoptera variegata (GERMAR, 1824)
Grammoptera ruficornis (FABRICIUS, 1781)
Alosterna tabacicolor (DEGEER, 1775)
Pseudallosterna livida (FABRICIUS, 1776)
Anoplodera sexguttata (FABRICIUS, 1775)
Anoplodera rufipes (SCHALLER, 1783)
Stictoleptura scutellata (FABRICIUS, 1781)
Corymbia rubra (LINNAEUS, 1758)
Brachyleptura cordigera (FUESSLINGS, 1775)
Brachyleptura fulva (DEGEER, 1775)
Brachyleptura maculicornis (DEGEER, 1775)
Anastrangalia dubia (SCOPOLI, 1763) (O)
Pachytodes cerambyciiformis (SCHRANK, 1781)
Leptura quadrifasciata LINNAEUS, 1758
Leptura aurulenta FABRICIUS, 1792
Leptura arcuata PANZER, 1793
Leptura aethiops PODA, 1761
Leptura maculata PODA, 1761
Stenurella melanura (LINNAEUS, 1758)
Stenurella bifasciata (MULLER, 1776)
Stenurella nigra (LINNAEUS, 1758)
Pedostrangalia revestita (LINNAEUS, 1767)
Strangalia attenuata (LINNAEUS, 1758)

Necydalini

Necydalis major LINNAEUS, 1758

Necydalis ulmi CHEVROLAT, 1838 (O)

SPONDYLINAE

Spondylis buprestoides (LINNAEUS, 1758)

ASEMINAE

Asemum striatum (LINNAEUS, 1758)

Arhopalus tristis (FABRICIUS, 1787)

Arhopalus rusticus (LINNAEUS, 1758)

Tetropium castaneum (LINNAEUS, 1758)

Tetropium gabrieli (WEISE, 1905)

Tetropium fuscum (FABRICIUS, 1787)

CERAMBYCINAE

Graciliini

Gracilia minuta (FABRICIUS, 1781)

Nathriini

Nathrius brevipennis (MULSANT, 1839)

Molorchini

Molorchus minor (LINNAEUS, 1758)

Glaphyra umbellatarum (SCHREBER, 1759)

Stenopterini

Stenopterus rufus (LINNAEUS, 1767)

Obriini

Obrium cantharinum (LINNAEUS, 1767)

Obrium brunneum (FABRICIUS, 1792)

Deilini

Deilus fugax (OLIVIER, 1790)

Cerambycini

Cerambyx cerdo LINNAEUS, 1758 (X)

Cerambyx scopolii FUESSLINS, 1775

Purpuricenini

Purpuricenus kaehleri (LINNAEUS, 1758)

Callichromini

Aromia moschata (LINNAEUS, 1758)

Callidiini

- Hylotrupes bajulus* (LINNAEUS, 1758)
Ropalopus clavipes (FABRICIUS, 1775)
Ropalopus femoratus (LINNAEUS, 1758)
Ropalopus spinicornis (ABEILLE DE PERRIN, 1869)
Callidostola aenea (DEGEER, 1775)
Callidium violaceum (LINNAEUS, 1758)
Pyrrhidium sanguineum (LINNAEUS, 1758)
Phymatodes testaceus (LINNAEUS, 1758)
Phymatoderus pusillus (FABRICIUS, 1787)
Phymatoderus lividus (ROSSI, 1794)
Phymatodellus rufipes (FABRICIUS, 1776) (X)
Poecilium alni (LINNAEUS, 1767)

Clytini

- Rusticoclytus rusticus* (LINNAEUS, 1758)
Xylotrechus arvicola (OLIVIER, 1795)
Xylotrechus antilope (SCHONHERR, 1817) (X)
Clytus arietis (LINNAEUS, 1758)
Clytus rhamni GERMAR, 1817
Clytus tropicus (PANZER, 1795) (X)
Plagionotus arcuatus (LINNAEUS, 1758)
Plagionotus detritus (LINNAEUS, 1758)
Chlorophorus pilosus (FORSTER, 1771)
Chlorophorus herbsti (BRAHM, 1790) (O)
Chlorophorus varius (MULLER, 1766) (X)
Chlorophorus figuratus (SCOPOLI, 1763)
Chlorophorus sartor (MULLER, 1766)

Anaglyptini

- Anaglyptus mysticus* (LINNAEUS, 1758)

LAMIINAE

Dorcadionini

- Dorcadion fuliginator* (LINNAEUS, 1758)

Mesosini

- Mesosa curculionoides* (LINNAEUS, 1761)
Aphelocnemis nebulosa (FABRICIUS, 1781)

Agapanthiini

- Agapanthia cardui* (LINNAEUS, 1767)
Agapanthia villosoviridescens (DEGEER, 1775)
Agapanthia violacea (FABRICIUS, 1775)

Lamiini

- Lamia textor* (LINNAEUS, 1758)
Monochamus sutor (LINNAEUS, 1758) (X)

Pogonocherini

- Pogonocherus fasciculatus* (DEGEER, 1775)
Pogonocherus decoratus FAIRMAIRE, 1855
Pogonocherus ovatus (GOEZE, 1777)
Eupogonocherus hispidus (LINNAEUS, 1758)
Eupogonocherus hispidulus (PILLER, 1783)

Rhodopini

- Anaesthetis testacea* (FABRICIUS, 1781)

Acanthocinini

- Acanthocinus aedilis* (LINNAEUS, 1758)
Leiopus nebulosus (LINNAEUS, 1758)
Exocentrus adspersus MULSANT, 1846
Exocentrus punctipennis MULSANT en GUILLEBEAU, 1856 (O)
Exocentrus lusitanus (LINNAEUS, 1767)

Tetraopini

- Tetrops praeusta* (LINNAEUS, 1758)

Saperdini

- Anaerea carcharias* (LINNAEUS, 1758)
Anaerea similis (LAICHARTING, 1784)
Saperda scalaris (LINNAEUS, 1758)
Saperda octopunctata (SCOPOLI, 1772)
Compsidia populnea (LINNAEUS, 1758)

Phytoeciini

- Stenostola ferrea* (SCHRANK, 1776)
Stenostola dubia (LAICHARTING, 1784)
Musaria rubropunctata (GOEZE, 1777) (O)
Opsilia coerulescens (SCOPOLI, 1763)
Phytoecia cylindrica (LINNAEUS, 1758)
Phytoecia ictERICA (SCHALLER, 1783)
Phytoecia nigricornis (FABRICIUS, 1781)
Phytoecia pustulata (SCHRANK, 1776) (O)
Oberea oculata (LINNAEUS, 1758)
Oberea pupillata (GYLLENHAL, 1817)
Oberea linearis (LINNAEUS, 1761)
Oberea erythrocephala (SCHRANK, 1776) (O)

Mantitheus accuminatus PIC, 1924

DETERMINEERTABELLEN EN BESCHRIJVING

Tabel voor de onderfamilie.

1. - Zijrand van pronotum opwaarts omgebogen, hoogstens voorzien van één tand. Voorste coxae zelden breed, meestal afgerond of kegelvormig. (Lichaamslengte variabel.) ----- 2
- Zijrand van pronotum opwaarts omgebogen en van drie tanden voorzien. Voorste coxae sterk verbreed. (Lichaamslengte groter dan 25 mm, habitus zie fig. A, p. 8.) ----- PRIONINAE p. 24
2. - Kop horizontaal of gebogen (fig. 1 a en b). Voorste en middenste tibiae zonder groef. Eindlid van palpi afgeknot. ----- 3
- Kop verticaal of ingetrokken (fig. 1 c). Voorste tibiae aan de binnenzijde met min of meer duidelijke langsgroef, middenste tibiae aan de buitenzijde met schuine groef. Eindlid van de palpi toegespitst, hoogstens de uiterste top afgeknot. LAMIINAE p. 79

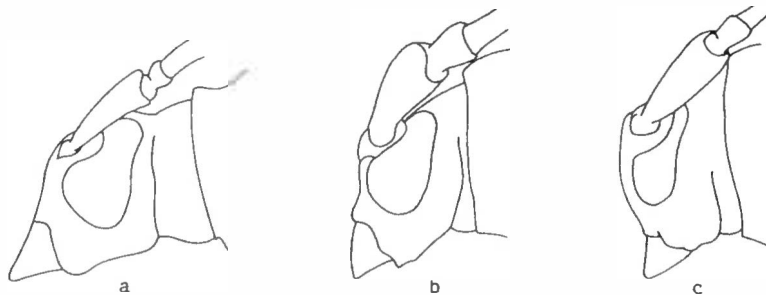

Fig. 1. - Kop: a. *Leptura aurulenta* (Lepturinae), b. *Plagionotus arcuatus* (Cerambycinae), c. *Oberea oculata* (Lamiinae).

3. - Voorste coxae zéér breed. Zéér grote, grof gefacetteerde ogen. (Lichaamslengte 13 tot 16 mm.) - Mantitheus (1) p. 102
- Voorste coxae kegel- of kogelvormig. (Lichaamslengte variabel.) ----- 4
4. - Voorste coxae kogelvormig. De kop achter de ogen gewoonlijk niet versmald, zonder duidelijke overgang tussen tempora en hals (fig. 2 a). ----- 5
- Voorste coxae kegelvormig. De kop achter de ogen gewoonlijk halsvormig versmald, met duidelijke overgang tussen tempora en hals (fig. 2 b). (Pronotum min of meer klokvormig, al dan niet met bulten of doornachtige uitsteeksels aan de zijrand. Ogen nooit in twee gedeeld.) -----
- LEPTURINAE p. 25

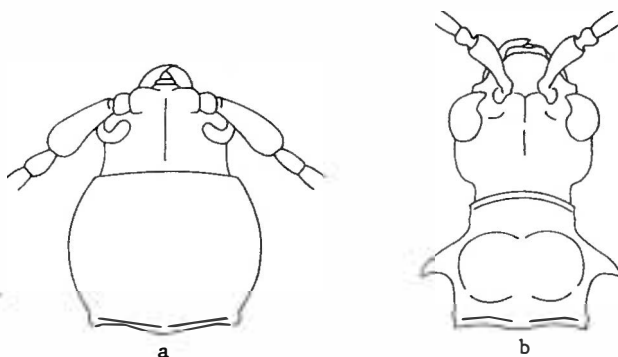

Fig. 2. - Kop en pronotum: a. *Phymatodes testaceus* (Cerambycinae), b. *Rhagium bifasciatum* (Lepturinae).

5. - Antennae langer dan kop en pronotum, met verlengde leden. Voorste tibiae niet getand. ----- 6
- Antennae zéér kort, nauwelijks langer dan kop en pronotum, met korte, brede leden. Voorste tibiae met getande zijrand (habitus zie fig. E, p. 8). - SPONDYLINAE p. 49

(1) Tot welke onderfamilie dit genus behoort is nog twijfelachtig.

6. - Tweede lid van antennae even lang als of langer dan de helft van het derde, langer dan breed (fig. 3 a). (Lichaamslengte steeds groter dan 8 mm.) -- ASEMINAE p. 49
- Tweede lid van antennae niet half zo lang als het derde, meestal ringvormig (fig. 3 b en c). (Lichaamslengte variabel.) CERAMBYCINAE p. 53

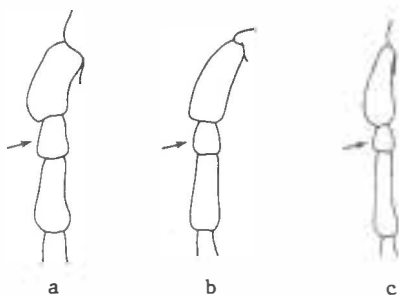

Fig. 3. - Eerste, tweede en derde lid van antennae: a. *Asemum striatum* (Aseminae), b. *Clytus arietis* (Cerambycinae), c. *Hylotrupes bajulus* (Cerambycinae).

PRIONINAE

Slechts één genus in België:

Genus *Prionus* GEOFFRY, 1762

Grote, helemaal donkerbruine boktor.

Mannetje met zéér krachtige antennae die tot de helft van de elytra reiken, twaalf leden, vanaf derde lid getand. Wijfje met kortere antennae, elf leden, vanaf vijfde lid getand.

Pronotum veel breder dan lang, rechthoekig, zijrand opwaarts omgebogen en van drie tanden voorzien.

Elytra ruw bestippeld met drie min of meer duidelijke longitudinale ribbels.

Krachtige poten. Femur aan de onderzijde uitgehold.

Voorste tibiae aan uiteinde met twee tanden, middenste en achterste tibiae gekarteld.

25 - 40 mm

In juli en augustus. Vliegt voornamelijk 's avonds, houdt zich overdag schuil op beschaduwde stronken of onder losse schors.

Prionus coriarius (LINNAEUS, 1758)

= Lederbok (fig. A, p. 8)

Verspreiding: kaart nr. 1

LEPTURINAE

Tabel voor de tribus

1. - Elytra van normale lengte, bedekken het abdomen. Achtervleugels onder de elytra verborgen. Abdomen aan de basis zo breed als het metasternum. ----- 2

- Elytra sterk verkort, bedekken het abdomen niet. Achtervleugels kunnen niet onder de elytra verborgen worden. Abdomen aan de basis sterk versmald (habitus zie fig. D, p. 7). -----

Necydalini p. 48

2. - Prosternum tussen voorste rand en coxae ingesnoerd zodat het van opzij bekeken een duidelijke hoek vormt (fig. 4 a). Pronotum aan weerszijden dikwijls met doornachtig uitsteeksel (fig. 2 a, p. 23). ---

Rhagiini p. 26

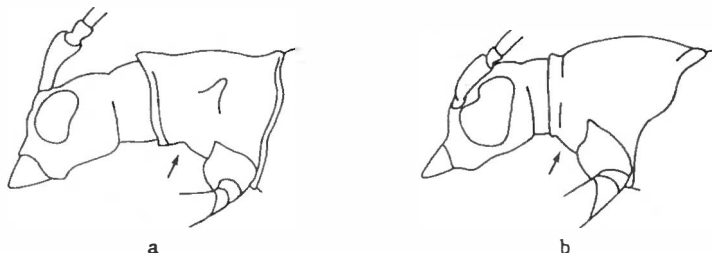

Fig. 4. - Kop en pronotum: a. *Rhagium bifasciatum* (Rhagiini), b. *Leptura arcuata* (Lepturini).

- Prosternum vóóraan niet ingesnoerd, er kan wel een smalle groef aanwezig zijn, vlak achter de voorste rand, maar deze vormt geen duidelijke hoek (fig. 4 b, p. 25). Pronotum zonder doornachtig uitsteeksel.

Lepturini p. 32

Rhagiini

Tabel voor het genus

1. - Elytra met duidelijke, longitudinale ribbels. Pronotum aan weerszijden met doornachtig uitsteeksel (fig. 2 a, p. 23). ----- 2
- Elytra zonder duidelijke ribbels. Pronotum zonder of met afgerond, zijdelings uitsteeksel (fig. 5 a, b, c en d). ----- 3

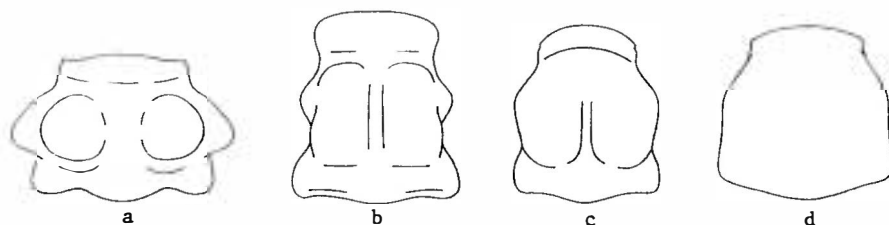

Fig. 5. - Pronotum: a. *Rhamnusium bicolor*, b. *Stenocorus meridianus*, c. *Pidonía lurida*, d. *Dinoptera collaris*.

2. - Elytra met drie longitudinale ribbels waarvan de buitenste dikwijls kort en onduidelijk zijn. Uitsteeksel van het prosternum breed, bijna zo hoog als de coxae, achteraan afgeknot (fig. 6 b, p. 27)
Rhagium p. 27
- Alleen de buitenste ribbel van de elytra is duidelijk. Uitsteeksel van het prosternum smal, veel minder hoog dan de coxae, achteraan afgerond (fig. 6 a, p. 27). ----- Oxymirus p. 30
3. - Pronotum aan weerszijden met duidelijke bult of uitsteeksel (fig. 5 a en b). ----- 4
- Pronotum zijdelings afgerond (fig. 5 c en d). -- 6

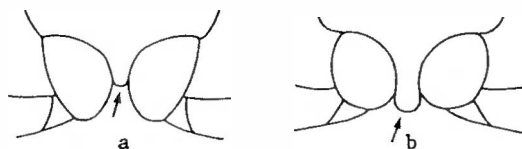

Fig. 6. - Vooraanzicht prosternum: a. *Oxyrmirus cursor*, b. *Rhagium sycophanta*.

4. - Derde lid van antennae veel langer dan vierde. -- 5
 - Derde en vierde lid van antennae ongeveer gelijk in lengte. (Zijdelings uitsteeksel van pronotum vormt een brede, afgeplatte driehoek (fig. 5 a, p. 26).)-
Rhamnusium p. 29
5. - Derde lid van antennae minstens zo lang als vijfde.
Stenocorus p. 30
 - Derde lid van antennae korter dan vijfde. -----
Anisorus p. 31
6. - Pronotum met brede insnoering achter de voorste rand. ----- 7
 - Pronotum vooraan eenvoudig afgeboord, zonder brede insnoering (fig. 5 d, p. 26). --- *Dinoptera* p. 31
7. - Basis van de antennae vóór de ogen gelegen. Pronotum kogelvormig. Elytra ongeveer dubbel zo lang als samen breed. ----- *Acmaeops* (X) p. 31
 - Basis van de antennae tussen de ogen gelegen. Pronotum met kleine bult aan elke zijde (fig. 5 c, p. 26). Elytra duidelijk langer dan tweemaal de gezamenlijke breedte. ----- *Pidonía* p. 32

Genus *Rhagium* FABRICIUS, 1775

1. - Zéér duidelijke, lange tempora, min of meer bestippeld (fig. 7 b, p. 28). ----- 2
 - Tempora min of meer duidelijk, niet bestippeld (fig. 7 a, p. 28).

Grootste gedeelte van kop, antennae, pronotum en poten zwart met grauwe beharing. Pronotum en scutellum met gladde middellijn.

Elytra met drie duidelijke, longitudinale ribbels waarvan de twee buitenste naar het uiteinde toe samenkomen. Elytra licht rossig, geel- of bruinachtig, vlekkerig grijs behaard met drie zwarte dwarsbanden waarvan de middenste meestal minder volledig is dan de twee overige.

9 - 15 mm

Ontluikt in september maar overwintert in de poppenwieg in verstijfde toestand en komt pas in april te voorschijn.

Rhagium inquisitor (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 2

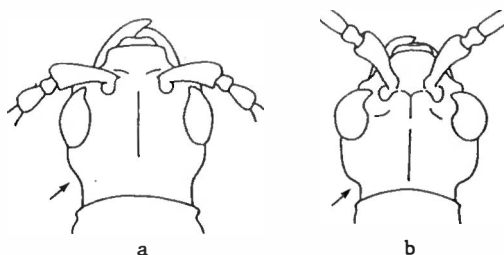

Fig. 7. - Kop: a. *Rhagium inquisitor*, b. *Rhagium bifasciatum*.

2. - Antennae dik en kort, reiken slechts weinig voorbij de basis van de elytra. Pronotum zonder longitudinale, gladde middellijn. Bovenzijde dicht, vlekkerig behaard. Krachtige poten. ----- 3
- Antennae fijn en lang, bruinroodachtig, het eerste lid en soms de top van het derde tot zesde lid donkerder.
Pronotum met longitudinale, gladde middellijn. Bovenzijde gelijkmatig, fijn behaard, slechts het scutellum met dicht, geelachtig vilt. Kop en pronotum bruinzwart.
Elytra langs de zijanten roestkleurig, voor de rest zwart of bruinzwart met twee roodgele of

lichtgele, scheve dwarsbanden, de één vóór, de ander achter het midden. De lichte kleur van de zij-kanten of van de banden kan zich verder uitbreiden over de elytra.

Poten roodbruinachtig, uiteinde van femur bruin-zwart.

12 - 22 mm

In lente en zomer op dode bomen.

Rhagium bifasciatum FABRICIUS, 1775

= Gevlekte dennebok

Verspreiding: kaart nr. 5

3. - Tempora onbehaard.

Elytra met twee roestgele dwarsbanden waartussen een grote, zwarte, onbehaarde vlek aan de zijrand. Tussen het scutellum en de humerus zijn de elytra gelijkmatig gewelfd.

11 - 22 mm

Van maart tot september op boomstronken en afgevallen takken, dikwijls op bloemen: meidoorn, vlier, enz...

Rhagium mordax (DEGEER, 1775)

= Gemarmerde eikeboktor (fig. B, p. 8)

Verspreiding: kaart nr. 4

- Tempora behaard.

Elytra zonder onbehaarde zijvlek tussen de twee roestgele dwarsbanden. Duidelijke bult tussen het scutellum en de humerus.

15 - 26 mm

In lente en zomer op stronken van eiken en dennen.

Rhagium sycophanta (SCHRANK, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 3

Genus *Rhamnusium* LATREILLE, 1829

Kop, pronotum, abdomen en poten rood en glanzend. Mandibulae, meso- en metasternum en coxae gedeeltelijk

zwart. Antennae zwart, aan de basis rood, zéér zelden helemaal rood. Elytra helemaal donkerblauw of zwart.
15 - 22 mm

Van mei tot juli op boomstronken, in holten, soms op schermbloemigen.

Rhammusium bicolor (SCHRANK, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 6

Genus *Oxymirus* MULSANT, 1863

Bovenzijde van lichaam fijn, onderzijde dicht, grijs behaard. Pronotum aan weerszijden met krachtige, spitse doorn.

Mannetje: geheel zwart, monddelen, frons en trochanter rood. Antennae iets langer dan het lichaam. Laatste abdominaal sterniet met mediane, longitudinale kiel.

Wijfje: elytra zwart met elk twee longitudinale rode banden, de buitenste smaller dan de binnenste. Kop vóóraan rood, achteraan zwart. Antennae iets korter dan het lichaam, rood, het uiteinde van de leden iets of wat donkerder.

18 - 25 mm

Van juni tot augustus op naalddhout.

Oxymirus cursor (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 7

Genus *Stenocorus* FABRICIUS, 1775

Kop en pronotum zwart, monddelen gedeeltelijk rood. Pronotum duidelijk langer dan breed (fig. 5 c, p. 27). Elytra naar uiteinde toe sterk versmald, zéér variabel van kleur: van helemaal geelbruinachtig tot helemaal zwart.

Onderzijde van het lichaam dicht, kort, geelachtig of zilverachtig, glanzend behaard.

15 - 27 mm

In mei en juni op bloemen van fruitbomen, meidoorn, braam, vlier enz...

Stenocorus meridianus (LINNAEUS, 1758)

= Veranderlijke schutterbok

Verspreiding: kaart nr. 8

Genus *Anisorus* MULSANT, 1863

Kop, antennae, pronotum en poten zwart. Elytra en abdomen variërend van zwart tot roodachtig. Het mannetje is dikwijls helemaal zwart met roodachtige humerale hoeken. 12 - 22 mm

In juni op eiken, bloemen van wilde kastanje, eglantier, lavendel.

Anisorus quercus (GOETZ, 1783) (0)

Verspreiding: nog niet in België aangetroffen, wel in Duitsland (Aken, Keulen) en in het noorden van Frankrijk.

Genus *Acmaeops* LECONTE, 1850

Zwart. Kleur van antennae, elytra en poten varieert van bruinachtig tot zwart.

Pronotum afgeknot kegelvormig, met longitudinale, mediane groef.

Elytra breed en convex, aan uiteinde ingesneden met scherpe buitenste hoek.

7 - 11 mm

Van juni tot augustus op boomstronken en houtblokken.

Acmaeops marginatus (FABRICIUS, 1781) (X)

Verspreiding: werd aangetroffen bij Luik en Brasschaat, waarschijnlijk toevallig, deze soort is typisch voor de bergachtige streken van Centraal-Europa, Siberië en Noord-China.

Genus *Dinoptera* MULSANT, 1863

Kop, antennae, poten en onderzijde thorax zwart. Pronotum variabel van kleur, meestal rood met bruinachtige of zwarte voorrand.

Tempora weinig ontwikkeld.

Elytra breed en convex, ongeveer dubbel zo lang als samen breed. Zwart met blauwachtige metaalglans. Grof en diep bestippeld. Lang, afstaand, dun behaard.

Abdomen oranje-roodachtig.

7 - 9 mm

In lente en zomer op bloemen: margriet, boterbloem, braam, vlier, meidoorn, schermbloemigen enz...

Dinoptera collaris (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 9

Genus *Pidonia* MULSANT, 1863

Kop vóóraan bleekbruin, achteraan donkerbruin of zwart. Antennae donkerbruin, top van de leden roestachtig. Pronotum bleek- tot donkerbruin of zwart. Scutellum donkerbruin. Elytra bleekbruin tot roestachtig. Poten bleek roestachtig, uiteinde van middenste en achterste femur en achterste tibia donkerbruin. Lichaam helemaal bedekt met fijne, goudachtige, naar achter gerichte beharing.

9 - 11 mm

Van juli tot augustus op bloemen: schermbloemigen, vlier, margriet enz...

Pidonia lurida (FABRICIUS, 1792)

Verspreiding: kaart nr. 10

Lepturini

Tabel voor het genus

1. - Basis van mandibulae dicht bij de ogen gelegen, de genae vormen maar een smalle strook (fig. 8 a). 2

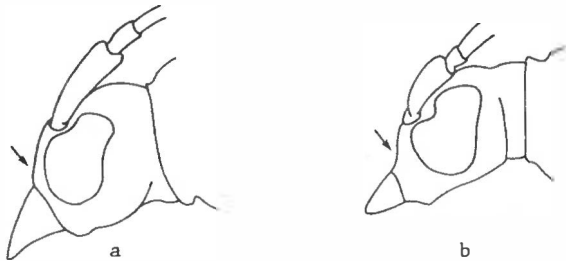

Fig. 8. - Kop: a *Grammoptera ruficornis*, b. *Leptura arcuata*.

- Basis van mandibulae niet dicht bij de ogen gelegen, de genae zijn goed gevormd (fig. 8 b, p. 32).
----- 3
- 2. - Pronotum niet ingesnoerd achter de voorste rand, zonder longitudinale, mediane groef (fig. 9 a).
(Elytra helemaal zwart.) ----- Grammoptera p. 38
- Pronotum met brede insnoering achter de voorste rand en longitudinale, mediane groef (fig. 9 b).
(Elytra bruin of zwart met bleke, humerale vlekken.) ----- Cortodera p. 38

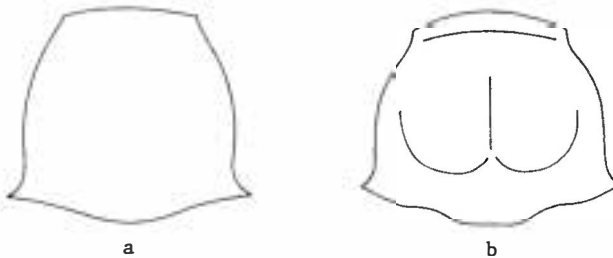

Fig. 9. - Pronotum: a. *Grammoptera ruficornis*, b. *Cortodera humeralis*.

- 3. - De zijden van het pronotum vormen met de basis van de elytra een duidelijke hoek. De achterste hoeken van het pronotum zijn stomp, recht of iets uitstekend (fig. 10 a en b). ----- 4

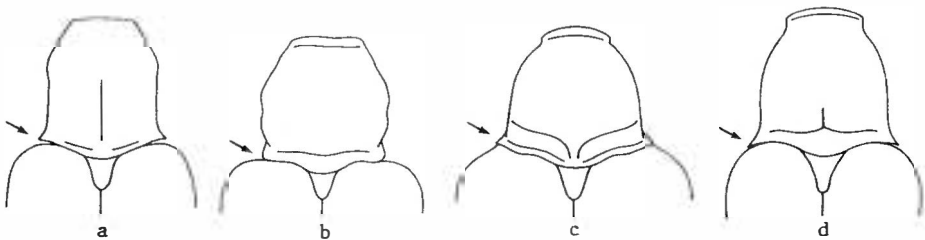

Fig. 10. - Pronotum: a. *Alosterna tabacicolor*, b. *Brachyleptura fulva*, c. *Pachytodes cerambyciformis*, d. *Leptura aethiops*.

- Het pronotum is aan de basis sterk verbreed, de zijden vormen géén hoek met de basis van de elytra.

De achterste hoeken van het pronotum zijn puntig en reiken gewoonlijk tot aan de zijden van de elytra (fig. 10 c en d, p. 33). ----- 10

4. - Uiteinde van elytra uitgerand of schuin afgeknot, zodat er een scherpe hoek aan de buitenrand gevormd wordt (fig. 11 a en b). ----- 7
- Uiteinde van elytra afgerond of afgeknot, steeds zonder scherpe hoek aan de buitenrand (fig. 11 c en d). ----- 5

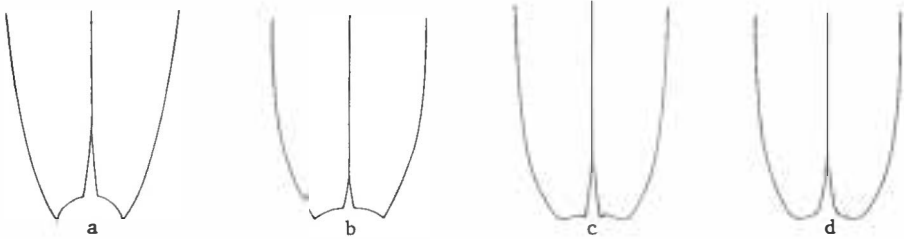

Fig. 11. - Uiteinde van elytra: a. *Corymbia rubra*, b. *Anastrangalia dubia*, c. *Anoploclera rufipes*, d. *Alosterna tabacicolor*.

5. - Tempora kort, afgerond of vormen naar achter toe een stompe hoek (fig. 12 a). (Elytra bruin.) ---- 6
- Tempora lang, vormen naar achter toe een min of meer scherpe hoek (fig. 12 b). (Elytra zwart, al dan niet met bleke vlekken.) - Anoploclera p. 40

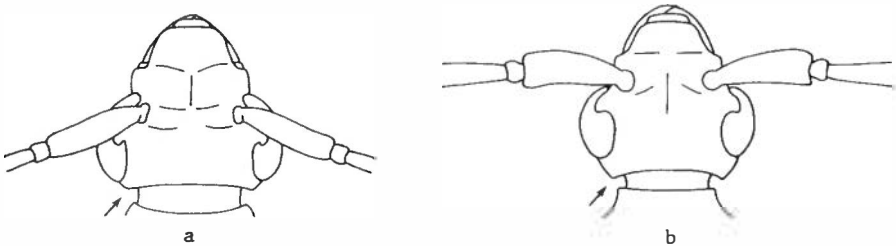

Fig. 12. - Kop: a. *Alosterna tabacicolor*, b. *Anoploclera sexguttata*.

6. - Antennae dun en lang, naar het uiteinde toe iets dikker. Pronotum langer dan breed, de zijranden achter het midden concaaf naar binnen gebogen (fig. 13 a). Poten geel-roodachtig. -- Alosterna p. 39
- Antennae kort, naar uiteinde toe duidelijk verdikt. Pronotum kogelvormig. Scutellum aan de top ingesneden (fig. 13 b). Poten zwart met voorste en middenste tibia min of meer geelachtig. -----
Pseudallosterna p. 40

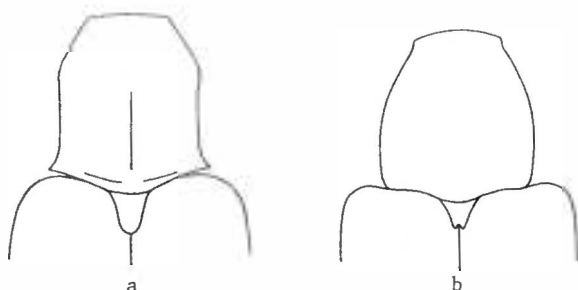

Fig. 13. - Pronotum en scutellum: a. *Alosterna tabacicolor*, b. *Pseudallosterna livida*.

7. - Pronotum en basis van elytra fijn of middelmatig bestippeld, voorzien van talrijke fijne, lange haartjes die opgericht of half omgebogen zijn. (Elytra bruin, zelden zwart.) ----- 8
- Pronotum en basis van elytra zéér grof en diep bestippeld, in elke stippel één kort, dik haartje. Scutellum dicht zilver- of goudachtig behaard. (Elytra zwart.) ----- Stictoleptura p. 41
8. - Pronotum convex, afgeknot kegelvormig, zonder schuin achterwaarts gerichte bult aan de zijkant (fig. 14 a en b, p. 36). (Poten zwart, voorste tibiae soms bruinachtig. Uiteinde van elytra zwart of minstens aangedonkerd.) ----- 9
- Pronotum min of meer afgeplat, met schuin achterwaarts gerichte bult aan elke zijkant (fig. 14 c, p. 36). (Alle tibiae bruin-roodachtig. Uiteinde van elytra niet aangedonkerd.) ----- Corymbia p. 41

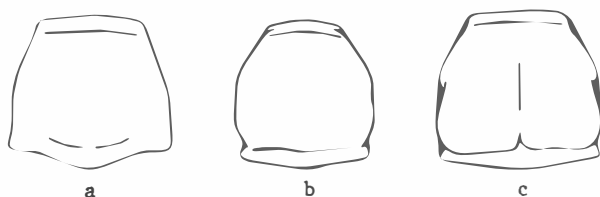

Fig. 14. - Pronotum: a. *Anastrangalia dubia*, b. *Brachyleptura fulva*, c. *Corymbia rubra*.

9. - Pronotum smal, regelmatig smaller wordend van de basis naar de top toe (fig. 14 a). -----
Anastrangalia (0) p. 43
- Pronotum breed, met ongeveer parallelle zijden in de achterste helft, plots smaller wordend naar de top toe (fig. 14 b). ----- *Brachyleptura* p. 42
10. - Uiteinde van elytra schuin afgeknot met scherpe hoek aan de buitenrand. Lichaam lang en smal, elytra langer dan tweemaal de gezamenlijke breedte. ----- 11
- Uiteinde van elytra afgerond. Lichaam kort en breed, elytra ongeveer dubbel zo lang als samen breed. ----- *Pachytodes* p. 43
11. - Derde lid van achterste tarsi kort (ongeveer zo lang als de helft van het vijfde), aan uiteinde diep ingesneden, tweelobbig (fig. 15 b, p. 37). 12
- Derde lid van achterste tarsi zéér lang (duidelijk langer dan de helft van het vijfde), aan uiteinde ingesneden, maar niet tweelobbig (fig. 15 a, p. 37)
Strangalia p. 47
12. - Eerste lid van achterste tarsi onderaan met twee longitudinale rijen haren, gescheiden door een gladde middellijn. Pronotum duidelijk breder dan lang (fig. 16 a, p. 37). (Dekschilden nooit met bruine of zwarte vlekken, dwarsbanden of sutura.)
Pedostrangalia p. 47

- Eerste lid van achterste tarsi zonder longitudinale rijen haren. Pronotum even lang als of langer dan breed (fig. 16 b, c, d). (Elytra uniform van kleur of met bruine of zwarte vlekken, dwarsbanden of sutura.) ----- 13

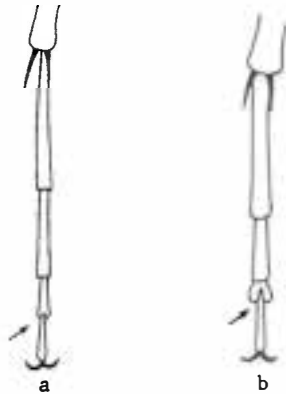

Fig. 15. - Bovenaanzicht van achterste tarsus: a. *Strangalia attenuata*, b. *Leptura maculata*.

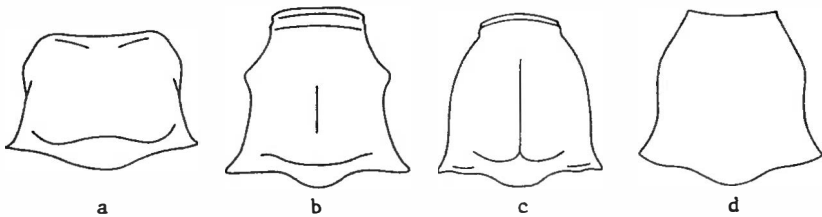

Fig. 16. - Pronotum; a. *Pedostrangalia revestita*, b. *Leptura maculata*, c. *Leptura aethiops*, d. *Stenurella bifasciata*.

- 13. - Pronotum achter voorste rand duidelijk ingesnoerd (fig. 16 b en c). (10 - 23 mm.) -- Leptura p. 44
- Pronotum vóóraan eenvoudig afgeboord, zonder brede insnoering (fig. 16 d.) (6 - 10 mm) -----
Stenurella p. 45

Genus *Cortodera* MULSANT, 1863

Kop en pronotum zwart met dichte, lange, goudkleurige beharing. Antennae van bleekbruin tot zwart, met gladde groef tussen de inplantingen.

Elytra breed, aan het uiteinde afgerond, variabel van kleur: bleekbruin, al dan niet met zwarte sutura, of zwart met twee gele vlekken aan de basis.

Poten variërend van zwart met roodachtige femurbasis tot geelbruin met zwart femuruiteinde. Eerste tarsuslid van achterste poten even lang als de twee volgende samen.

7 - 11 mm

Van mei tot juli op bladeren en bloemen, vooral van eik, meidoorn.

Cortodera humeralis (SCHALLER, 1783)

Verspreiding: kaart nr. 11

Genus *Grammoptera* SERVILLE, 1835

1. - De verschillende leden van de antennae éénkleurig, het tweede lid kort, ongeveer even lang als breed (fig. 17 a). ----- 2

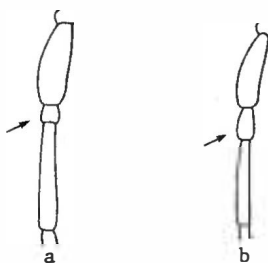

Fig. 17. - Eerste, tweede en derde lid van antennae: a. *Grammoptera variegata*, b. *Grammoptera ruficornis*.

- Antennae roodbruin. De verschillende leden, vanaf het derde, met zwart uiteinde. Het tweede lid duidelijk langer dan breed (fig. 17 b).

Kop, pronotum en elytra zwart met grijze, geel- of groenachtige beharing.

Elytra grof en diep bestippeld.

Poten variërend van helemaal geel met zwarte tarsi tot helemaal zwart met gele femurbasis.

3 - 7 mm

In lente en zomer op bloemen.

Grammoptera ruficornis (FABRICIUS, 1781)

= Smalle bloembok

Verspreiding: kaart nr. 14

2. - Kop zwart met bruine monddelen. Antennae bruin, eerste lid (soms ook tweede en derde) geel-bruinachtig of roestachtig.

Pronotum zwart, met goudgele beharing, zonder gladde middellijn.

Elytra zwart, bedekt met goudgele beharing, naar het uiteinde toe verbreed en zwart behaard.

Poten grotendeels geel.

5 - 9 mm

Van april tot juli op bloemen van eik, kastanje, spiraea, linde, meidoorn, appelaar, schermbloemen enz...

Grammoptera ustulata (SCHALLER, 1783)

Verspreiding: kaart nr. 12

- Kop zwart. Antennae zwart, soms met bruin- of roodachtig uiteinde.

Pronotum zwart, met korte, grijsachtige, verspreide beharing, voorzien van korte, gladde middellijn.

Elytra zwart met grijsachtige, verspreide beharing, naar het uiteinde toe versmald.

Poten zwart, het midden van de femur geel.

5 - 10 mm

Van maart tot juni op bloemen.

Grammoptera variegata (GERMAR, 1824)

Verspreiding: kaart nr. 13

Genus *Alosterna* MULSANT, 1863

Kop en pronotum zwart met zijdeachtige, goudgele beharing. Antennae meestal zwart, eerste lid roodachtig.

Elytra lang en smal, uiteinde scheef afgeknot, geel-bruinachtig, sutura, zijranden en uiteinde iets donker-

der.

Poten geel-roodachtig, uiteinde van middenste en achterste femur en tibia soms iets donkerder.

6 - 9,5 mm

Van mei tot augustus op bloemen: meidoorn, boterbloem, margriet, spiraea, braam, schermbloemigen.

Alosterna tabacicolor (DEGEER, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 15

Genus *Pseudallosterna* PLAVILSTSHIKOV, 1934

Kop zwart. Antennae zwart of bruinachtig.

Pronotum zwart, glanzend met onregelmatige, min of meer dichte beharing.

Elytra relatief kort (ongeveer dubbel zo lang als aan de basis breed), geelbruin, glanzend, breed en ondiep bestippeld met dichte, goudgele, naar achter gerichte beharing.

Poten zwart, voorste en middenste tibia bruinachtig.

5 - 9 mm

Van april tot augustus op allerhande bloemen.

Pseudallosterna livida (FABRICIUS, 1776)

= Bleekgele smalbok

Verspreiding: kaart nr. 16

Genus *Anoplodera* MULSANT, 1839

- Kop, antennae en pronotum zwart.

Pronotum met dichte, korte, grijsachtige of zilverachtige beharing, zonder gladde middellijn.

Elytra lang, met parallelle zijkanen, zwart, meestal met geel-bruinachtige tekening, fijn bestippeld (de diameter van de stippels ongeveer even groot als de onderlinge afstand).

Poten zwart.

7 - 12 mm

Van mei tot augustus in bossen op schermbloemigen, braam, spiraea, samengesteldbloemigen, soms op wilg.

Anoplodera sexguttata (FABRICIUS, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 17

- Kop, antennae en pronotum zwart.
Pronotum met fijne, goudachtige of zilverachtige beharing, met gladde middellijn.
Elytra lang, met parallelle zijkantten, zwart, zonder kleurentekening, zéér grof bestippeld (de diameter van de stippels groter dan de onderlinge afstand).
Poten gedeeltelijk of helemaal zwart of rood.
7 - 12 mm
Van mei tot augustus in bossen op schermbloemigen, braam, spiraea, samengesteldbloemigen, soms op wilg.

Anoplodera rufipes (SCHALLER, 1783)

Verspreiding: kaart nr. 18

Genus *Stictoleptura* CASEY, 1924

- Zwart, robuust lichaam.
Antennae vanaf vijfde lid getand.
Pronotum grof bestippeld.
Scutellum dicht wit-zilverachtig of geel-goudachtig behaard.
Basis van elytra grof bestippeld, de stippels vervagen naar het uiteinde toe.
12 - 20 mm
Op dood hout, zelden op bloemen.

Stictoleptura scutellata (FABRICIUS, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 19 (Zoniënwoud)

Genus *Corymbia* DES GOZIS, 1886

- Mannetje (fig. p 12 en 13): kop, antennae en pronotum zwart. Antennae vanaf vijfde lid getand. Pronotum met glanzende middellijn op de achterste helft. Elytra geel-bruinachtig, naar achter toe sterk versmald, aan uiteinde scheef uitgerand met scherpe buitenste hoek. Poten zwart, tibia (behalve uiteinde) en eerste tarsuslid geelbruin.
Wijfje: kop en antennae zwart. Antennae vanaf vijfde lid licht getand. Pronotum rood, dikwijls met zwarte voor- en achterrind (dit zwart kan zich verder uitbreiden over het gehele pronotum). Elytra roodachtig, zéér uitzonderlijk bleekgeel, breed, aan uiteinde scheef uitgerand met scherpe buitenste hoek. Femur zwart, ti-

bia en tarsus roodachtig, aan uiteinde donkerder.

10 - 20 mm

Van juni tot september op bloemen, vooral schermbloemigen, soms op wilgen of dood naaldhout.

Corymbia rubra (LINNAEUS, 1758)

= Rode smalbok

Verspreiding: kaart nr. 20

Genus *Brachyleptura* CASEY, 1913

1. - Elytra geel-bruinachtig, zonder hartvormige vlek in het midden. ----- 2

- Kop en antennae zwart.

Elytra rood met een gezamenlijke zwarte, min of meer hartvormige vlek in het midden die naar achter toe verlengd is en in verbinding staat met de zwarte uiteinden. Rode gedeelte met goudachtige beharing.

Poten zwart, voorste tibiae soms bruinachtig.

14 - 20 mm

Op bloemen van braam, kool, kastanje, wortel, prei enz...

Brachyleptura cordigera (FUESSLINGS, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 21

2. - Kop, antennae en pronotum zwart.

Elytra relatief kort, convex, licht glanzend, geel-bruinachtig met zwart uiteinde, verspreid en ondiep bestippeld, geel-goudachtig of grijsachtig behaard.

Poten zwart.

10 - 15 mm

Van mei tot augustus op bloemen.

Brachyleptura fulva (DEGEER, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 22

- Kop en pronotum zwart. Antennae zwart, vierde tot achtste lid met gele basis.

Elytra afgeplat, geel-bruinachtig, zijranden en

uiteinde donker afgeboord, verspreid en diep bestippeld.

Poten zwart.

7 - 10 mm

In juni en juli op bloemen, vooral schermbloemigen.

Brachyleptura maculicornis (DEGEER, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 23

Genus *Anastrangalia* CASEY, 1924

Kop, antennae en pronotum zwart.

Pronotum grof bestippeld, bij mannetje langer dan breed, bij wijfje even lang als breed.

Elytra met korte, goudachtige beharing.

Mannetje: elytra geel-bruinachtig met zwarte sutura en zijranden, of helemaal zwart.

Wijfje: elytra mat, rood of geelachtig tot zwart.

Poten zwart.

9 - 16 mm

Op bloemen in dennen- en sparrenbossen.

Anastrangalia dubia (SCOPOLI, 1763) (0)

Verspreiding: nog niet in België aangetroffen, komt voor in Noord-Frankrijk (Somme, Moselle).

Genus *Pachytodes* PIC, 1891

Kop, antennae en pronotum zwart.

Antennae grijsachtig behaard.

Pronotum met aan de basis een accoladevormige groef (fig. 10 c, p. 33). Mat, met dichte, goudachtige beharing.

Elytra kort, mat, korrelachtig bestippeld, variërend van geel tot zwart, meestal geel met zwarte vlekken.

Poten zwart.

7 - 12 mm

Van mei tot augustus op bloemen.

Pachytodes cerambyciiformis (SCHRANK, 1781)

= Veelvleksmalbok

Verspreiding: kaart nr. 24

Genus *Leptura* LINNAEUS, 1758

1. - Elytra met gele en zwarte of gele en bruine tekening. ----- 2
- Lichaam helemaal zwart.
Pronotum een weinig langer dan breed (fig. 16 c, p. 37), dicht bestippeld, met fijne, gladde middel-
lijn.
Elytra ondiep bestippeld, achteraan afgeknot.
10 - 15 mm
Van mei tot juli in vochtige bossen op bloemen:
braam, lijsterbes, valeriaan, kornoelje enz...

Leptura aethiops PODA, 1761

= Grote zwarte smalbok

Verspreiding: kaart nr. 27

2. - Antennae min of meer dik, helemaal zwart of bruin, of zwart met laatste leden geelachtig. ----- 3
- Antennae fijn, zwart, derde tot elfde lid met gele basis.
Kop en pronotum zwart.
Pronotum duidelijk langer dan breed (fig. 16 b, p. 37), aan de zijrand vóór het midden ingedeukt, achter het midden concaaf naar binnen gebogen, met min of meer dichte, geel-goudachtige, naar achter gerichte beharing en gladde middellijn over heel de lengte.
Elytra geel met zéér variabele, zwarte tekening (vlekken), naar achter toe sterk versmald, uiteinde scheef uitgerand met scherpe buitenste hoek, bedekt met geel-goudachtige, naar achter gerichte beharing.
Poten grotendeels geel, tarsus, uiteinde van tibia en van middenste femur en een groot deel van achterste femur zwart. Achterste femur van mannetje met twee zéér duidelijke tanden aan de binnenzijde (fig. 18, p. 45).
13 - 20 mm
Van mei tot augustus op bloemen.

Leptura maculata PODA, 1761

= Gevlekte smalbok (fig. C, p. 8)

Verspreiding: kaart nr. 28

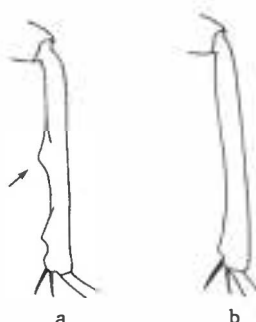

Fig. 18. - Achterste femur van *Leptura maculata*: a. mannetje, b. wifje.

3. - Pronotum ongeveer even lang als breed. ----- 4

- Pronotum duidelijk langer dan breed.

Kop en pronotum zwart. Antennae zwart met geelachtig uiteinde bij mannetje, bruin-roodachtig met geelachtig uiteinde bij wifje.

Elytra geel met zwarte, min of meer onderbroken dwarsbanden, de voorste band gewoonlijk met brede uitbochting naar voor toe.

Mannetje: voorste poten geelachtig met uiteinde van femur en van tibia en tarsus donkerder, middenste en achterste poten zwart.

Wifje: voorste poten, behalve femurbasis, geelachtig, middenste en achterste poten donker met geelachtige tibiae.

12 - 18 mm

Van juni tot augustus op bloemen, vooral braam.

Leptura arcuata PANZER, 1793 (0)

Verspreiding: nog niet in België aangetroffen, wel in Noord-Frankrijk en West-Duitsland.

4. - Voor- en achterrand van pronotum bezet met dichte, goudgele beharing.

Kop en pronotum zwart. Tempora geelachtig behaard. Antennae helemaal zwart bij mannetje, bruin bij wifje.

Elytra geel- of roodachtig met bruin uiteinde en drie bruine dwarsbanden, bedekt met geel-goudachtige beharing. Sutura bruin of zwart.

Poten bruin.

12 - 23 mm

Van juni tot augustus op dood hout.

Leptura aurulenta FABRICIUS, 1792

Verspreiding: kaart nr. 26

- Vóór- en achterrand van pronotum niet bezet met goudgele beharing.
Kop en pronotum zwart. Tempora zwart of bruinachtig behaard. Antennae helemaal zwart, bij wijfje met geelachtig uiteinde.
Elytra zwart met vier gele dwarsbanden. Sutura zwart.
Poten zwart, soms voorste tibia van wijfje geelachtig.
11 - 20 mm
Van juni tot augustus op dood hout, soms op schermbloemigen.

Leptura quadrifasciata LINNAEUS, 1758

Verspreiding: kaart nr. 25

Genus *Stenurella* VILLIERS, 1974

1. - Elytra helemaal bruin of bruin met zwarte tekening. ----- 2
- Lichaam helemaal zwart, abdomen rood met zwart uiteinde.
Pronotum praktisch glad, héél fijn en ondiep bestippeld.
6 - 9 mm
Van mei tot augustus op bloemen.

Stenurella nigra (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 31

2. - Pronotum diep en grof bestippeld (de diameter van de stippels groter dan de onderlinge afstand).
Kop, antennae, pronotum en abdomen zwart.
Mannetje: elytra geel-bruinachtig met zwarte sutura en uiteinde.
Wijfje: elytra rood-bruinachtig met brede, zwarte band aan de sutura en zwart uiteinde.

6 - 10 mm

Van juni tot september op bloemen.

Stenurella melanura (LINNAEUS, 1758)

= Zwartstreepsmalbok

Verspreiding: kaart nr. 29

- Pronotum zéér ondiep en fijn bestippeld (de diameter van de stippels kleiner dan de onderlinge afstand). Kop, antennae en pronotum zwart. Abdomen rood, zelden zwart. Mannetje: elytra geel-bruinachtig met zwarte sutura en uiteinde. Wijfje: elytra rood-bruinachtig met in het midden een gezamenlijke zwarte vlek die naar achter toe sterk versmalt en overgaat in het zwart van de uiteinden.

6 - 10 mm

Van juni tot september op bloemen.

Stenurella bifasciata (MULLER, 1776)

Verspreiding: kaart nr. 30

Genus *Pedostrangalia* SOKOLOW, 1896

Zéér variabel van kleur. Van rood tot zwart, deze kleuren kunnen gecombineerd voorkomen over de verschillende delen van het lichaam.

Korte, naar achter gerichte, goudachtige beharing.

Korte kop.

Zijranden van pronotum achter het midden concaaf naar binnen gebogen (fig. 16 a, p. 37).

8 - 15 mm

In mei en juni op stronken van olm, populier, eik, notelaar, plataan, esdoorn, ... Soms op bloemen: meidoorn, eglantier, schermbloemigen.

Pedostrangalia revestita (LINNAEUS, 1767)

Verspreiding: kaart nr. 32

Genus *Strangalia* SERVILLE, 1835

Kop, behalve monddelen, zwart. Antennae helemaal rood-bruinachtig, rood-bruinachtig met zwarte basis of hele-

maal zwart.

Pronotum langer dan breed, zwart, soms met rode vlekjes.

Héél fijn bestippeld met héél fijne, gladde middellijn.

Fijn goudachtig behaard.

Elytra geel met vier schuine, zwarte of bruine banden die dikwijls versmolten of onderbroken zijn.

Poten van geel tot zwart.

9 - 17 mm

In de zomer op bloemen.

Strangalia attenuata (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 33

Necydalini

Slechts één genus in België:

Genus *Necydalis* LINNAEUS, 1758

Kop en pronotum zwart. Antennae zwart met roestachtige basis en min of meer getand bij mannetje, helemaal roestachtig bij wijfje.

Pronotum aan de zijrand met weinig dichte, heldere beharing.

Elytra héél kort, bedekken de achtervleugels en het grootste gedeelte van het abdomen niet. Bruin-roodachtig. Pronotum duidelijk afgeboord, aan de buitenrand grof bestippeld.

Poten geel-roodachtig, achterste femur met donker uiteinde, eerste tarsuslid minstens tweemaal zo lang als de twee volgende samen.

21 - 32 mm

Van juni tot juli op boomstronken, zelden op scherm-bloemigen.

Necydalis major LINNAEUS, 1758

= Grote houtwespbok (fig. D, p.

Verspreiding: kaart nr. 34

Opmerking: Nauw verwant aan Necydalis major LINNAEUS, 1758 is Necydalis ulmi CHEVROLAT, 1838.

N. ulmi werd nog niet in België aangetroffen,

maar wel bij Lille in Frankrijk waar hij, vooral in het noorden, zéér zeldzaam is. Hij komt ook voor in Westfalen (Duitsland).

N. ulmi is van *N. major* te onderscheiden door de achterste tibiae die aan het uiteinde donker zijn en de zijranden van het pronotum die met een dichte, goudachtige beharing bezet zijn die zich vóór- en achteraan naar de rugzijde toe uitbreidt.

SPONDYLINAE

Slechts één genus in België:

Genus *Spondylis* FABRICIUS, 1775

Zwart lichaam. Zéér brede kop (zo breed als het pronotum), zéér goed ontwikkelde mandibulae, ongeveer zo lang als de kop. Antennae kort, reiken niet tot aan de basis van het pronotum. Pronotum breed, bolvormig. Elytra kort, grof bestippeld, met twee longitudinale ribbels die bij het mannetje zéér duidelijk zijn. Korte, krachtige, afgeplatte poten.

10 - 23 mm

In juni en juli, vliegt voornamelijk 's avonds, houdt zich overdag schuil op beschaduwde stronken.

Spondylis buprestoides (LINNAEUS, 1758)

= Wortelboktor
(fig. E, p. 9)

Verspreiding: kaart nr. 35

ASEMINAE

Tabel voor het genus

1. - Ogen min of meer uitgerand (fig. 19 a en b, p. 50).
----- 2
- Ogen praktisch in twee gedeeld (fig. 19 c, p. 50).
Tetropium p. 52

2. - Ogen grof gefacetteerd, groot (met blote oog duidelijk zichtbaar), véél breder dan tweemaal de lengte van de genae (afstand van het oog tot de basis van de mandibula) (fig. 19 b). - Arhopalus p. 51
- Ogen fijn gefacetteerd, klein (met blote oog moeilijk zichtbaar), niet zo breed als tweemaal de lengte van de genae (fig. 19 a). -- Asemum p. 50

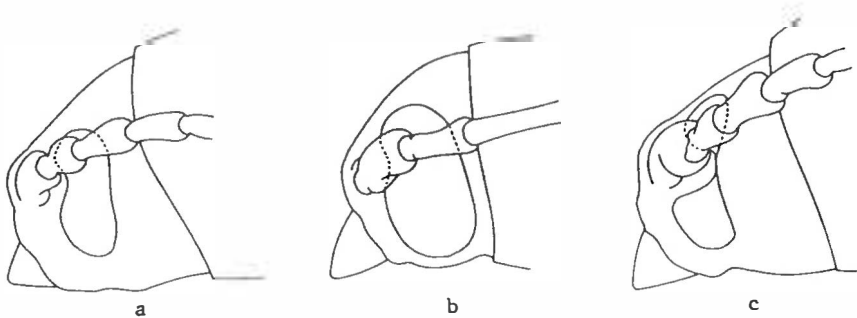

Fig. 19. - Kop: a. *Asemum striatum*, b. *Arhopalus tristis*, c. *Tetropium castaneum*.

Genus *Asemum* ESCHSCHOLTZ, 1830

Brede kop, diep teruggetrokken in het pronotum. Kleine, niervormige ogen.

Pronotum breder dan lang, afgerond, zwart, al dan niet met bruine vóór- en achterrands, dicht en fijn bestipeld.

Elytra geel-bruinachtig tot donkerbruin of zwart, al dan niet met bruine randen. Kort, twee en een halve maal zo lang als samen breed. Met min of meer duidelijke longitudinale ribbels waarvan de intervallen transversale oneffenheden vertonen.

8 - 23 mm

Van mei tot juli op boomstronken of onder de schors van naaldbomen, dikwijls op rottend hout.

Asemum striatum (LINNAEUS, 1758)

(fig. F, p. 9)

Verspreiding: kaart nr. 36

Genus *Arhopalus* SERVILLE, 1834

- Lichaam bleekbruin-rossig, soms met donkere kop, antennae en poten.
Pronotum fijn bestippeld met een weinig verdiepte, longitudinale middellijn, langs weerszijden waarvan een min of meer duidelijke indruk ligt.
Elytra héél fijn bestippeld, daartussen met héél duidelijke, grove stippels, met twee tot drie longitudinale ribbels en hoekig uiteinde.
Derde lid van achterste tarsi tot aan de basis ingesneden (fig. 20 a).
10 - 27 mm
Nachtdieren, worden dikwijls aangetrokken door het licht, op omgehakte of dode sparren en dennen, ook op rijp fruit, voornamelijk perziken.

Arhopalus rusticus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 38

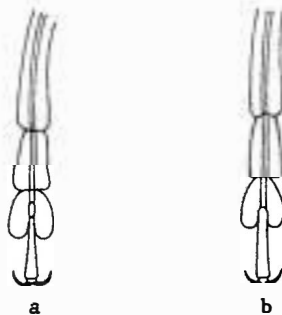

Fig. 20. - Achterste tarsus: a. *Arhopalus rusticus*, b. *Arhopalus tristis*.

- Lichaam donkerbruin tot zwart.
Pronotum fijn, korrelig bestippeld, met drie duidelijke indrukken.
Elytra met twee tot drie min of meer duidelijke longitudinale lijnen en afgerond uiteinde, fijn bestippeld, zonder duidelijke, grove stippels ertussen.
Derde lid van achterste tarsi tot de helft ingesneden (fig. 20 b).

9 - 27 mm

Voorkomen: zie vorige soort.

Arhopalus tristis (FABRICIUS, 1778)

Verspreiding: kaart nr. 37

Genus *Tetropium* KIRBY, 1837

1. - Frons met diepe, longitudinale groef.
Pronotum helemaal glanzend of helemaal mat. ---- 2
- Frons zonder diepe, longitudinale groef.
Pronotum in het midden glanzend, aan de zijanten mat. Zwart, al dan niet met bruine vóór- en achterrand, voorzien van twee min of meer duidelijke langslijnen.
Elytra bruin-roodachtig of zwart.
Poten bruin-roodachtig, mogelijk met zwarte femur (in dit geval kunnen de tarsus en tibia aangedonkerd zijn).
8 - 18 mm
Van mei tot augustus op boomstammen, verbergt zich tussen spleten van de schors, dikwijls op planken, houtblokken enz...

Tetropium gabrieli WEISE, 1905

Verspreiding: kaart nr. 40

2. - Pronotum glanzend, fijn bestippeld in het midden, gekorrelt aan de zijkant. Zwart, al dan niet met bruine achter- en zijranden.
Elytra bruin-roodachtig of zwart, eventueel met bruine basis en zijranden, voorzien van twee min of meer duidelijke langslijnen.
Poten bruin-roodachtig of zwart.
9 - 19 mm
Voorkomen: zie vorige soort.

Tetropium castaneum (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 39

- Pronotum mat, dicht korrelig bestippeld, met twee duidelijke verhevenheden. Zwart, al dan niet met

roodachtige randen of helemaal rood-bruinachtig met zwart midden.

Elytra bruin of zwart, voorzien van twee min of meer duidelijke langslijnen. Soms aan de basis of helemaal bedekt met dichte, héél korte, grijs-geelachtige beharing.

Poten rood-bruinachtig, soms met zwarte femur.

8 - 17 mm

Voorkomen: zie vorige soort.

Tetropium fuscum (FABRICIUS, 1787)

Verspreiding: kaart nr. 41

CERAMBYCINAE

Tabel voor de tribus

1. - Elytra bedekken het abdomen, behalve soms het pygidium. ----- 3
- Elytra sterk verkort, bedekken hoogstens de helft van het abdomen. ----- 2
2. - Ogen uitgerand. Elytra afgeboord met marginale ribbel. Pronotum duidelijk langer dan breed, met oneffenheden (fig. 21 b en c). Achterste poten sterk verlengd. ----- Molorchini p. 58

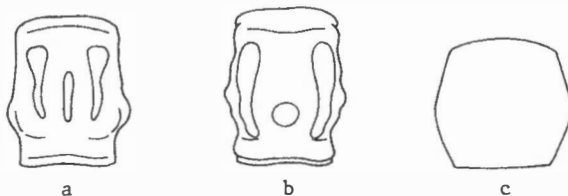

Fig. 21. - Pronotum: a. *Nathrius brevipennis*, b. *Molorchus minor*, c. *Gla-phyra umbellatarum*.

- Ogen niet uitgerand. Elytra zonder marginale ribbel. Pronotum ongeveer even lang als breed, zonder oneffenheden (fig. 21 a). Achterste poten zonder merkbare verlenging. ----- Nathriini p. 57

3. - Achterste tibiae zĳer sterk afgeplat. Eerste lid van antennae aan de buitenzijde met korte groef, de volgende, vanaf het derde, met drie longitudinale ribbels aan de buitenzijde. (Metaalglanzend, groter dan 15 mm.) ----- Callichromini p. 63
- Achterste tibiae niet afgeplat. Leden van antennae anders gevormd. (Variabel van grootte.) ----- 4
4. - Voorste cotyloïdale holten (= holte waarin de coxa scharniert) gesloten (fig. 22 a). (Lichaam helemaal glanzend, geel-bruinachtig, met convexe elytra en kleiner dan 9 mm, ofwel met naar achter toe sterk versmalde elytra, ofwel lang en smal met rossige antennae waarvan het uiteinde van de leden aangedonkerd is.)----- 5
- Voorste cotyloïdale holten open (fig. 22 b). --- 7

Fig. 22. - Prosternum: a. *Stenopterus rufus* (*Stenopterini*), b. *Cerambyx cerdo* (*Cerambycini*).

5. - Ogen zĳer diep uitgerand, de twee lobben door een fijne lijn met elkaar verbonden. - Deilini p. 61
- Ogen diep uitgerand, de twee lobben door een band van verschillende facettenrijen met elkaar verbonden. ----- 6
6. - Elytra convex, bedekken de zijkanten van het abdomen. Pronotum (geel-bruinachtig) min of meer oneffen. ----- Obrini p. 60
- Elytra naar achter toe sterk versmald, bedekken de zijkanten van het abdomen niet, met longitudinale, gladde ribbel op de achterste helft. Pronotum (zwart) met drie duidelijke, gladde bulten (habitus zie fig. H, p. 8). ----- Stenopterini p. 59

7. - Voorste cotyloïdale holten min of meer afgerond, zonder grote inkeping aan de buitenkant (fig. 23 a). (Elytra nooit éénkleurig.) ----- 10
- Voorste cotyloïdale holten min of meer breed, met aan de buitenkant een grote inkeping (fig. 23 b en c). (Elytra éénkleurig, behalve bij *Poecilium alni*.) ----- 8

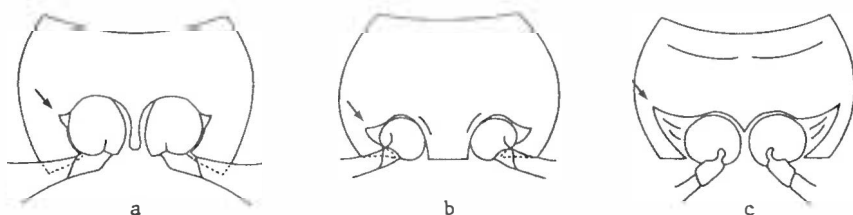

Fig. 23. - Prosternum: a. *Clytus arietis* (Clytini), b. *Hylotrupes bajulus* (Callidiini), c. *Phymatodes testaceus* (Callidiini).

8. - Pronotum met grote, min of meer verwarde plooien (fig. 24). (Steeds groter dan 17 mm.) -----
Cerambycini p. 62

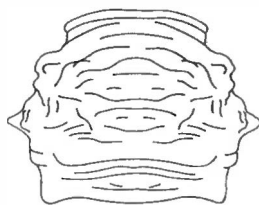

Fig. 24. - Pronotum van *Cerambyx cerdo*.

- Pronotum bestippeld, glad of bebocheld. (Variabel van grootte.) ----- 9
9. - Ogen duidelijk gekorrel, met grote facetten. (Steeds kleiner dan 7 mm.) ---- Graciliini p. 57
- Ogen min of meer glad, met fijne facetten. (Variabel van grootte.) ----- Callidiini p. 64

10. - Pronotum aan de zijkant afgerond of gebocheld. 11

- Pronotum met een min of meer sterk uitsteeksel aan de zijkant (fig. 25). - Purpuricenini p. 63

Fig. 25. - Pronotum van *Purpuriceninus kaehleri*.

11. - Metathoracale epimeren met een uitgroei tot boven het eerste abdominaal sterniet, boorden de achterste coxae aan de buitenkant af (fig. 26 a). Elytra zonder duidelijke bult aan de basis. -----

Clytini p. 71

- Metathoracale epimeren zonder uitgroei (fig. 26 b). Elytra aan de basis gebocheld. -----

Anaglyptini p. 78

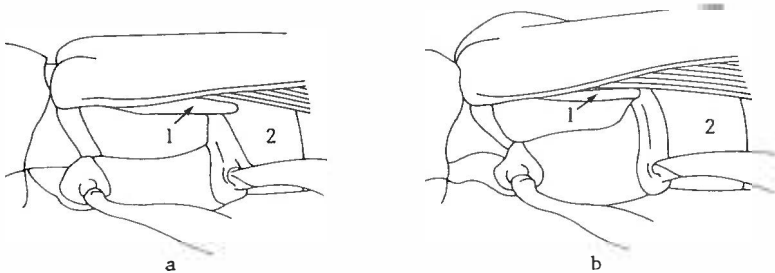

Fig. 26. - Zijaanzicht van thorax met tweede en derde paar poten: 1. metathoracale epimeer, 2. abdominaal sterniet. a. *Xylotrechus arvicola* (Clytini), b. *Anaglyptus mysticus* (Anaglyptini).

Graciliini

Eén genus in België:

Genus *Gracilia* SERVILLE, 1834

Zéér kleine boktor: 2,5 tot 7 mm.

Lichaam helemaal bruin-geelachtig of bruin-roodachtig.

Ogen zéér diep uitgerand, praktisch in twee gedeeld.

Antennae fijn, het derde lid ongeveer even lang als het eerste en als het vierde, korter dan het vijfde.

Pronotum even lang als of langer dan breed, fijn bestipeld met min of meer duidelijke, ondiepe mediane groef, zonder bult aan elke zijkant, vóór- en achteraan niet ingesnoerd.

Elytra met ongeveer parallelle zijkanen, naar achter toe iets verbreed, met een lichte, scheve indeuking van de basis naar de sutura toe. Héél fijn bestippeld, met grovere stippels ertussen.

Femur knotsvormig.

In lente en zomer op takken van verschillende loobomen.

Gracilia minuta (FABRICIUS, 1781)

= Sierlijk huisbokje

Verspreiding: kaart nr. 42

Nathriini

Eén genus in België:

Genus *Nathrius* BRETHERS, 1916

Zéér kleine boktor: 4 tot 7 mm.

Lichaam helemaal bruin-roodachtig.

Ogen niet uitgerand.

Wijfje: vierde lid van antennae een weinig langer dan het derde, samen langer dan het vijfde.

Mannetje: derde en vierde lid ongeveer gelijk in lengte, samen even lang als het vijfde.

Pronotum even lang als of een weinig langer dan breed (fig. 21 a, p. 39). Elytra met parallelle zijkanen, sterk verkort, ongeveer zo lang als twee derden van het

abdomen. Femur knotsvormig.

Van eind april tot juli, wordt dikwijls in huizen aange-
troffen op tenen manden.

Nathrius brevipennis (MULSANT, 1839)

Verspreiding: kaart nr. 43

Molorchini

Tabel voor het genus

- Basis van mandibulae niet dicht bij de ogen gelegen, de genae zijn goed gevormd. Het derde lid van de anten-
nae véél langer dan het eerste. Molorchus
- Basis van mandibulae dicht bij de ogen gelegen, de
genae vormen maar een dunne strook. Derde lid van an-
tennae ongeveer zo lang als eerste. Glaphyra

Genus *Molorchus* FABRICIUS, 1792

Kop zwart. Sterk uitgerande ogen. Antennae bruin, héél
fijn, twaalf leden bij mannetje, elf leden bij wijfje.
Pronotum zwart, langer dan breed, naar achter toe een
weinig versmald met aan de zijkant één kleine en aan de
bovenzijde drie gladde bulten waarvan de middenste afge-
rond en de twee buitenste langwerpig zijn (fig. 21 b, p.
53).

Elytra kort, ongeveer anderhalve maal zo lang als aan
de basis breed, enigszins uiteenstaand, achteraan afge-
rond. Grof, verspreid bestippeld. Meestal een schuine,
gladde, witte band op elk elytrum.

Poten bruin, héél dun, behalve het uiteinde van de fe-
mur dat sterk knotsvormig verdikt is en donkerder of
zwart van kleur.

6 - 16 mm

Van april tot augustus op bloemen van spiraea, lijster-
bes, schermbloemigen enz...

Molorchus minor (LINNAEUS, 1758)

= Kortschildbok (fig. G, p. 9)

Verspreiding: kaart nr. 44

Genus *Glaphyra* NEWMAN, 1840

Kop donkerbruin. Sterk uitgerande ogen. Antennae bruin, vijfde tot elfde lid met korte, dichte beharing. Pronotum donkerbruin, iets langer dan breed, aan de basis versmald, met aan de zijkant één en aan de bovenzijde drie gladde bulten waarvan de laatste langwerpig zijn (fig. 21 c, p. 53).

Elytra kort, ongeveer tweemaal zo lang als breed aan de basis, enigszins uiteenstaand, achteraan afgerond.

Bruin met bleek suturaal gedeelte.

Poten bruin, het uiteinde van de femur knotsvormig verdikt, de basis van de achterste femur en soms die van de middenste femur geelachtig.

5 - 8,5 mm

Van mei tot juli op bloemen: schermbloemigen, eglantier, braam, kornoelje enz...

Glaphyra umbellatarum (SCHREBER, 1759)

Verspreiding: kaart nr. 45

Stenopterini

Eén genus in België:

Genus *Stenopterus* ILLIGER, 1804

Kop zwart. Ogen sterk uitgerand. Twee eerste leden van antennae zwart, de volgende variabel van kleur: gewoonlijk geel met het derde tot vijfde lid met zwart uiteinde, soms alle leden zwart of geel.

Pronotum zwart. Grof en dicht bestippeld, met drie gladde bulten: twee grote aan elke zijde, één kleine in het midden van de basis. Héél het pronotum bezet met lange, goudgele beharing, de voor- en achterrands aan elke zijde en ook het scutellum met dichte, zilverachtige beharing.

Elytra bruin-roodachtig, meestal met zwarte basis en uiteinde. Breed aan de basis, sterk versmald en uiteenstaand naar achter toe. Grove, verspreide bestippeling en mediane kiel op de achterste helft.

Poten geel, de verdikking van de femur geel of zwart.

7 - 16 mm

Van mei tot augustus op bloemen, vooral schermbloemigen, margriet, duizendblad, ui enz...

Stenopterus rufus (LINNAEUS, 1767)

= Smalvleugelbok (fig. H, p. 9)

Verspreiding: kaart nr. 46

Obriini

Eén genus in België:

Genus *Obrium* DEJEAN, 1821

- Helemaal geel-bruinachtig, antennae soms en femur meestal donker.

Grote, diep uitgerande ogen, de afstand tussen de ogen is kleiner dan de doorsnede van één oog (boven-aanzicht) (fig. 27 a).

Pronotum praktisch glad, enkele wijd verspreide, zéér ondiepe stippels. Aan elke zijde een kleine bult, vóór- en achteraan duidelijk ingesnoerd.

Elytra verbreed naar achter toe, afgerond aan het uiteinde.

Femur knotsvormig.

5 - 9 mm

Van april tot augustus op bloemen: roosachtigen, lijsterbes, populier, berk, enz...

Obrium cantharinum (LINNAEUS, 1767)

Verspreiding: kaart nr. 47

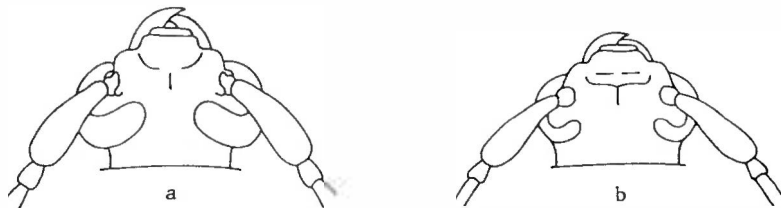

Fig. 27. - Kop: a. *Obrium cantharinum*, b. *Obrium brunneum*.

- Helemaal geel-bruinachtig.

Diep uitgerande ogen, de afstand tussen de ogen is gelijk aan of groter dan de doorsnede van één oog (bovenaanzicht) (fig. 27 b, p. 60).

Pronotum dicht bestippeld. Aan elke zijde met lichte bult, vóór- en achteraan duidelijk ingesnoerd.

Elytra naar achter toe verbreed, afgerond aan het uiteinde.

Femur knotsvormig.

4 - 7 mm

Van april tot augustus op bloemen.

Obrium brunneum (FABRICIUS, 1792)

Verspreiding: kaart nr. 48

Deilini

Eén genus in België:

Genus *Deilus* SERVILLE, 1834

Kop, pronotum en elytra donkergrijs of bruin met lichte brons- of groenachtige metaalglans.

Kop dicht bestippeld met overlangse mediane groef. Antennae reiken ongeveer tot de helft van de elytra, naar uiteinde toe iets verbreed, rossig, uiteinde van de leden donkerder.

Pronotum een weinig langer dan breed, licht bestippeld, aan de zijkant afgerond, het breedste deel ongeveer op een derde van de basis.

Elytra lang en smal, bezet met lichte, aanliggende beharing, dicht bestippeld met min of meer duidelijke longitudinale ribbel, achteraan schuin afgeknot.

Poten roodachtig, uiteinde van femur en tarsus aangedonkerd.

Femur knotsvormig.

6 - 11 mm

Op takken en bloemen van brem.

Deilus fugax (OLIVIER, 1790)

Verspreiding: kaart nr. 49

Cerambycini

Eén genus in België:

Genus *Cerambyx* LINNAEUS, 1758

- Meestal helemaal zwart met uiteinde van elytra bruinroodachtig.
Tweede lid van antennae even lang als breed (fig. 28 b).
Pronotum sterk gerimpeld, aan elke zijkant met scherp uitsteeksel.
Elytra lang, vóóraan met grove korreling die naar achter toe vervaagt. Suturale hoek min of meer getand.
24 - 53 mm
Van mei tot augustus op oude stronken van eiken, vliegt gewoonlijk 's avonds, ook 's nachts. Soms overdag op rijpe vruchten.

Cerambyx cerdo LINNAEUS, 1758 (X)

= Heldenbok, grote eikebok

Verspreiding: werd slechts enkele keren in België aangetroffen (o.a. bij Brussel en Luik), waarschijnlijk met hout ingevoerd. Komt voor in Midden- en Zuid-Frankrijk, in Noord-Frankrijk zéér zeldzaam.

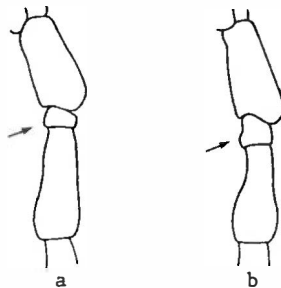

Fig. 28. - Eerste, tweede en derde lid van antenna: a. *Cerambyx scopolii*, b. *Cerambyx cerdo*.

- Helemaal zwart, glanzend.
Tweede lid van antennae veel breder dan lang (fig. 28 a).

Pronotum sterk gerimpeld, aan elke zijkant met scherp uitsteeksel.

Elytra lang, met grove korreling die naar achter toe vervaagt. Suturale hoek niet getand.

17 - 28 mm

Van april tot augustus op bloemen: schermbloemigen, vlier, spiraea, roosachtigen enz...

Cerambyx scopolii FUESSLINS, 1775

= Kleine eikebok (fig. I, p. 10)

Verspreiding: kaart nr. 50

Purpuricenini

Eén genus in België:

Genus *Purpuricen*us GERMAR, 1824

Kop en antennae zwart.

Pronotum zwart, dikwijls met rode tekening. Grof en onregelmatig bestippeld, aan de zijkanten met doornachtig uitsteeksel (fig. 25, p. 56).

Elytra variërend van rood tot zwart, meestal rood met zwarte suturale vlek. Grof en dicht bestippeld, achteraan afgeknot.

Eerste lid van achterste tarsi een weinig langer dan tweede en derde samen.

9 - 20 mm

Van juni tot augustus op vers gekapte houtblokken, boomstronken, schermbloemigen, dikwijls in tuinen op ui, prei, bonen enz...

Purpuricenus *kaehler*i (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 51

Callichromini

Eén genus in België:

Genus *Aromia* SERVILE, 1833

Lichaam overwegend metallisch groen, soms purperachtig-

roodkoperkleurig of blauwachtig.

Kop met sterk uitgerande ogen. Antennae staalblauw, eerste lid gegroefd, derde tot elfde met drie longitudinale ribbels aan de buitenkant.

Pronotum veranderlijk van vorm: héél fijn geribbeld, of bestippeld, of praktisch glad, aan de zijkant met doornachtig uitsteeksel.

Scutellum langwerpig, scherp driehoekig.

Elytra fijn, rimpelig bestippeld.

Poten slank, achterste tibia sterk afgeplat.

15 - 34 mm

In lente en zomer, overdag en 's avonds op oude wilgen, soms op bloemen.

Aromia moschata (LINNAEUS, 1758)

= Muskusboktor, rozeboktor,
wilgeboktor

Verspreiding: kaart nr. 52

Callidiini

Tabel voor het genus

1. - Voorste coxae dicht bij elkaar gelegen, enkel maar gescheiden door een korte, puntvormige, prosternale lamel (fig. 23 c, p. 55). (Variabel van grootte.)
----- 3
- Voorste coxae van elkaar gescheiden door een lange, min of meer brede, prosternale band, met evenwijdige zijkanten (fig. 23 b, p. 55). (Steeds groter dan 8 mm.) ----- 2
2. - Derde lid van antennae even lang als of een weinig langer dan de twee volgende samen. -----
Hylotrupes p. 65
- Derde lid van antennae korter dan de twee volgende samen. ----- Ropalopus p. 66
3. - Pronotum met hoekige zijkanten en dichte, oranje-roodachtige of felgele beharing. -----
Pyrrhidium p. 68
- Pronotum afgerond, zonder dichte, oranje-roodachtige of gele beharing. ----- 4

4. - Pronotum convex, fijn bestippeld, dikwijls met gladde bulten. Elytra fijn bestippeld. ----- 6
 - Pronotum vlak, ruw of grof bestippeld, zelden met bulten, Elytra grof bestippeld of rimpelig. ---- 5
5. - Elytra met duidelijke epipleura, ruw bestippeld. (Pronotum donkerblauw.) ----- Callidium p. 67
 - Elytra met zéér dunne, opwaarts gebogen zijrand die begint onmiddellijk achter de voorste hoeken, netvormig gerimpeld. (Pronotum met groenachtige metaalglans.) ----- Callidostola p. 67
6. - Eerste tarsuslid van achterste poten hoogstens even lang als de twee volgende samen. ----- 7
 - Eerste tarsuslid van achterste poten duidelijk langer (méér dan anderhalve maal) dan de twee volgende samen. ----- Phymatodes p. 68
7. - Pronotum met bulten of verhevenheden. ----- Phymatoderus p. 69
 - Pronotum zonder bulten of verhevenheden. ----- 8
8. - Pronotum met een gladde, longitudinale middellijn. Dorsale zijde van het lichaam metallisch blauw. -- Phymatodeillus (X) p. 70
 - Pronotum zonder gladde, longitudinale middellijn. Dorsale zijde van het lichaam niet metallisch blauw. ----- Poecilium p. 70

Genus *Hylotrupes* SERVILLE, 1834

Kop zwart of donkerbruin. Antennae bruin-roodachtig, derde tot vijfde lid met lange haren bezet.
 Pronotum zwart of donkerbruin, breed, aan de zijkant afgerond, met gladde, longitudinale middellijn en twee laterale, gladde knobbels. Soms is het pronotum bezet met een dichte, bleke beharing zodat enkel de knobbels zichtbaar zijn.
 Elytra zwart, donkerbruin of geelachtig, meestal met enkele, weinig ingedrukte, dwarse haarvlekken.
 Femur aan uiteinde knotsvormig verdikt.
 8 - 20 mm

Nachtdieren, op naaldbomen, onder schors, in balken van huizen enz...

Ze kunnen zich voortplanten zonder het hout te verlaten zodat ze zéér schadelijk kunnen zijn voor planken, balken, meubels, deuren, palen enz...

Hylotruxes bajulus (LINNAEUS, 1758)

= Gewone huisbok

Verspreiding: kaart nr. 53

Genus *Ropalopus* MULSANT, 1839

1. - Poten met de verdikking van de femur grotendeels rood. ----- 2

- Lichaam helemaal zwart.

De acht of negen eerste leden van de antennae aan de binnenzijde met lange haren bezet, derde tot tiende lid aan de binnenzijde duidelijk getand. Pronotum zéér breed, zijkanten iets achter het midden min of meer hoekig, grof bestippeld. Elytra aan de basis grof bestippeld, naar het uiteinde toe vervagen de stippels.

10 - 23 mm

Van juni tot juli op houtblokken of boomstronken, ook op rijpe of rottende vruchten.

Ropalopus clavipes (FABRICIUS, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 54

2. - Kop zwart. Antennae zwart of bruin, sterk behaard, leden aan het uiteinde hoekig.

Pronotum breed, aan de bovenkant met aan elke zijde twee lichte indeukingen. Onregelmatig, grof bestippeld, zonder gladde verhevenheden.

Scutellum behaard.

Elytra zwart, soms bruinachtig, vóóraan grof bestippeld, bestippeling naar uiteinde toe minder duidelijk.

Poten zwart, verdikking van femur rood met zwart uiteinde.

8 - 13 mm

Van mei tot juli op houtblokken of boomstronken, soms op bloemen.

Ropalopus femoratus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 55

- Kop zwart. Antennae zwart of bruin, dun behaard, vanaf het derde lid getand.
Pronotum breed, zonder indeukingen aan de bovenzijde. Grof bestippeld, met enkele (tot drie) gladde, lichte verhevenheden.
Scutellum kaal.
Elytra zwart, soms bruinachtig, vóóraan grof bestippeld, bestippeling naar achter toe minder duidelijk.
Poten zwart, verdikking van femur helemaal rood, zelden met donker uiteinde.
10 - 14 mm
Van mei tot juli in eikebossen, dikwijls aangetrokken door rottende produkten.

Ropalopus spinicornis (ABEILLE DE PERRIN, 1869)

Verspreiding: kaart nr. 56

Genus *Callidostola* REITTER, 1913

Bleekbruin tot bronskleurig, met groenachtige metaalglans.

Pronotum breed, afgerond, in het midden héél fijn, aan de zijkan ten grof bestippeld.

Elytra naar achter toe verbreed en afgevlakt met opwaarts gebogen zijranden, vóóraan grof bestippeld, naar achter toe netvormig gerimpeld.

9 - 15 mm

In juni en juli op boomstronken en houtblokken.

Callidostola aenea (DEGEER, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 57

Genus *Callidium* FABRICIUS, 1775

Kop donkerblauw. Antennae zwart.

Pronotum donkerblauw, zéér breed, aan de zijkant afgerond. Bij mannetje met aan de basis een lichte indeuking die naar voor toe verbreedt en zéér verspreid bestippeld is, rest van het pronotum héél fijn en dicht bestippeld. Bij wijfje grof bestippeld in het midden, dicht en fijn bestippeld aan de zijkan ten.

Elytra met purperachtige (zelden groene) metaalglans,

naar uiteinde toe licht afgevlakt, grof en dicht bestippeld (vooral aan de basis).

8 - 16 mm

Van mei tot augustus op boomstronken, houtblokken enz..., dikwijls onder losse schors.

Callidium violaceum (LINNAEUS, 1758)

= Paarse huisbok

Verspreiding: kaart nr. 58

Genus *Pyrrhidium* FAIRMAIRE, 1864

Kop, pronotum en poten donkerbruin of zwart, met lange, zijdeachtige haren bezet.

Pronotum breder dan lang, aan elke zijde met doornachtig uitsteeksel, bezet met dichte, opvallende, oranje-roodachtige of gele beharing.

Elytra oranje-roodachtig of geel, breed en plat, zéér fijn en dicht bestippeld.

Femur knotsvormig verdikt.

6 - 15 mm

Van eind maart tot juni op boomstammen en houtblokken.

Pyrrhidium sanguineum (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 59

Genus *Phymatodes* MULSANT, 1839

Zéér variabel van kleur.

Kop helemaal geel-bruin of geel-roodachtig, donkerbruin of zwart, soms slechts gedeeltelijk donker.

Pronotum helemaal geel-bruin of geel-roodachtig, bruin-roodachtig, donkerbruin tot zwart, soms donker, vóór- en achteraan geel afgeboord. Breed, afgerond, fijn en verspreid bestippeld met drie gladde verhevenheden.

Elytra helemaal geelachtig, geel-bruinachtig, groenachtig, donkerblauw, violet of zwart, of tweekleurig: gedeeltelijk bleek en blauw, violet of zwart. Elytra

langer dan twee en een halve maal de breedte, met parallelle zijden, héél fijn, verspreid bestippeld en met korte, goudachtige beharing.

Femur knotsvormig verdikt.

6 - 18 mm

Van mei tot augustus op dode bomen, houtblokken enz...
Dikwijls in huis.

Phymatodes testaceus (LINNAEUS, 1758)

= Veranderlijke huisbok

Verspreiding: kaart nr. 60

Genus *Phymatoderus* REITTER, 1912

- Lichaam helemaal bruin, min of meer donker.
Kop, pronotum en poten met lange, borstelachtige haren.
Pronotum afgerond, tamelijk grof en onregelmatig bestippeld, met drie tot vijf gladde, kale verhevenheden.
Elytra met licht blauwachtige of violetachtige glans, min of meer dicht bestippeld, met lange borstelachtige haren bezet.
Femur knotsvormig verdikt.
5 - 10 mm
Van april tot juli op droge takken.

Phymatoderus pusillus (FABRICIUS, 1787)

Verspreiding: kaart nr. 61

- Kop bruin, monddelen en deel van frons geelachtig.
Kop, pronotum en poten met lange, borstelachtige haren.
Pronotum geelachtig, min of meer roodachtig of bruin, dikwijls met donkere zijranden. Afgerond, verspreid en onregelmatig bestippeld, met vijf gladde verhevenheden, de twee laterale van elke zijde soms versmolten.
Elytra bruin met licht blauwachtige, groenachtige of violetachtige glans. Dicht, onregelmatig bestippeld met korte, dichte beharing, zonder lange, borstelachtige haren.
Femur knotsvormig verdikt.
5 - 12 mm
Van april tot juli op dode takken, vermolmd hout enz..

Phymatoderus lividus (ROSSI, 1794)

Verspreiding: kaart nr. 62

Genus *Phymatodellus* REITTER, 1912

Kop en antennae zwart. Eerste leden van antennae met gele basis.

Pronotum en elytra zwart met blauwe of violette glans. Pronotum even breed als lang, afgerond, naar achter toe iets smaller zodat de zijkanten aan de basis voor een klein gedeelte min of meer parallel zijn. Behalve een mediane, gladde band min of meer regelmatig bestipeld.

Elytra zwart met blauwe of violette glans, bestipeling min of meer grof, naar achter toe iets vager. Femur zwart met gele basis, sterk knotsvormig verdikt, tibiae geel.

Kop, antennae, pronotum en poten met lange, borstelachtige haren.

5 - 8 mm

Van mei tot juni op bloemen van meidoorn of pruimelaar, dikwijls op dode takken van eik.

Phymatodellus rufipes (FABRICIUS, 1776) (X)

Verspreiding: werd slechts enkele keren en België aangetroffen (o.a. bij Luik en Aarlen), waarschijnlijk met hout ingevoerd. Komt voor in Frankrijk bij Fontainebleau.

Genus *Poecilium* FAIRMAIRE, 1864

Kop zwart. Antennae rossig, de laatste leden soms iets donkerder.

Pronotum zwart, convex, fijn en dicht bestippeld, met enkele lange, borstelachtige haren.

Elytra aan de basis meestal rossig, voor de rest donkerbruin of zwart met twee transversale, ivoorkeurige, wit behaarde banden. Rondom het scutellum ingedrukt, grof en verspreid bestippeld aan de basis, fijner en dichter naar het uiteinde toe.

Femur met sterk knotsvormige, meestal donkere verdikking, tibia en tarsus rossig.

4 - 7 mm

Van maart tot juli onder schors, op dode takken van bomen en struiken.

Poecilium alni (LINNAEUS, 1767)

= Klein elzebokje

Verspreiding: kaart nr. 63

Clytini

Tabel voor het genus

1. - Frons met longitudinale kiel (fig. 29). ----- 2
- Frons hoogstens met fijne, onbehaarde, longitudinale lijn. ----- 3

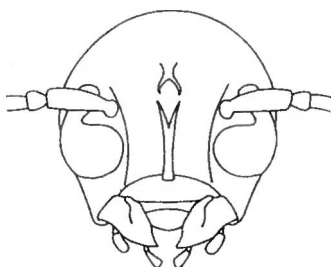

Fig. 29. - Vooraanzicht van kop van *Xylotrechus arvicola*.

2. - Top van elytra afgeknot of uitgerand. (Elytra met duidelijk afgelijnde, gele banden.)-----

Xylotrechus p. 73

- Top van elytra afgerond. (Elytra met witte, vlekkerig behaarde tekening.) -- *Rusticoclytus* p. 72
- 3. - Middenste leden van antennae uitgerand en hoekig aan uiteinde (fig. 30 a, p. 72). -----

Plagionotus p. 75

- Middenste leden van antennae niet uitgerand of hoekig aan uiteinde (fig. 30 b, p. 72). ----- 4
- 4. - Metathoracale episterna breed, hoogstens driemaal langer dan breed. Metathoracale epimeren lang en smal (fig. 31 a, p. 72). (Elytra bruin of zwart met smalle, duidelijk afgelijnde gele banden.) ---

Clytus p. 74

- Metathoracale episterna verlengd, viermaal zo lang als breed. Metathoracale epimeren kort en breed

(fig. 31 b). (Elytra niet bruin of zwart met smalle, duidelijk afgelijnde gele banden.) -----

Chlorophorus p. 76

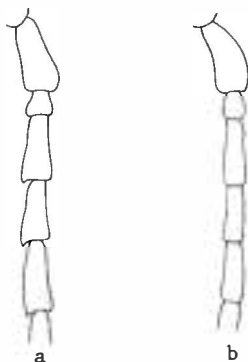

Fig. 30. - Antenna: a. *Plagionotus arcuatus*, b. *Clytus arietis*.

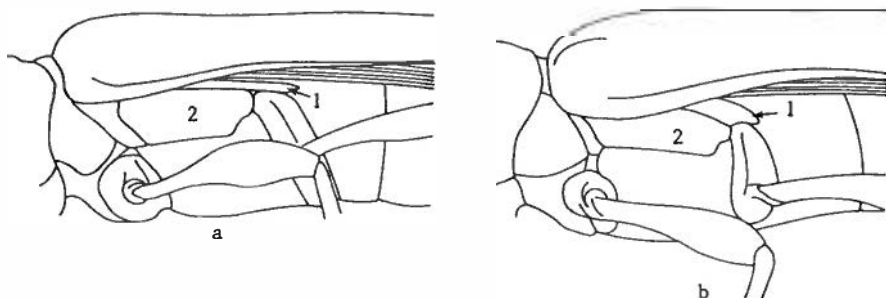

Fig. 31. - Zijaanzicht van thorax (1. metathoracaal epimeer, 2. metathoracaal episternum): a. *Clytus arietis*, b. *Chlorophorus pilosus*.

Genus *Rusticoclytus* VIVES, 1977

Meestal donkerbruin of zwart met witte tekening.
Frons met mediane Y-vormige kam en dichte, witte beharing. Leden van antennae, behalve het uiteinde, met fijne, grijsachtige beharing.
Pronotum breder dan lang, afgerond, grootste breedte

achter het midden gelegen, met twee laterale en twee meer naar het midden gelegen witte, vlekkerig behaarde banden, de middenste dikwijls onderbroken. Oppervlak zéér ruw.

Elytra een weinig versmald naar achter toe, héél fijn, dicht bestippeld, met witte, vlekkerig behaarde vlekken of banden.

9 - 20 mm

In juni en juli op dode of omgehakte bomen.

Rusticoclytus rusticus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 64

Genus *Xylotrechus* CHEVROLAT, 1860

- Kop met brede, V-vormige kiel, aan elke zijde waarvan hij dicht, geel behaard is. Antennae geel- of roodachtig.

Pronotum breed, achteraan licht hoekig versmald, zodat de zijden aan de basis over een klein deel parallel lopen (fig. 32 a). Ruw bestippeld. In elke hoek een geel behaarde vlek.

Scutellum helemaal geel behaard.

Elytra bruin of zwart met geel behaarde vlekken en banden, de basis dikwijls bleker, de eerste band staat meestal in een rechte hoek t.o.v. de sutura.

Poten geel- of roodachtig.

8 - 20 mm

Van mei tot juli, soms op bloemen, meestal op dode of vermolmd boomstammen.

Xylotrechus arvicola (OLIVIER, 1795)

Verspreiding: kaart nr. 65

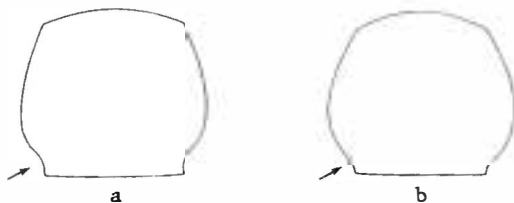

Fig. 32. - Pronotum: a. *Xylotrechus arvicola*, b. *Xylotrechus antilope*.

- Kop met zeer smalle kiel, aan elke zijde waarvan hij fijn, witachtig behaard is. Antennae geel- of bruinachtig.

Pronotum breed, gelijkmatig afgerond (fig. 32 b, p. 73). Ruw bestippeld. In elke hoek een geel behaarde vlek.

Scutellum afgeboord met gele beharing.

Elytra bruin of zwart met geel behaarde vlekken en banden, de eerste band schuin georiënteerd t.o.v. de sutura.

Poten geel- of bruinachtig.

7 - 14 mm

Van mei tot augustus op dode of omgehakte bomen, houtblokken, soms op bloemen.

Xylotrechus antilope (SCHONHERR, 1817) (X)

Verspreiding: werd éénmaal gevonden bij Eghezée, waarschijnlijk ingevoerd met dood hout, komt voor in Frankrijk (Oise, Vosges) en in Duitsland.

Genus *Clytus* LAICHARTING, 1784

1. - Elytra convex, zwart aan de basis, uiteinde bedekt met gele beharing. Pronotum en basis van elytra met fijne, lange beharing. ----- 2

- Elytra zeer lang, min of meer afgeplat. Bruin of zwart met geel behaarde banden en vlekken, basis meestal met bruine vlek rond scutellum, uiteinde zwart.

Kop zwart. Frons aan weerszijden geel behaard. Antennae helemaal rossig.

Pronotum zwart met twee grote, geel behaarde vlekken in de voorste hoeken en twee kleine vlekken aan de basis (ontbreken soms).

Scutellum zwart met gele vlek aan het uiteinde.

Poten rossig, enkel de verdikking van de femur donker.

10 - 20 mm

Op dode eiken, soms op bloemen.

Clytus tropicus (PANZER, 1795) (X)

Verspreiding: werd gevonden bij Ocquier en Eschenbeek, waarschijnlijk met dood hout

ingevoerd, komt voor in Frankrijk
(Fontainebleau, Bois de Boulogne).

2. - Kop zwart. Antennae met bruin eerste lid, volgende leden geelachtig, laatste leden zwart.
Pronotum zwart, met brede, gele band achter de voorste rand en smalle, dikwijls onderbroken, gele band aan de basis.
Scutellum helemaal geel behaard.
Elytra zwart met geel behaarde, transversale banden, de eerste loodrecht op de sutura gericht, de laatste helemaal op het uiteinde gelegen.
Poten rossig. Voorste femur zwartachtig, middenste min of meer donker, de achterste soms zwartachtig.
6 - 14 mm
In lente en zomer op bloemen, houtblokken, dode boomstammen enz...

Clytus arietis (LINNAEUS, 1758)

= Kleine wespebok (fig. J, p. 10)

Verspreiding: kaart nr. 66

- Kop zwart. Antennae geel-roodachtig, soms naar uiteinde toe iets donkerder.
Pronotum zwart, met brede, gele band achter de voorste rand en smalle, dikwijls onderbroken, gele band aan de basis.
Scutellum helemaal geel behaard.
Elytra zwart met geel behaarde, transversale banden, de eerste schuin op de sutura gericht, de laatste helemaal op het uiteinde gelegen.
Poten variabel van kleur.
6 - 10 mm
In juni en juli op bloemen, vooral schermbloemigen, duizendblad enz...

Clytus rhamni GERMAR, 1817

Verspreiding: kaart nr. 67

Genus *Plagionotus* MULSANT, 1842

- Scutellum steeds met dichte, gele beharing.
Kop zwart. Frons, gedeelte tussen antennae en vertex bezet met gele beharing. Antennae geel.

Pronotum aan de voorrand, in het midden en soms aan de basis met een geel behaarde band die min of meer onderbroken kan zijn.

Elytra zwart met geel behaarde banden en basilaire vlekken die eventueel kunnen versmelten of ontbreken. Achterrand van abdominale segmenten met dichte, gele beharing.

Poten geel. Femur min of meer zwart.

8 - 18 mm

Van mei tot augustus op houtblokken en boomstronken.

Plagionotus arcuatus (LINNAEUS, 1758)

= Grote wespebok, pronkbok

Verspreiding: kaart nr. 68

- Scutellum glad en glanzend.

Kop zwart. Frons, gedeelte tussen antennae en vertex dicht geel behaard.

Antennae geel-roodachtig.

Pronotum zwart met brede voorste en gebogen, achter het midden gelegen, geel behaarde, transversale band.

Elytra bruin, soms zwart, met geel behaarde transversale banden waarvan de laatste een groot deel van het uiteinde van de elytra bedekt.

Abdomen, behalve de voorste rand van de segmenten, helemaal bedekt met dichte, gele beharing.

Poten geel-roodachtig. Femur, vooral de achterste, donker.

10 - 19 mm

Van juni tot augustus op houtblokken en boomstronken.

Plagionotus detritus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 69

Genus *Chlorophorus* CHEVROLAT, 1863

1. - Pronotum en elytra bedekt met dichte gele of lichtgrijze beharing. Onderzijde van lichaam met regelmatig verspreide beharing. ----- 2

- Pronotum en elytra niet bedekt met dichte gele of lichtgrijze beharing, slechts enkele (gewoonlijk smalle) banden. Onderzijde van lichaam met onregelmatig verspreide beharing. ----- 4

2. - Pronotum steeds met één of meer zwarte vlekken.
Elytra met zwarte banden of boogvormige vlekken. 3
- Pronotum meestal zonder zwarte vlekken.
Elytra met ronde of licht vierhoekige vlekken.
9 - 18 mm
Van juni tot augustus op bloemen of dood hout.

Chlorophorus pilosus (FORSTER, 1771)

Verspreiding: kaart nr. 70

3. - Pronotum ovaal, voorste en achterste rand ongeveer gelijk in breedte. Met één grote middenste en twee laterale zwarte vlekken (soms afwezig).
Elytra gewoonlijk met kleine, humerale, C-vormige basale vlek, gevolgd door twee transversale zwarte banden die nooit tot aan de sutura reiken.
8 - 15 mm
In juni en juli op dood hout, houtblokken enz...

Chlorophorus herbsti (BRAHM, 1790) (O)

Verspreiding: nog niet in België aangetroffen,
komt wel voor in Noord-Frankrijk.

- Pronotum naar achter toe iets breder, de achterste rand breder dan de voorste. Meestal met één transversale zwarte band in het midden.
Elytra meestal met C-vormige basale vlek en twee transversale banden die tot aan de sutura reiken.
8 - 14 mm
Van juni tot september op bloemen.

Chlorophorus varius (MULLER, 1766) (X)

Verspreiding: slechts enkele keren in België aangetroffen, waarschijnlijk ingevoerd met dood hout, zeldzaam in Noord-Frankrijk, komt voor in Duitsland.

4. - Zwart met héél fijne, lichtgrijze beharing die zéér dicht wordt op bepaalde plaatsen van de elytra waar ze goed afgelijnde tekeningen vormt: een eerste boogvormige band, vertrekkend van aan het scutellum, waarnaast steeds een humerale vlek, een tweede brede band, lichtjes schuin t.o.v. de sutura en een derde brede band die het uiteinde bedekt.
6 - 13 mm

Van juni tot augustus op bloemen.

Chlorophorus figuratus (SCOPOLI, 1763)

Verspreiding: kaart nr. 71

- Zwart met héél fijne, lichtgrijze beharing die zéér dicht wordt op bepaalde plaatsen van de elytra waar ze goed afgelijnde tekeningen vormt: twee boogvormige, dunne banden waarvan de eerste soms onderbroken is en een derde, brede band die het uiteinde bedekt. Geen humerale vlek.

5 - 9 mm

Van mei tot juli op bloemen.

Chlorophorus sartor (MULLER, 1766)

Verspreiding: kaart nr. 72

Anaglyptini

Eén genus in België:

Genus *Anaglyptus* MULSANT, 1839

Kop zwart. Antennae van bruin-rood tot zwart.

Pronotum zwart, convex, naar achter toe iets versmald. Dicht bestippeld.

Elytra aan de basis met sterke knobbel. Grof bestippeld, deze bestippling verfijnt naar het uiteinde toe. Variërend van bruin tot zwart (gewoonlijk combinatie van de twee) met wit behaarde tekening.

Femur knotsvormig verdikt. Eerste tarsuslid langer dan twee volgende samen.

6 - 14 mm

Van mei tot juni op bloemen, soms op dode takken.

Anaglyptus mysticus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 73

LAMIINAE

Tabel voor de tribus

1. - Antennae met elf leden. ----- 2
 - Antennae met twaalf leden.--- Agapanthiini p. 83
2. - Klauwtjes van tarsi eenvoudig, zonder tanden (fig. 33 c). ----- 4
 - Klauwtjes van tarsi getand of met klein aanhangsel (fig. 33 a of b). ----- 3

Fig. 33. - Klauwtjes van tarsus: a. *Oberea oculata*, b. *Oberea coerulescens*, c. *Lamia textor*.

3. - Eerste abdominaal segment veel langer dan elk van de drie volgende. Ogen volledig verdeeld. ----- Tetraopini p. 92
 - Eerste abdominaal segment niet veel langer dan elk van de drie volgende. Ogen niet verdeeld (behalve bij *Opsilia*). ----- Phytoeciini p. 95
4. - Metasternum zeer kort. Achterste paar vleugels afwezig of weinig ontwikkeld. Elytra met elkaar vergroeid. ----- Dorcadionini p. 81
 - Metasternum normaal. Achterste paar vleugels goed ontwikkeld. Elytra niet vergroeid. ----- 5
5. - Top van eerste lid van antennae met een circulaire kam, gedeeltelijk of helemaal onderbroken (fig. 34, p. 80). (Steeds groter dan 9 mm.) ----- 6
 - Top van eerste lid van antennae zonder duidelijke kam (variabel van grootte). ----- 7
6. - Pronotum met scherp uitsteeksel aan de zijkant. Middenste tibia met een tand, gevolgd door een

concaaf gedeelte (fig. 35). ----- Lamiini p. 84

- Pronotum zonder scherp uitsteeksel aan de zijkant.
Middenste tibia eenvoudig. ----- Mesosini

Fig. 34. - Eerste en tweede lid van antenna van *Lamia textor* (Lamiini).

Fig. 35. - Middenste tibia van *Lamia textor* (Lamiini).

7. - Middenste cotyloïdale holten (holte waarin de coxa scharniert) open aan de buitenkant (coxae niet in contact met epimeer) (fig. 36 a). (Elytra duidelijk langer dan twee en een halve maal de gezamenlijke breedte aan de basis.) ----- 8

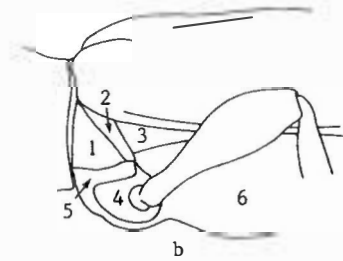
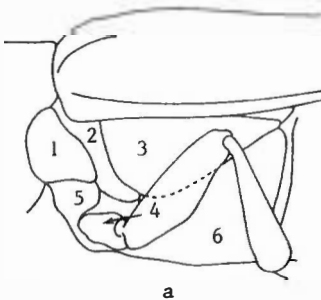

Fig. 36. - Zijaanzicht van thorax (1. mesothoracaal episternum, 2. mesothoracaal epimeer, 3. metathoracaal episternum, 4. middenste coxa, 5. mesosternum, 6. metasternum): a. *Anaerea carcharias* (Saperdini), b. *Leioptus nebulosus* (Acanthocinini).

- Middenste cotyloïdale holten gesloten (coxae in contact met epimeer) (fig. 36 b). (Elytra hoogstens twee en een halve maal zo lang als de gezamenlijke breedte aan de basis.) ----- 9

8. - Metathoracale episterna zéér groot, min of meer driehoekig, vóóraan zéér breed, min of meer scherp achteraan (fig. 36 a, p. 80). (Elytra niet rood-bruinachtig, zéér dicht behaard, steeds groter dan 9 mm.) ----- Saperdini p. 93
- Metathoracale episterna smal, min of meer parallelzijdig (fig. 36 b, p. 80). (Elytra rood-bruinachtig, kort, goudachtig behaard, van 6 tot 10 mm.) - Rhodopini p. 88
9. - Eerste lid van antennae sterk verdikt, korter dan het pronotum. ----- Pogonocherini p. 86
- Eerste lid van antennae weinig verdikt, even lang als of langer dan het pronotum. ----- Acanthocinini p. 89

Dorcadionini

Eén genus in België:

Genus *Dorcadion* DALMAN, 1817

Robuust lichaam.

Kop zwart, naar voor gebogen. Kleine ogen, smal, zéér diep uitgerand. Antennae kort en dik, onderaan zonder lange, fijn haren.

Pronotum breed, met aan de zijkanten een konisch uitsteeksel, bezet met grove, grote stippels waartussen fijnere.

Elytra ovaal, helemaal bedekt met lichtgrijze of bruine beharing, al dan niet met blekere, longitudinale lijnen. Poten kort en dik.

10 - 17 mm

In de lente op de grond tussen het gras, onder stenen of aardkluiten.

Dorcadion fuliginator (LINNAEUS, 1758)

= Heidebok

Verspreiding: kaart nr. 74

Mesosini

Tabel voor het genus

- Pronotum aan de zijkant met klein, hoekvormig uitsteeksel. Elytra en pronotum met oogvormige vlekken (fig. 37). ----- Mesosa p. 82

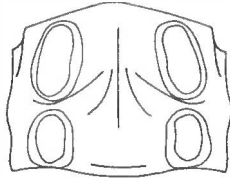

Fig. 37. - Pronotum van *Mesosa curculionides*.

- Pronotum aan de zijkant zonder klein, hoekvormig uitsteeksel. Elytra met brede vlekken. -----
Aphe locnemia p. 83

Genus *Mesosa* LATREILLE, 1829

Zwart, helemaal bedekt met dichte, grijsachtige beharing.

Kop vóóraan afgeplat, met vlekjes geelachtige beharing. Ogen zéér sterk uitgerand, bijna verdeeld. Antennae lang, bij mannetje langer dan het lichaam, bij wijfje tot aan het uiteinde van de elytra, onderaan bezet met lange haren, eerste lid met geelachtig behaarde vlekjes, overige leden met bruine beharing op laatste helft.

Pronotum zéér breed, met vier zwarte, oogvormige vlekken (kunnen soms twee aan twee versmelten) die met geelachtige beharing afgeboord zijn.

Elytra zéér breed, naar achter toe afgerond, ingedrukt rondom het scutellum. Bedekt met geelachtig behaarde vlekjes, een zwarte, in de breedte uitgerokken vlek vóór het midden (soms ontbrekend) en een zwarte, oogvormige vlek achter het midden.

Femur met vlekjes en tibia met middenste band van geelachtige beharing.

10 - 17 mm

Van lente tot herfst op boomstammen.

Mesosa curculionoides (LINNAEUS, 1761)

Verspreiding: kaart nr. 75

Genus *Aphelocnemia* STEPHENS, 1831

Zwart, bedekt met donkerbruine, bleekbruine, grijsachtige en witte beharing.

Kop vóóraan sterk afgeplat, met twee donkerbruine banden achter de ogen. Ogen zéér sterk uitgerand. Antennae lang, bij mannetje langer dan lichaam, bij wijfje tot aan het uiteinde van de elytra, onderaan bezet met lange, dunne haren, vanaf derde lid met wit behaarde basis.

Pronotum zéér breed, met vier donkere, longitudinale banden.

Elytra min of meer met parallelle zijden. Met middenste brede, wit behaarde vlek die naar voor en naar achter toe afgeboord wordt door een donkerbruine zone.

Tarsus met witte beharing.

9 - 15 mm

Van april tot in de zomer op dode takken, boomstronken en houtblokken.

Aphelocnemia nebulosa (FABRICIUS, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 76

Agapanthiini

Eén genus in België:

Genus *Agapanthia* SERVILE, 1835

1. - Lichaam zonder metallische glans. Helemaal of minstens een suturale band dicht behaard. ----- 2

2. - Lichaam met blauwe of groenachtige metaalglans, soms zwart.

Kop, pronotum en basis van elytra met lange, fijne haren bezet. Antennae fijn, zwart, leden aan de basis héél fijn, wit behaard, aan onderzijde lang behaard.

Pronotum fijn bestippeld.

Elytra grof bestippeld, met fijne, grijsachtige beharing.

7 - 13 mm

Van mei tot augustus op stengels van bloemen.

Agapanthia violacea (FABRICIUS, 1775)

Verspreiding: kaart nr. 79

2. - Lichaam glanzend zwart, met dunne zwarte, witte of geelachtige beharing. Op de vertex, het midden en de zijkanten van het pronotum en langsheen de sutura een longitudinale, dicht behaarde band. Antennae fijn, soms roodachtig, leden aan de basis behaard, aan de onderzijde met lange haren bezet. Pronotum fijn, elytra grof bestippeld. 6,5 - 13,5 mm
Van april tot juli op plantenstengels, vooral distels en margriet.

Agapanthia cardui (LINNAEUS, 1767)

Verspreiding: kaart nr. 77

- Lichaam bedekt met dichte, geelachtige of grijsachtige beharing die op de vertex één en op het pronotum drie longitudinale banden vormt en op de elytra duidelijk vlekkelig is. Antennae zwart, drie vierden van het derde lid en twee derden van de volgende leden met dichte, witte beharing. 13 - 18 mm
Van mei tot juli op plantenstengels, vooral distels.

Agapanthia villosoviridescens (DEGEER, 1775)

= Distelbok (fig. K, p. 10)

Verspreiding: kaart nr. 78

Lamini

Tabel voor het genus

- Voorste cotyloïdale holten (holte waarin de coxa scharniert) gesloten (fig. 38 a, p. 85). Antennae dik,

- steeds korter dan het lichaam. ----- Lamia p. 85
- Voorste cotyloïdale holten open (fig. 38 b). Antennae
fijn, steeds langer dan het lichaam.-----
Monochamus (X) p. 85

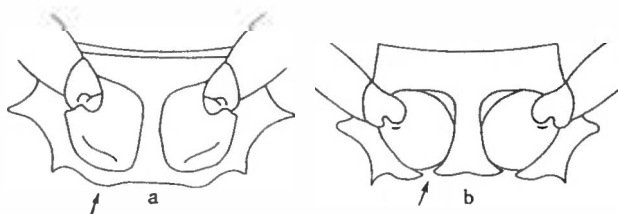

Fig. 38. - Prosternum: a. *Lamia textor*, b. *Monochamus sutor*.

Genus *Lamia* FABRICIUS, 1775

Zwart, robuust lichaam, mat met onregelmatige, dunne, geelachtige beharing.

Brede kop. Diep uitgerande ogen. Antennae ingeplant op bultvormige verhevenheden die wijd van elkaar staan.

Leden van antennae naar achter toe duidelijk kleiner wordend, het derde lid even lang als het eerste.

Pronotum met ruw oppervlak en scherp, doornachtig uitsteeksel aan elke zijkant.

Scutellum met dichte, gele beharing en een min of meer gladde middellijn.

Elytra convex, vóóraan glanzend gekorrelde, deze korreling verzwakt naar het uiteinde toe.

15 - 23 mm

In lente en zomer op takken of aan de voet van boomstammen.

Lamia textor (LINNAEUS, 1758)

= Weverbok

Verspreiding: kaart nr. 80

Genus *Monochamus* GUERIN, 1826

Robuust lichaam, zwart, min of meer bruinachtig, met onregelmatige, dichte, geelachtige of witte beharing die op de elytra drie onduidelijke brede banden vormt.

Brede kop. Diep uitgerande ogen. Antennae ingeplant op bultvormige verhevenheden die dicht bij elkaar liggen. Derde lid van antennae ongeveer dubbel zo lang als eerste, bij wijfje vanaf derde lid met wit behaarde basis, bij mannetje reiken de antennae met de zes laatste leden voorbij het uiteinde van het lichaam, bij wijfje met drie.

Pronotum onregelmatig bestippeld, met scherp doornvormig uitsteeksel aan elke zijden.

Scutellum dicht, geelachtig of wit behaard met kale middellijn.

Elytra aan de basis grof, rond bestippeld waartussen enkele korrels, dit vervaagt naar het uiteinde toe.

15 - 25 mm

Van juni tot september op coniferenhout.

Monochamus sutor (LINNAEUS, 1758) (X)

Verspreiding: werd enkele keren in België aangetroffen (Brussel, Bure, Aulne, Nancroix, Gembloux en Gilette), waarschijnlijk met dood hout ingevoerd. Komt voor in Frankrijk in de departementen Meurthe-et-Moselle en Moselle.

Pogonocherini

Tot deze tribus behoren vijf Belgische soorten (twee genera) die sterk op elkaar gelijken.

Het zijn kleine boktorren (3 - 7,5 mm) met volgende kenmerken (naast die van de determineertabel):

Lichaam bruin-roodachtig met brede, min of meer duidelijke witte vlek op de elytra.

Antennae onderaan lang, afstaand behaard. De basis van de leden dicht, wit of grijsachtig behaard.

Pronotum met doornachtig uitsteeksel aan de zijkant en bultvormige verhevenheden aan elke zijden van de middellijn.

Elytra in het midden min of meer vlak, vóóraan ingedrukt, zijwaarts sterk afhellend, elk met drie duidelijke longitudinale ribbels waarvan deze die dichtst bij de sutura gelegen is bezet is met twee of drie donkere haarbundels.

Determinatie

1. - Top van elytra afgerond of afgeknot (fig. 39 a). -
(genus *Pogonocherus* ZETTERSTEDT, 1829) 2
- Top van elytra uitgerand en getand (fig. 39 b). --
(genus *Eupogonocherus* LINSLEY, 1935) 4

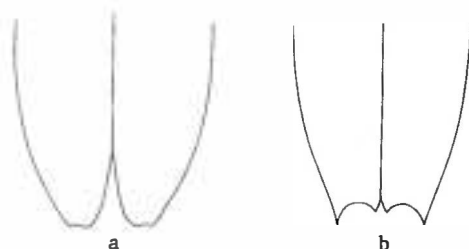

Fig. 39. - Uiteinde van elytra: a. *Pogonocherus ovatus*, b. *Eupogonocherus hispidulus*.

2. - Elytra helemaal achteraan niet bestippeld. Pronotum en elytra over h  el het oppervlak met lange, afstaande haren bezet. ----- 3
- Elytra helemaal bestippeld.
Pronotum en elytra met slechts enkele, korte haren bezet.
3 - 6 mm
Vanaf lente op struiken.

Pogonocherus ovatus (GOEZE, 1777)

Verspreiding: kaart nr. 83

3. - Vertex met twee bundeltjes zwarte haren.
Elytra met weinig schuine, witte banden, v  draan goed afgelijnd.
5 - 7,5 mm
Van lente tot eind zomer op naaldbomen.

Pogonocherus fasciculatus (DEGEER, 1775)

= Mantelbaardbokje

Verspreiding: kaart nr 81

- Vertex zonder twee bundeltjes zwarte haren.
Elytra met z  er schuine, witte banden, v  draan

niet goed afgelijnd.

4 - 6 mm

In lente en zomer op dood naalddhout.

Pogonocherus decoratus FAIRMAIRE, 1855

Verspreiding: kaart nr. 82

4. - Scutellum donker met wit behaarde middellijn.
Kop en pronotum (behalve soms de boorden) zwart.
Elytra met brede, witte transversale band iets
achter de basis.

4 - 6,5 mm

Vanaf lente op boomstammen.

Eupogonocherus hispidulus (PILLER, 1789)

Verspreiding: kaart nr. 85

- Scutellum donker, zonder wit behaarde middellijn.
Kop en pronotum donkerbruin.
Elytra met zéér schuine, grijze vlek die van de
humerus naar de sutura verloopt.

6 - 7,5 mm

Vanaf lente op boomstammen.

Eupogonocherus hispidus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 84

Rhodopini

Eén genus in België:

Genus *Anaesthetis* MULSANT, 1839

Kop zwart, fijn en wijd bestippeld. Antennae zwart, korter dan het lichaam, eerste leden onderaan lang, fijn behaard, derde lid ongeveer even lang als vierde.

Pronotum breed, aan de zijken afgerond. Bruin of zwart, al dan niet bruin afgeboord. Grof bestippeld.

Elytra rood-bruinachtig, convex, met parallelle zijden, aan uiteinde afgerond. Dicht bestippeld. Met korte goudachtige beharing.

Poten kort en krachtig, middenste tibia met kleine verhevenheid, gevolgd door een concaaf gedeelte.

6 - 10 mm

Van juni tot augustus, overdag onbeweeglijk op takken en boomstronken, 's avonds in de vlucht rond struiken.

Anaesthetis testacea (FABRICIUS, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 86

Acanthocinini

Tabel voor het genus

1. - Femur spoelvormig verdikt (fig. 40 a). Antennae onderaan lang behaard.----- Exocentrus p. 90
- Femur knotsvormig (fig. 40 b). Antennae zonder lange beharing. ----- 2

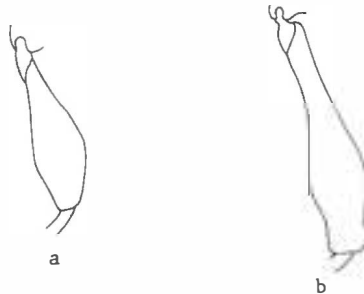

Fig. 40. - Femur: a. *Exocentrus adpersus*, b. *Acanthocinus aedilis*.

2. - Lichaam afgeplat. Voorste coxae van elkaar verwijderd. (Groter dan 12 mm.) --- Acanthocinus p. 89
- Lichaam convex. Voorste coxae dicht bij elkaar gelegen. (Kleiner dan 10 mm.) ----- Leiopus p. 90

Genus *Acanthocinus* GUERIN, 1826

Lichaam donkerbruin, bedekt met dichte, héél korte, grijsachtige, min of meer bruinachtige beharing die in het midden van de elytra een vage, min of meer heldere band vormt die vóór- en achteraan door een donkere zone afgeboord is.

Antennae zéér lang (tot vijfmaal de lichaamslengte bij

mannetjes en tweemaal bij wijfjes). Dicht witachtig (min of meer met roze schijn) behaard, buitenzijde en uiteinde van eerste lid en uiteinden van derde tot laatste leden donker.

Pronotum breed, bijna zeshoekig, met doornvormig uitsteeksel aan de zijkant. Aan de vóórrand met vier ronde, geel behaarde vlekken.

Elytra vóóraan schuin ingedrukt, voorzien van drie min of meer duidelijke, longitudinale ribbels, tamelijk grof gekorrelt.

12 - 20 mm

Acanthocinus aedilis (LINNAEUS, 1758)

= Timmerbok, dennebok (fig. L, p. 10)

Verspreiding: kaart nr. 87

Genus *Leiopus* SERVILLE, 1835

Lichaam bruin.

Antennae lang, reiken met drie (wijfje) tot vier (mannetje) leden voorbij het uiteinde van de elytra. Roodachtig bruin, voorste helft van de leden bleek met dichte, witachtige beharing.

Pronotum breed, bijna zeshoekig, aan de zijkant met doornachtig uitsteeksel. Tamelijk lang, dicht, wit- en bruinachtig behaard.

Elytra convex, min of meer ovaal. Vóór- en achteraan met vlekkerige, dichte, witte en bruine beharing in het midden hoofdzakelijk dicht, wit behaard met enkele afzonderlijke bruine vlekjes. De drie zones zijn door een donkere band van elkaar gescheiden.

5 - 10 mm

In lente en zomer op dode takken en struiken.

Leiopus nebulosus (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 88

Genus *Exocentrus* MULSANT, 1839

Tot dit genus behoren twee soorten die zéér zeldzaam zijn in België en één soort die er nog niet aangetroffen werd, echter wel in alle Franse departementen.

Deze drie soorten gelijken sterk op elkaar, het zijn kleine boktorren (3,5 tot 8 mm) met volgende kenmerken (naast die van de determinatietabel):

Bruin, bedekt met dichte, korte, witte en bruine beharing waartussen lange, stijve, donkere haren.

De elytra schijnen witachtig met achter het midden een brede, min of meer duidelijke, transversale, bruine band.

Antennae fijn, langer dan het lichaam, onderaan met lange beharing, derde lid ongeveer gelijk aan het vierde.

Pronotum breed, verbreedt van vóór naar achter tot aan een scherp, doornachtig uitsteeksel dat juist achter het midden gelegen is, waarna het terug tamelijk snel versmalt (fig. 41). Elytra langwerpig, convex, vóóraan niet ingedrukt, zonder of met onduidelijke, longitudinale ribbels.

Determinatie

1. - Ruimte tussen de ogen (bovenaan) smal, hoogstens gelijk aan tweemaal de breedte van één ooglob (fig. 41 a en b). ----- 2

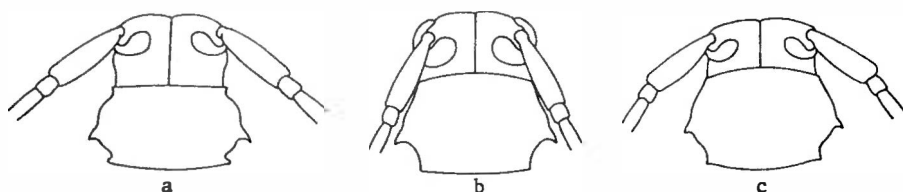

Fig. 41. - Kop en pronotum: a. *Exocentrus adpersus*, b. *Exocentrus punctipennis*, c. *Exocentrus lusitanus*.

- Ruimte tussen de ogen (bovenaan) minstens twee en een halve maal de breedte van één ooglob (fig. 41 c).

3,5 - 6 mm

Van mei tot juli, soms op bloemen, meestal op de lindetakken.

Exocentrus lusitanus (LINNAEUS, 1767)

Verspreiding: kaart nr. 90

2. - De eerste drie leden van de antennae boven- en onderaan met lange, donkere haren bezet. Ruimte tussen de ogen tweemaal de breedte van één ooglob (fig. 41 a, p. 91).

5 - 8 mm

In juni en juli op takken en struiken.

Exocentrus adpersus MULSANT, 1846

Verspreiding: kaart nr. 89

- De eerste drie leden van de antennae enkel onderaan met lange, donkere haren bezet. Ruimte tussen de ogen ongeveer anderhalve maal de breedte van één ooglob (fig. 41 b, p. 91).

4,5 tot 6 mm

Van juni tot augustus op dode takken van olm.

Exocentrus punctipennis MULSANT & GUILLEBEAU, 1856 (0)

Verspreiding: komt overal in Frankrijk voor, nog niet in België aangetroffen.

Tetraopini

Eén genus in België:

Genus *Tetrops* STEPHENS, 1831

Kop zwart. Antennae donzig, tweede lid twee en een halve maal langer dan breed.

Pronotum zwart, breed, een weinig afgerond aan de zijkant, vóóraan en achteraan ingesnoerd, bezet met lange, bleke haren.

Scutellum zwart.

Elytra langwerpig, met parallelle zijden, aan het uiteinde afgerond, meestal bleekbruin met zwart uiteinde (kan variëren tot helemaal zwart). Wijd en grof bestipeld. Bedekt met lange, bleke haren.

Poten kort, geel, dikwijls middenste en achterste femur en tibia zwart.

3 - 6 mm

In lente op appelaar, meidoorn, kerselaar, eglantier enz..

Tetrops praeusta LINNAEUS, 1758

= Struikbokje

Verspreiding: kaart nr. 91

Saperdini

Tabel voor het genus

1. - Elytra met héél duidelijke kleurtekeningen die goed afgelijnd zijn ten opzichte van de achtergrond. Geen duidelijke groef tussen de basis van de antennae. ----- 2
 - Elytra met min of meer gelijkmatige beharing waartussen zwarte stippels. Duidelijke groef tussen de basis van de antennae. ----- Anaerea p. 93
2. - Frons afgeplat of een weinig concaaf. Uiteinde van elytra afgerond of afgeknot, suturale hoek goed aangeduid (fig. 42 a). ----- Saperda p. 94
 - Frons convex. Uiteinde van elytra min of meer ovaal (fig. 42 b). ----- Compsidia p. 95

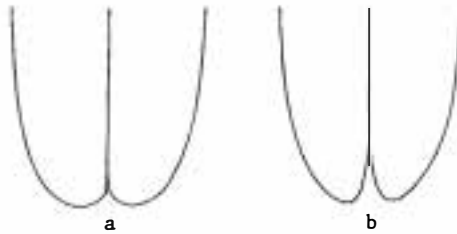

Fig. 42. - Uiteinde van elytra: a. *Saperda scalaris*, b. *Compsidia populnea*.

Genus *Anaerea* MULSANT, 1839

Van dit genus komt één algemene en één zéér zeldzame soort in België voor. Ze gelijken sterk op elkaar. Kenmerken (naast die van de determineertabel): Zwart, helemaal bedekt met zéér dichte, geel- of grijsachtige beharing, behalve het uiteinde van de leden van de antennae en grote, gladde stippels op de elytra. Pronotum iets breder dan of even breed als lang, met parallelle of naar voor toe een weinig versmalde zij-kanten, zonder laterale uitsteeksels of bulten.

Elytra langwerpig, breed aan de basis, naar uiteinde toe een weinig versmald.

Determinatie

- De stippels aan de basis van elytra op lichte verhevenheden (korreilig). Uiteinde van het elfde lid van de antennae niet zwart.

Suturale hoek van elytra getand.

20 - 28 mm

Van juli tot oktober op populieren. Algemeen.

Anaerea carcharias (LINNAEUS, 1758)

= Grote populierboktor

Verspreiding: kaart nr. 92

- De stippels aan de basis van de elytra niet korreilig. Uiteinde van het elfde lid van de antennae zwart.

Uiteinde van elytra ovaal.

14 - 19 mm

Van mei tot juli op wilgen. Zeldzaam.

Anaerea similis (LAICHARTING, 1784)

Verspreiding: kaart nr. 93

Genus *Saperda* FABRICIUS, 1775

- Kop zwart. Behalve een driehoekige vlek op de vertex, helemaal bedekt met dichte, felgele beharing. Antennae fijn, dicht, wit behaard, leden vanaf het derde met zwart uiteinde.

Pronotum breed, aan de zijanten een weinig afgerond. Dicht felgeel behaard, behalve een grote vlek in het midden en een kleine vlek aan elke zijkant.

Elytra aan uiteinde afgerond. Zwart met felgele, dicht behaarde tekening: gewoonlijk een brede, longitudinale band met uitstulpingen langsheen de sutura, ernaast nog enkele afzonderlijke vlekken.

11 - 19 mm

Van april tot juli op dood hout.

Saperda scalaris (LINNAEUS, 1758)

= Ladderpopulierbok

Verspreiding: kaart nr. 94

- Zwart. Behalve grotendeels de antennae, helemaal bedekt met zéér dichte, zachtgroene of blauwe, soms grijze of goudachtige beharing.
Pronotum breed, aan de zijkant niet afgerond. Meestal met vier zwarte vlekken, ook vier zwarte vlekken op de elytra (deze aantallen kunnen variëren).
12 - 20 mm
Van mei tot augustus op boomstammen.

Saperda octopunctata (SCOPOLI, 1772)

Verspreiding: kaart Nr. 95

Genus *Compsidia* MULSANT, 1839

- Zwart, helemaal bedekt met geelachtige, vlekkerige beharing die op de vertex twee schuine, dichte banden vormt die verder lopen over het pronotum langs weerszijden van een dunne, centrale band.
Antennae zwart, derde tot elfde lid voor twee derden bezet met dichte, witte beharing.
Elytra met ongeveer parallelle zijden, naar achter toe een weinig versmald, meestal elk voorzien van vijf (of minder) dichter behaarde vlekken.
9 - 14 mm
Van mei tot juli op wilgen en populieren.

Compsidia populnea (LINNAEUS, 1758)

= Kleine populierboktor

Verspreiding: kaart nr. 96

Phytoeciini

Tabel voor het genus

1. - Ogen niet verdeeld, de twee ooglobben met elkaar verbonden door een band van verschillende facettenrijen. ----- 2
- Ogen verdeeld, de twee ooglobben hoogstens door één facettenrij met elkaar verbonden. -----
Opsilia p. 97
2. - Achterste femur zéér kort, reikt niet voorbij het

- uiteinde van het tweede sterniet. Pronotum zonder dichte beharing. Gele palpi. ----- Oberia p. 100
- Achterste femur reikt voorbij het uiteinde van het tweede sterniet. Pronotum met dichte beharing. Donkere palpi. ----- 3
3. - Elytra convex, naar achter toe iets versmald. -- 4
- Elytra weinig convex, met parallelle zijden, een weinig verbreed naar achter toe tot vóór het uiteinde. ----- Stenostola p. 95
4. - Pronotum met twee tot zeven, over 't algemeen zwarte, gladde verhevenheden.- Musaria (O) p. 97
- Pronotum zonder verhevenheden, hoogstens met in het midden één kleine, rode verhevenheid. ----- Phytoecia p. 98

Genus *Stenostola* MULSANT, 1839

Dit genus wordt in België vertegenwoordigd door twee, zéér sterk op elkaar gelijkende soorten.

Kenmerken (naast die van de determinatietabel):

Zwart, soms met blauw- of groenachtige metaalglans, helemaal bedekt met fijne, grijsachtige, witachtige of soms roodachtige beharing die dichter is op frons, zijkanten van pronotum en scutellum.

Antennae fijn, onderaan met lange, afstaande haren bezet.

Pronotum breed, voorste boord een weinig omgebogen, met ongeveer parallelle zijranden.

Elytra met min of meer parallelle zijden, vóór het uiteinde iets verbreed, uiteinde zelf breed afgerond.

Dicht bestippeld.

Determinatie

- Bestippling van elytra grof, diameter van stippels ongeveer gelijk aan onderlinge afstand, beharing fijn. Scutellum wit behaard.

Zijkanten van thorax enkel aan de rand een weinig wit behaard.

9 - 14 mm

Van mei tot juli in vochtige loofbossen.

Stenostola ferrea (SCHRANK, 1776)

Verspreiding: kaart nr. 97

- Bestippeling van elytra fijn, diameter van stippels kleiner dan onderlinge afstand, beharing dicht (het insekte schijnt grijsachtig).
Scutellum wit behaard, zijkanten zwart.
Zijkanten van thorax helemaal wit behaard.
10 - 13 mm
Van mei tot juli in vochtige loofbossen.

Stenostola dubia (LAICHARTING, 1784)

Verspreiding: kaart nr. 98

Opmerking: de verspreidingskaarten van het genus *Stenostola* zijn, wat de oudere exemplaren betreft, zéér onvolledig omdat de determinatiekenmerken ervan na geruime tijd erg onduidelijk worden.

Genus *Musaria* THOMSON, 1864

Kop rood, zwarte vlekken op de vertex. Lang, wit behaard. Antennae zwart.
Pronotum rood, zwart afgeboord en met verschillend aantal zwarte vlekken waarvan er vijf op een gladde, lichte verhevenheid liggen. Lang, wit behaard.
Scutellum zwart.
Elytra zwart met dichte, korte, witte beharing.
Poten rood, femur en tibia soms gedeeltelijk zwart, tarsus helemaal zwart.
7 - 12 mm
Van april tot juli op verschillende planten.

Musaria rubropunctata (GOEZE, 1777) (0)

Verspreiding: werd nog niet in België aangetroffen, is zeldzaam in enkele noordelijke Franse departementen..

Genus *Opsilia* MULSANT, 1863

Helemaal bedekt met dichte beharing (groen-blauwachtig, grijs-blauwachtig, geel-groenachtig, hel groen, grijs-geelachtig of grijs-zwartachtig). Deze beharing is dichter en bleker rondom de ogen, op het scutellum en over drie longitudinale banden op het pronotum.

Antennae fijn, derde lid ongeveer gelijk aan vierde, langer dan vijfde. Uiteinde van mandibulae dubbel. Pronotum even breed als of een weinig breder dan lang. Lange elytra, min of meer parallelzijdig, achteraan zwak afgeknot.

6 - 14 mm

Van mei tot juli op slangekruid en andere ruwbladigen.

Opsilia coerulescens (SCOPOLI, 1763)

Verspreiding: kaart nr. 99

Genus *Phytoecia* MULSANT, 1839

1. - Voorste femur geel-roodachtig, minstens voor een deel. Pronotum met hoogstens één bleke, longitudinale band. ----- 2

- Zwart, enkel de tibiae soms roodachtig.

Lichaam helemaal bedekt met witte of geelachtige beharing die zéér dicht is op het frons, scutellum en abdomen en drie longitudinale banden vormt op het pronotum.

Pronotum breed, aan de zijkant afgerond.

Elytra lang, met zwakke, longitudinale, humerale ribbel, een weinig ingedrukt tussen deze ribbel en de sutura, achteraan schuin afgeknot.

7 - 12 mm

Van mei tot juli op samengesteldbloemigen, soms op schermbloemigen.

Phytoecia nigricornis (FABRICIUS, 1781)

Verspreiding: kaart nr. 102

2. - Middenste en achterste femur geelachtig, minstens voor een deel. ----- 3

- Zwart. Voorste tibia, behalve uiteinde, en femur gedeeltelijk geelachtig.

Lichaam helemaal bedekt met fijne, korte, grijsachtige beharing die dichter is op frons en scutellum en een longitudinale, mediane lijn vormt op het pronotum.

Pronotum ongeveer even lang als breed, aan de zijkant afgerond.

Elytra lang, met zwakke humerale ribbel, een weinig ingedrukt tussen deze ribbel en de sutura,

achteraan schuin afgeknot.

6 - 14 mm

Van mei tot juli op schermbloemigen.

Phytoecia cylindrica (LINNAEUS, 1758)

Verspreiding: kaart nr. 100

3. - Zwart, voorste tibia en femur helemaal geelachtig, middenste en achterste femur, behalve basis en uiteinde, geelachtig.

Lichaam bedekt met fijne, korte, grijsachtige beharing die dichter is op frons en scutellum en een brede, longitudinale, mediane band vormt op het pronotum.

Pronotum ongeveer even lang als breed, aan de zijkant afgerond.

Elytra lang, met zwakke humerale ribbel, een weinig ingedrukt tussen deze ribbel en de sutura, achteraan schuin afgeknot.

Abdomen zwart.

7 - 10 mm

Van mei tot juni in vochtige gebieden op bloemen: margriet, klaver, distel enz...

Phytoecia icterica (SCHALLER, 1783)

Verspreiding: kaart nr. 101

- Zwart, soms met blauwachtige schijn, voorste tibia oranjeachtig, femur oranjeachtig met zwarte basis, middenste en achterste femur ook met zwart uiteinde.

Lichaam bedekt met dichte, korte, grijsachtige beharing die dichter is op het scutellum.

Pronotum breder dan lang, met in het midden een ovale, oranje vlek.

Elytra kort, min of meer afgeknot aan het uiteinde. Uiteinde van abdomen oranjeachtig.

5 - 9 mm

Van april tot juli op samengesteldbloemigen, vooral duizendblad.

Phytoecia pustulata (SCHRANK, 1776) (0)

Verspreiding: werd nog niet in België aangetroffen, wel in Duitsland bij Aken en in Noord-Frankrijk.

Genus *Oberea* MULSANT, 1839

1. - Onderste ooglob langer dan gena (= afstand van oog tot basis van mandibula) (fig. 43 a). Uiteinde van elytra uitgerand (fig. 44 a). ----- 2

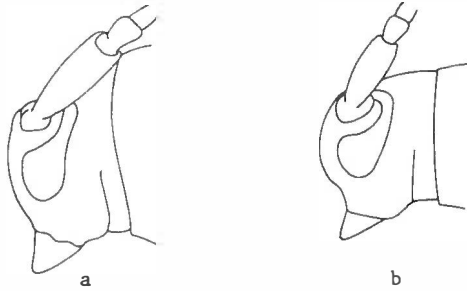

Fig. 43. - Kop: a. *Oberea oculata*, b. *Oberea erythrocephala*.

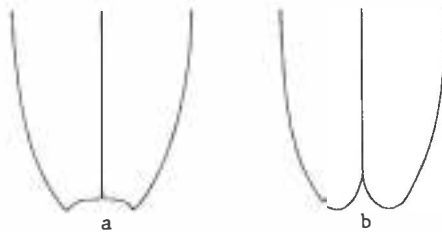

Fig. 44. - Uiteinde van elytra: a. *Oberea oculata*, b. *Oberea erythrocephala*.

- Lang, smal lichaam. Zéér variabel van kleur. Kop helemaal rood, rood en zwart of helemaal zwart. Onderste ooglob ongeveer zo lang als de gena (fig. 43 b). Antennae helemaal zwart, soms met enkele bruinachtige leden, eerste lid zwart of rood. Pronotum breed, aan de zijkant een weinig afgerond. Helemaal zwart, zwart met één tot acht rode vlekken, rood met zwarte boorden of helemaal rood. Elytra langwerpig, zwart of bruin-zwart, al dan niet met geel-roodachtige basis, of helemaal geel-

roodachtig, uiteinde afgerond (fig. 44 b, p. 100).
Dicht grijs of fijn zwart behaard of praktisch
kaal.

6 - 15 mm

Van mei tot juli op stengels van wolfsmelkachtigen.

Oberea erythrocephala (SCHRANK, 1776) (0)

Verspreiding: werd nog niet in België aangetroffen,
wel in Duitsland (Düsseldorf) en
Noord-Frankrijk (Aisne, Oise, Vosges,
Bas-Rhin).

2. - Pronotum min of meer geel of oranjeachtig, al dan
niet met zwarte vlekken. ----- 3

- Lang, smal lichaam.

Kop en antennae zwart. Onderste ooglob vier- tot
vijfmaal de lengte van de gena.

Pronotum zwart, ongeveer zo lang als breed, met
lichte verhevenheid in het midden, zijkanten licht
afgerond.

Elytra zéér smal, langwerpig, zwart, hoogstens met
lichte vlek rond het scutellum en op de epipleura.
Met grote, ronde bestippeling waartussen héél fijne
stippels.

Onderzijde lichaam zwart, poten geel.

12 - 14 mm

Van mei tot augustus op takken en bladeren van note-
laar.

Oberea linearis (LINNAEUS, 1761)

Verspreiding: kaart nr. 105

3. - Lang, smal lichaam.

Kop en antennae zwart. Onderste ooglob ongeveer an-
derhalve maal zo lang als de gena.

Pronotum geel of oranjeachtig, meestal met aan
weerszijden van de middellijn twee ronde, zwarte
vlekken vóór het midden.

Scutellum geel of oranjeachtig.

Elytra langwerpig, zwart met zéér dichte, korte,
grijsachtige beharing die echter niet de grote,
ronde stippels bedekt.

Dunne gele boord rond scutellum en gele epipleura.

Onderzijde lichaam en poten geel.

15 - 20 mm

Van juni tot juli, vooral op vochtige plaatsen, op wilgetakken.

Oberea oculata (LINNAEUS, 1758)

- Twee-oogwilgebok

Verspreiding: kaart nr. 103

- Lang, smal lichaam.

Kop en antennae zwart. Onderste ooglob twee- tot driemaal de lengte van de gena.

Pronotum breed, met lichte verhevenheid achter het midden. Aan de zijkanen een weinig afgerond. Geel-oranjeachtig, meestal met aan weerszijden van de middellijn twee langwerpige, zwarte vlekken achter het midden en één in het midden, vóór de achter-rand.

Scutellum geel.

Elytra langwerpig, zwart, met aan de basis van elk elytrum een driehoekige, geelachtige vlek. Met weinig dichte, diepe bestippeling.

Onderzijde lichaam geel met zwarte vlekken, poten geel.

13 - 16 mm

Van mei tot september op kamperfoelie.

Oberea pupillata (GYLLENHAL, 1817)

Verspreiding: kaart nr. 104

Genus *Mantitheus* FAIRMAIRE, 1889

Van het genus *Mantitheus* werd in België slechts éénmaal één soort (6 ex.) gevonden door G. Séverin te Francorchamps op 12 augustus 1921. Pic beschreef deze nieuwe soort in 1924 als *Mantitheus accuminatus*. Deze, eerder vreemde, boktor werd later nooit meer aangetroffen, wegens de dood van G. Séverin kon men ook geen verdere gegevens verzamelen. Andere soorten van dit genus leven in China.

Lichaam helemaal bleekbruin-roodachtig, elytra bleker dan de rest van het lichaam.

Zéér grote, grof gefacetteerde ogen. Antennae langer

(ongeveer twee leden) dan het lichaam.

Pronotum ongeveer even lang als breed, met een weinig gebogen zijkanten en héél fijne, verspreide bestippling.

Elytra lang en smal, naar het uiteinde toe een weinig smaller wordend met vóór het uiteinde, aan de sutura, een lichte uitbocht die overgaat in een lange, stompe, suturale hoek.

Eerste tarsuslid ongeveer even lang als de twee volgende samen.

13 - 16 mm

Mantitheus accuminatus PIC, 1924

VERSPREIDINGSKAARTEN

De opgenomen verspreidingskaarten zijn samengesteld op grond van gegevens uit de verzamelingen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (K.B. I.N.), de Faculté des Sciences Agronomiques de l'Etat te Gembloux (F.S.A.Gx.), het Schoolmuseum te Gent, verschillende belangrijke private verzamelingen en de literatuur tot 1983. In verband hiermee willen we een woordje van dank richten tot alle natuur- en insektenliefhebbers die ons, al dan niet via de steekkaarten van de F.S.A.Gx., gegevens bezorgden in verband met vindplaatsen van Belgische boktorren: BAERT L. (Mariakerke), BEAULIEU J. (Charleroi), BOMANS H. (Kraainem), BOOSTEN G. (Ath), BOSMANS R. (Gent), BRACKE A. (1040, Brussel), COUSSIN J. (Grandry), DALL'ASTA R. (Eeklo), DAUMERIES G. (Gilly), DEBATISSE G. (St. Ghislain), DEBECKER J. (Tervuren), DECELLE J. (1150 Brussel), DELACRE J. (Mellet), DELEDICQUE R. (1040 Brussel), DELOBEL D. (Ploegsteert), DERENNE E. (Brussel), DESIERE M. (Liège), DESSART P. (Ottignies), DETRY R. (Wanze), DOPERE J.C. (Wauthier-Braine), DRESSE J.M. (VERVIERS), ESPEEL M. (Zevergem), GEORGES P. (1040 Brussel), GRANDRY G. (Rotheux), GROOTAERT P. (St. Martens-Latem), GROTZ R. (Liège), GUEBEL Ph. (Neufchâteau), HANSEN W. (1200 Brussel), HENNUY J.J. (Charleroi), HUYGHEBAERT G. (Oostende), JANSSENS K. (Antwerpen), JOCQUE R. (Gent), KEKENBOSCH J. (Ukkel), LECLERCQ M. (Beyne-Hensay), LEROUX J. (1150 Brussel), LHOST, G. (Marcinelle), LIEVENS H. (Gent), LIEVENS M. (Merchtem), MAES J.M. (Mouscron), MAL N. (Marcinelle), MAGIS N. (Liège), MANNAERT P. (Bovesse), MEES P. (Oostakker), MOTTET P. (Charleroi), MOUSSET A. (Bertrange), OGER F. (Verviers), PLETINCK R. (Hamme), POLUS R. (Grandhan), POOT P. (Maastricht), ROELS G. (Ophasselt), ROSE L. (Polleur), ROUARD M. (Santin), ROUYR J. (1040 Brussel), RUY G. (Ciplet), SEGERS C. (Antwerpen), SMEEKENS J.P. (1030 Brussel), TAVERNIER J. (Aalst), THIRION C. (Les Awirs), TROUKENS W. (Anderlecht), VAN BELLINGHEN R. (St. Genesius-Rhode), VAN DORSSELAER R. (Kraainem), VAN GOETHEM J. (Temse), VAN KERCKHOVE O. (Ursel), VANOBBERGEN E. (Drogenbos), VAN STALLE J. (Gent), VERBEKE K. (Snellegem), VERBELEN F. (Ekeren), VERLINDEN L. (Antwerpen), VERSCHUEREN D. (Gent), VERSTRAETEN C. (Namur), WOESTYN G. (Blandain).

In het kader van de *European Invertebrate Survey* een pro

ject dat tot doel heeft de studie van de verspreiding van de Europese land- en zoetwaterinvertebraten door internationale samenwerking te stimuleren werden door J. LECLERQ, C. GASPAR en C. VERSTRAETEN reeds van 33 soorten Cerambycidae kaarten gepubliceerd in de *Atlas provisoire des Insectes de Belgique* (F.S.A.Gx., 1976, 1978, 1979) (1). We vulden deze kaarten aan met alle beschikbare recente gegevens, volgens dezelfde werkwijze maakten we nieuwe kaarten van de overige soorten. Dit werk geeft ons een vrij volledig beeld van de verspreiding van de verschillende boktorsoorten in ons land. Bij het bestuderen van deze kaarten moet men er wel rekening mee houden dat enkele gebieden (vooral Vlaanderen) nog niet voldoende onderzocht werden (zie kaart nr. 106) en ook met het feit dat larven van boktorren dikwijls met dood hout (planken, brandhout,...) vervoerd worden zodat, wanneer de adulten ontluiken, deze onjuiste lokaliteiten kunnen geven. Het is vanzelfsprekend dat alle verspreidingskaarten nog vervolledigd kunnen worden, aanvullingen of nuttige inlichtingen in verband hiermee zijn zéér welkom en kunnen steeds gemeld worden op de afdeling Entomologie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Symbolen

Gegevens verzameld uit de literatuur of via briefwisseling, niet gecontroleerd door de auteur.

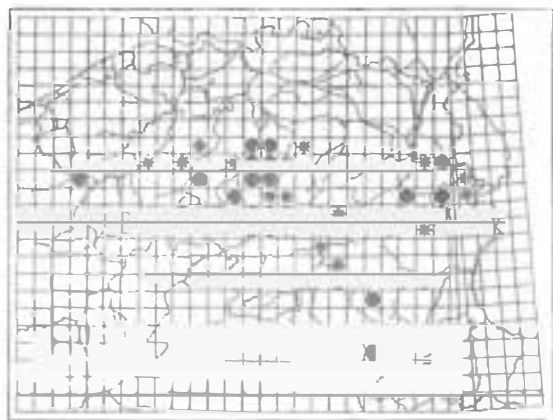

Vangsten vóór 1950, steeds gecontroleerd door de auteur.

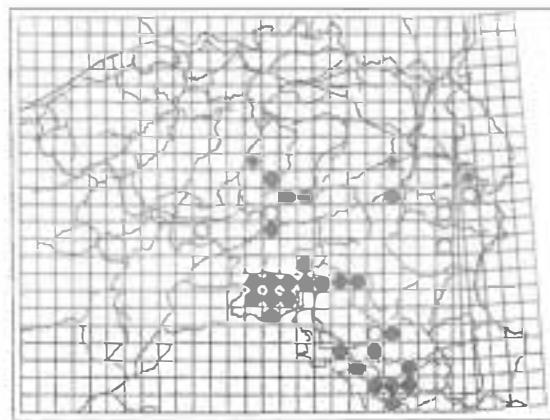

Vangsten of waarnemingen na 1950, steeds gecontroleerd door de auteur.

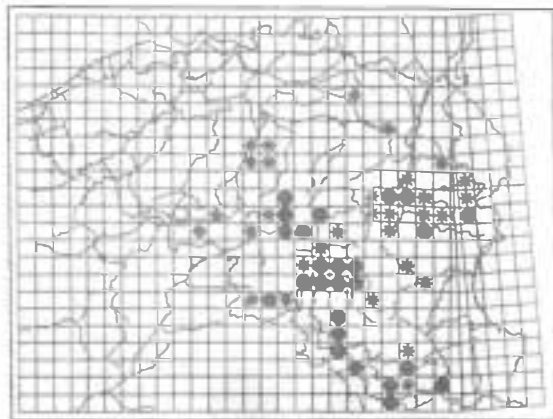
(1) De verspreiding wordt weergegeven d.m.v. kaarten met U.T.M.- grid (Universal Transverse Mercator), met als eenheid hokken van 10 km op 10 km.

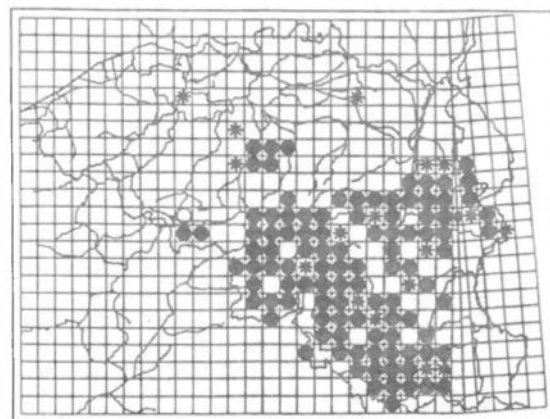
1. *Prionus coriarius* (L.)

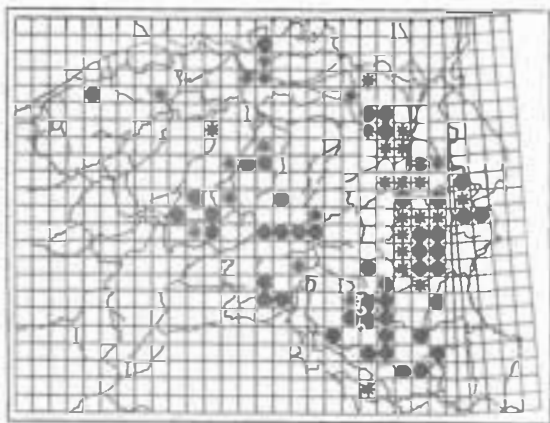
2. *Rhagium inquisitor* (L.)

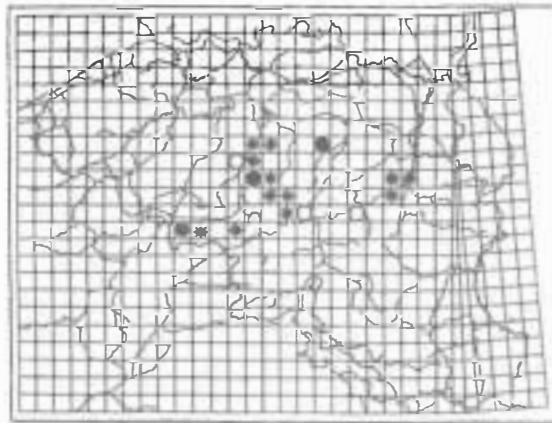
3. *Rhagium sycophanta* (SCHRANK)

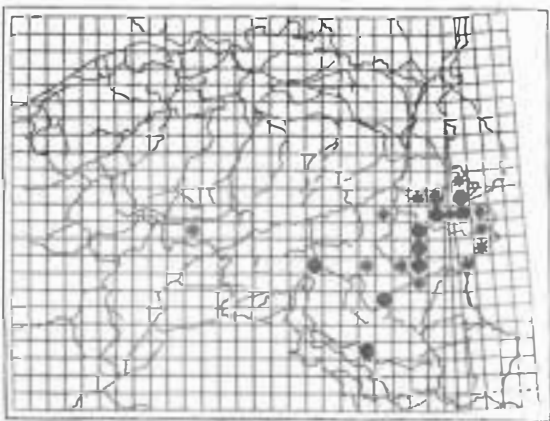
4. *Rhagium mordax* (DEG.)

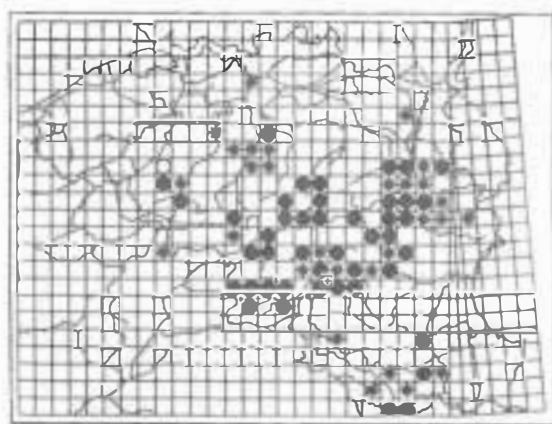
5. *Rhagium bifasciatum* F.

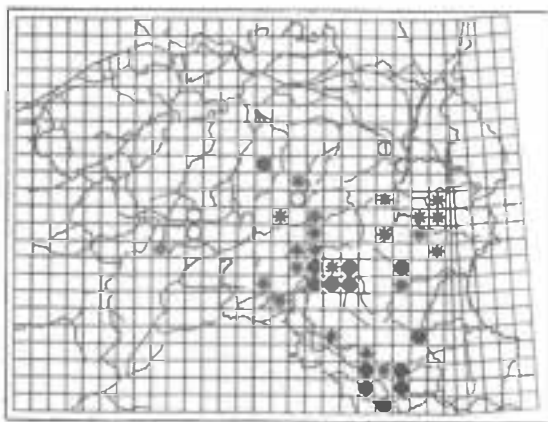
6. *Rhamnusium bicolor* (Schränk)

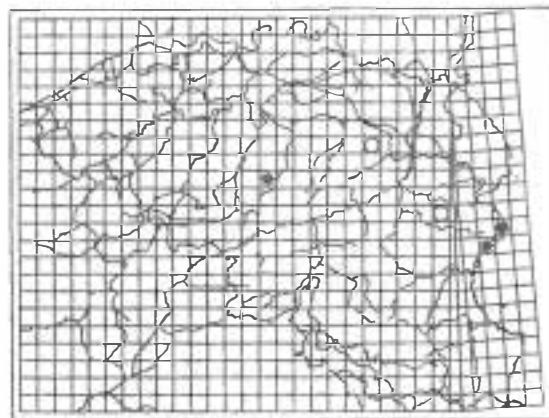
7. *Oxymerus cursor* (L.)

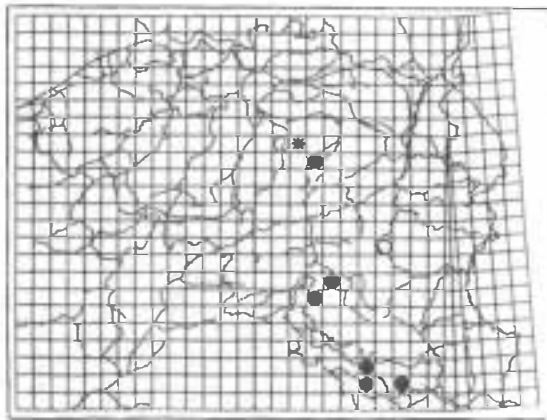
8. *Stenocorus meridianus* (L.)

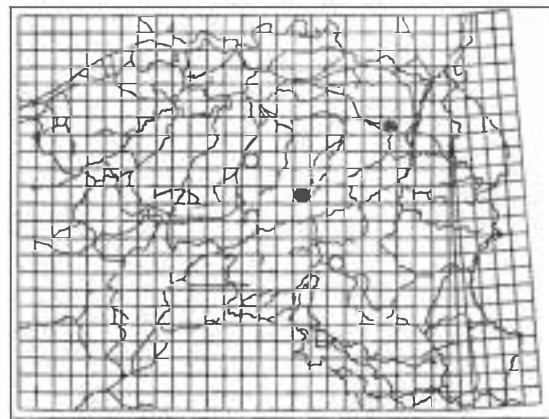
9. *Dinoptera collaris* (L.)

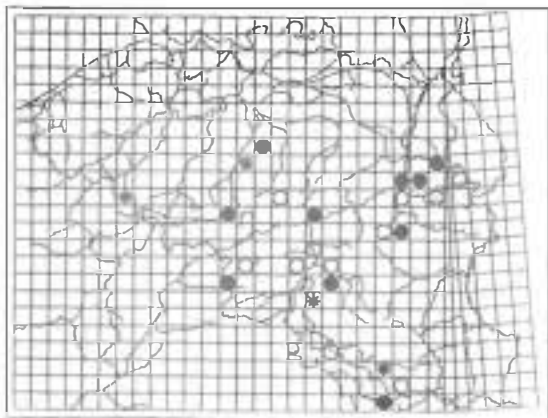
10. *Pidonia lurida* F.

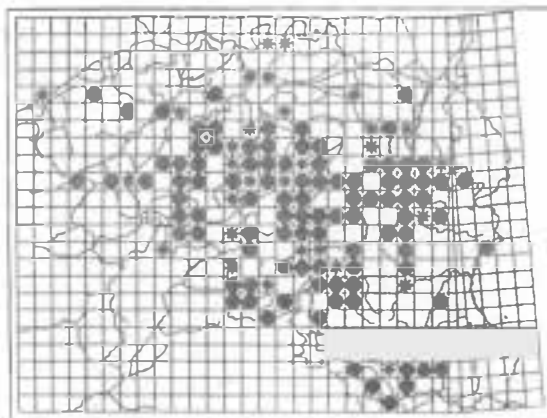
11. *Cortodera humeralis* (SCHALLER)

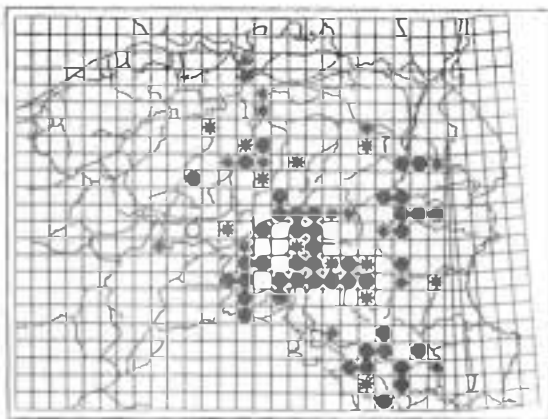
12. *Grammoptera ustulata* (SCHALLER)

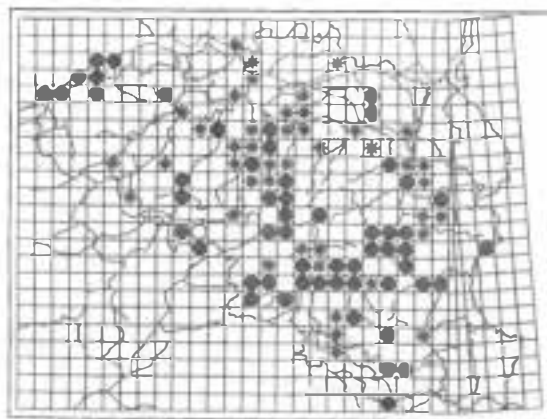
13. *Grammoptera variegata* (GERM.)

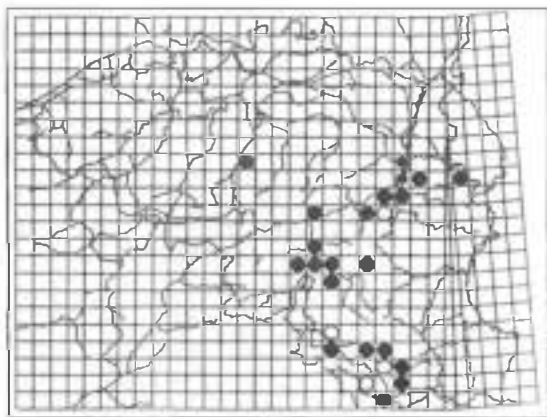
14. *Grammoptera ruficornis* F.

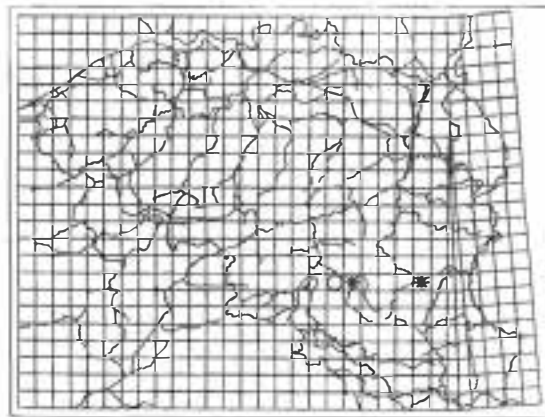
15. *Alosterna tabacicolor* (DEG.)

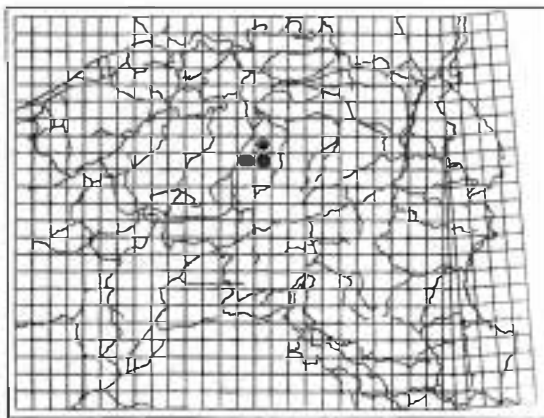
16. *Pseudallosterna livida* (F.)

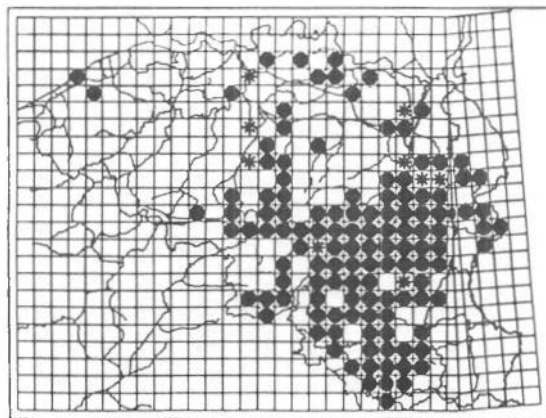
17. *Anoplodera sexguttata* (F.)

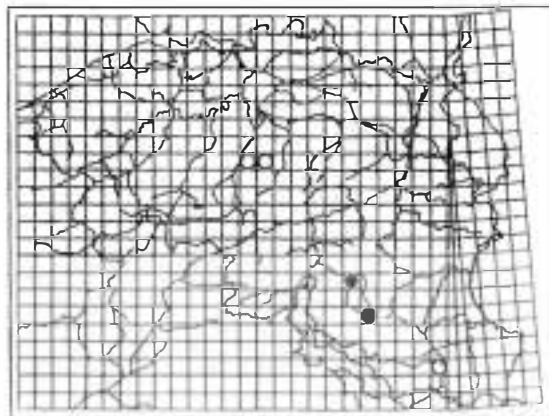
18. *Anoplodera rufipes* (SCHALLER)

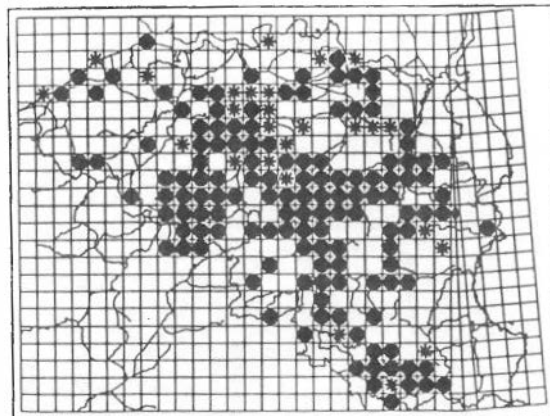
19. *Stictoleptura scutellata* (F.)

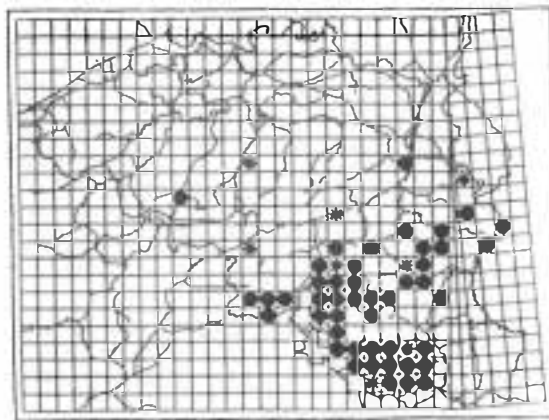
20. *Corymbia rubra* (L.)

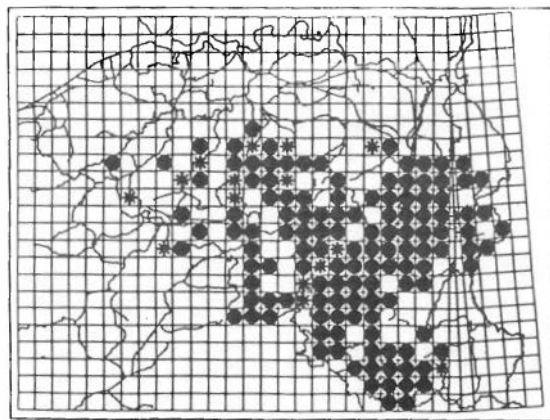
21. *Brachyleptura cordigera* (FUESSL.)

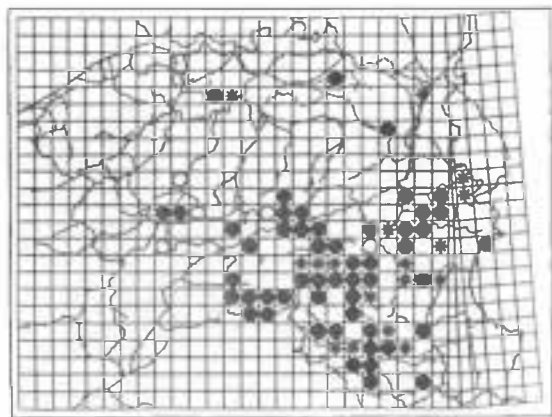
22. *Brachyleptura fulva* (DEG.)

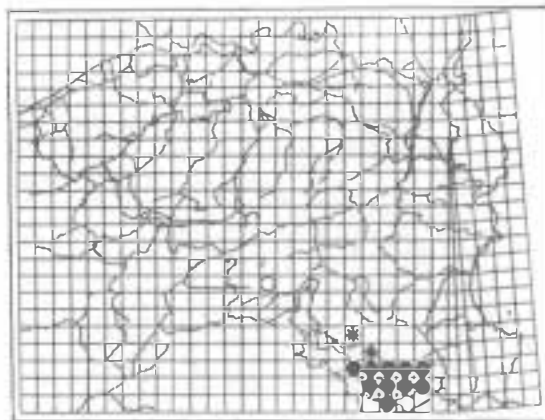
23. *Brachyleptura maculicornis* (DEG.)

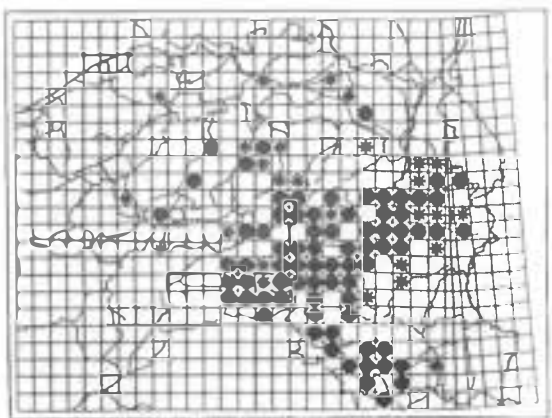
24. *Pachytodes cerambyciiformis* (SCHRANK)

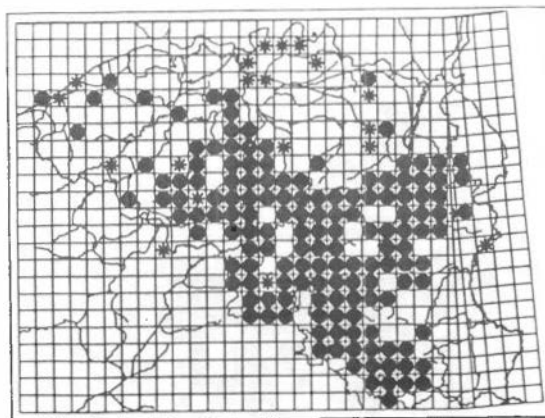
25. *Leptura quadrifasciata* L.

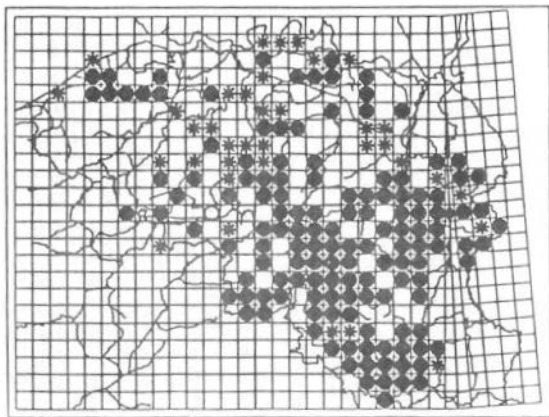
26. *Leptura aurulenta* F.

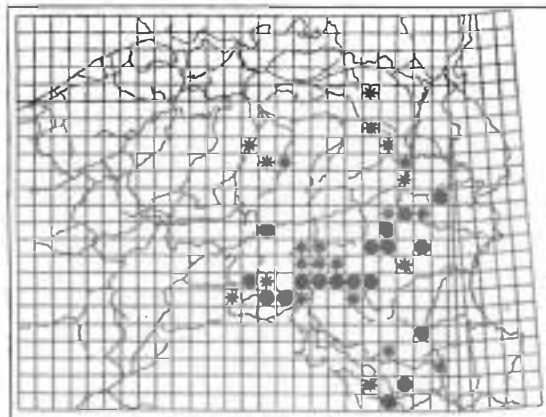
27. *Leptura aethiops* PODA

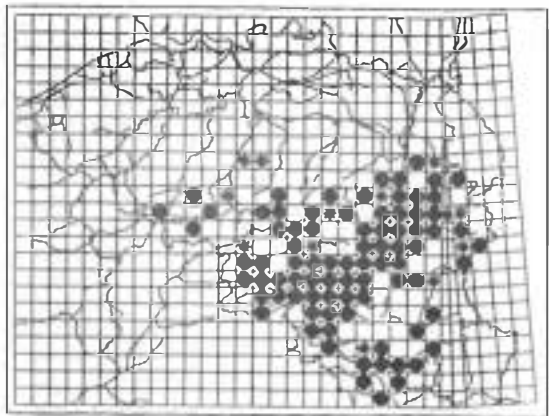
28. *Leptura maculata* PODA

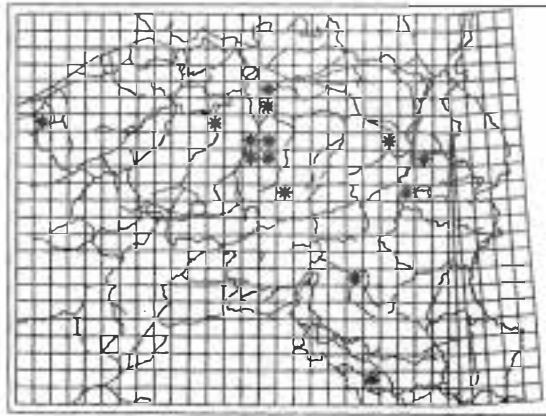
29. *Stenurella melanura* (L.)

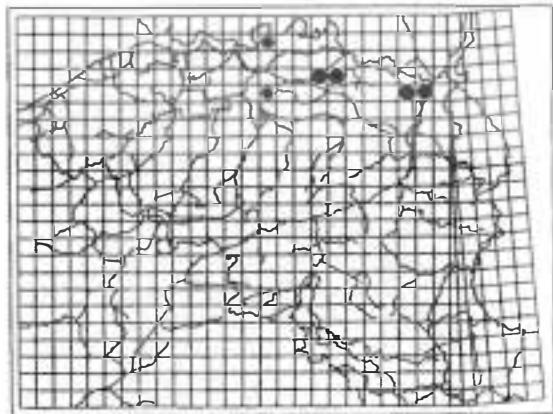
30. *Stenurella bifasciata* (MULL.)

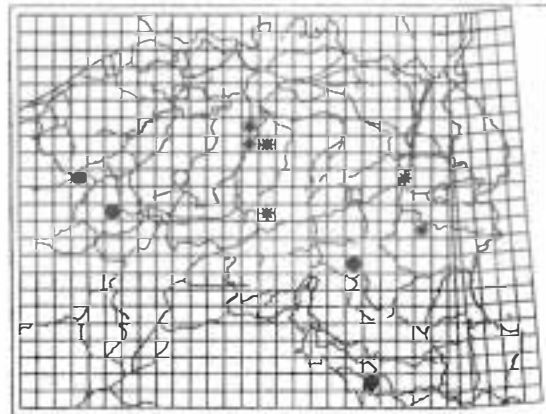
31. *Stenurella nigra* (L.)

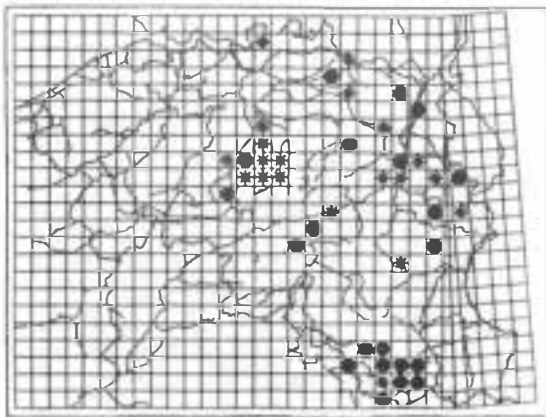
32. *Pedostrangalia revestita* (L.)

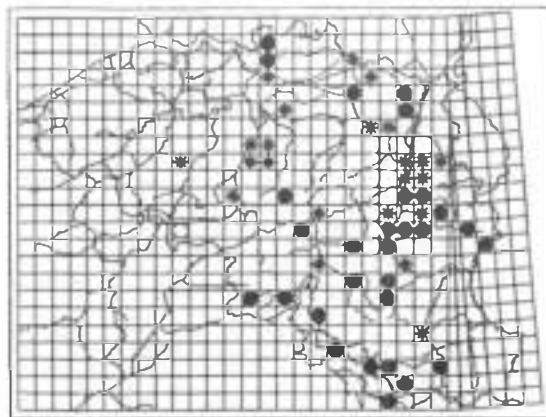
33. *Strangalia attenuata* (L.)

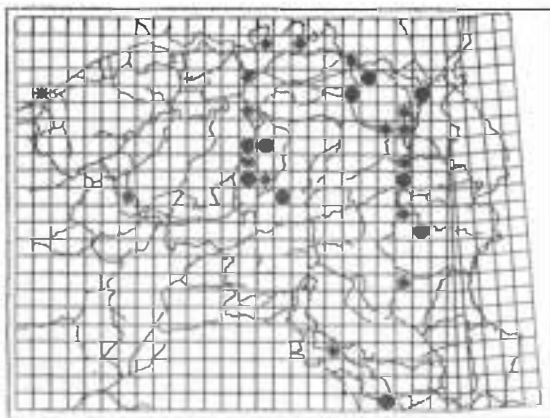
34. *Necydalis major* L.

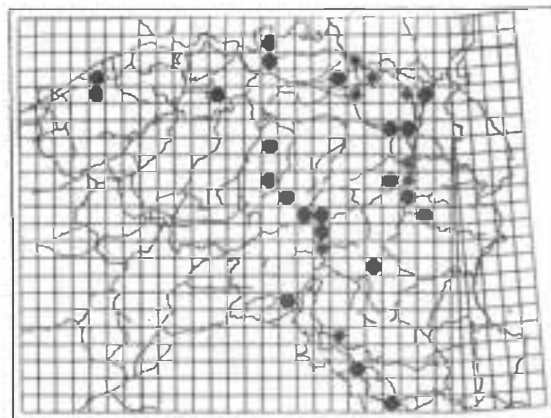
35. *Spondylis buprestoides* (L.)

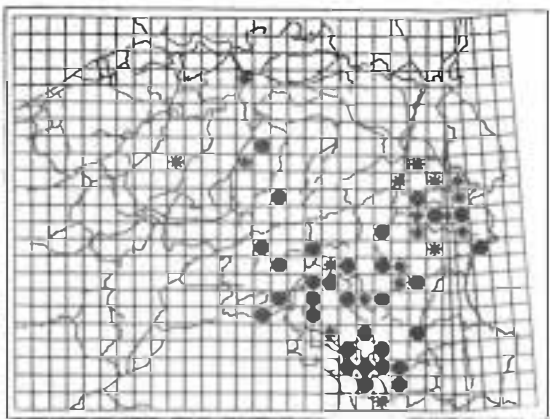
36. *Asemum striatum* (L.)

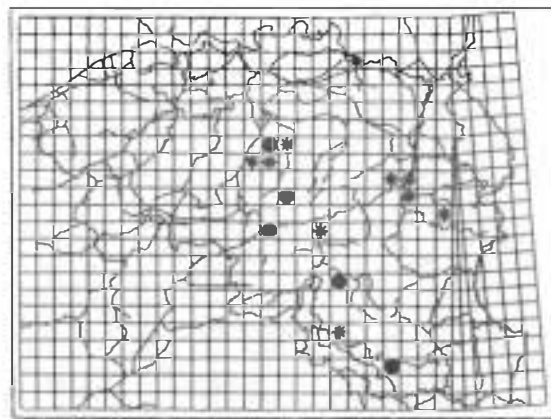
37. *Arhopalus tristis* (F.)

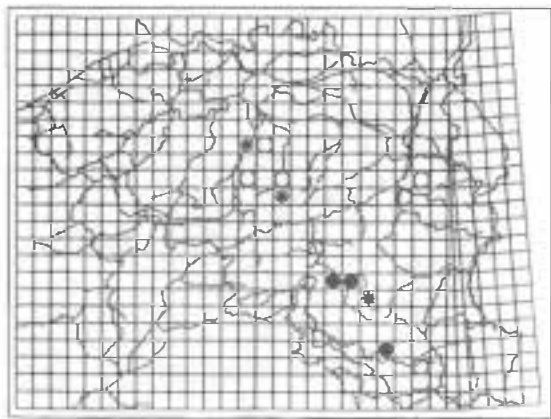
38. *Arhopalus rusticus* (L.)

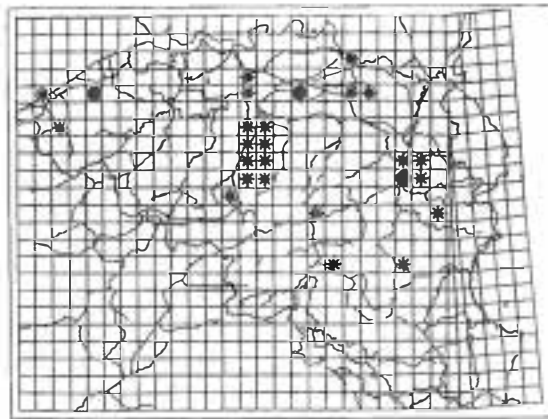
39. *Tetrodium castaneum* (L.)

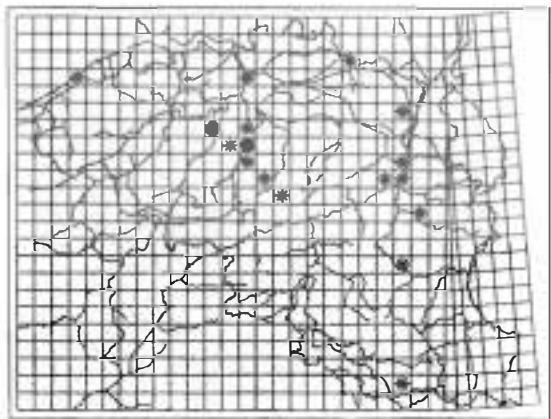
40. *Tetrodium gabrieli* (WEISE)

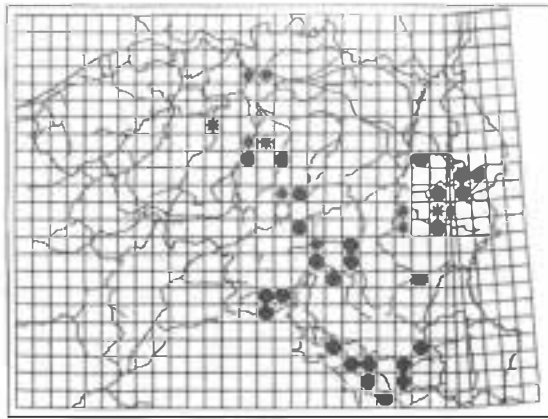
41. *Tetroptium fuscum* (F.)

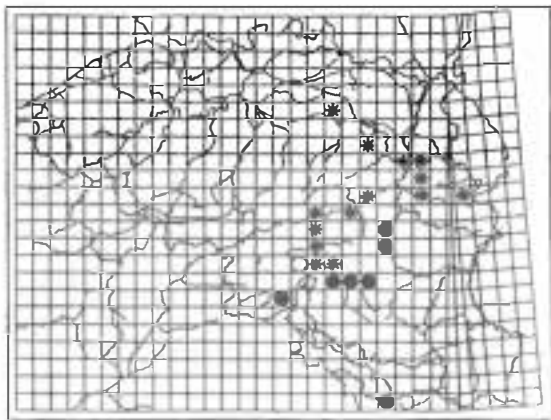
42. *Gracilia minuta* (F.)

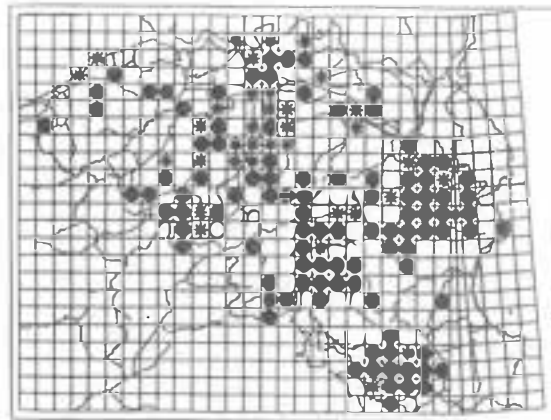
43. *Nathrius brevipennis* (MULS.)

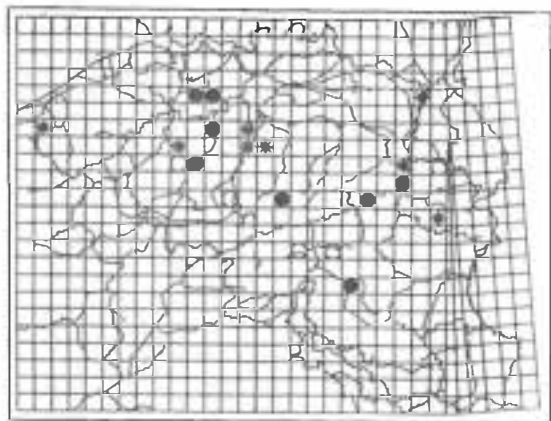
44. *Molorchus minor* (L.)

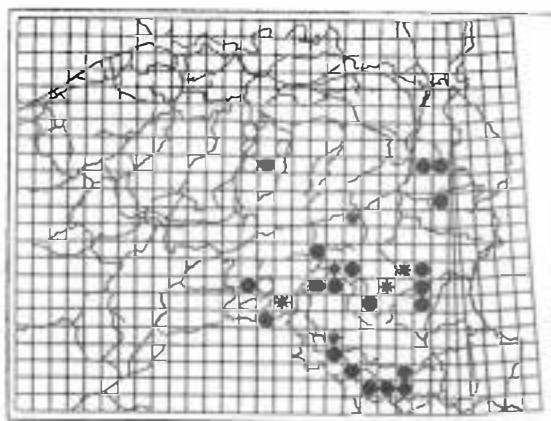
45. *Glaphyra umbellatarum* (SCHREBER)

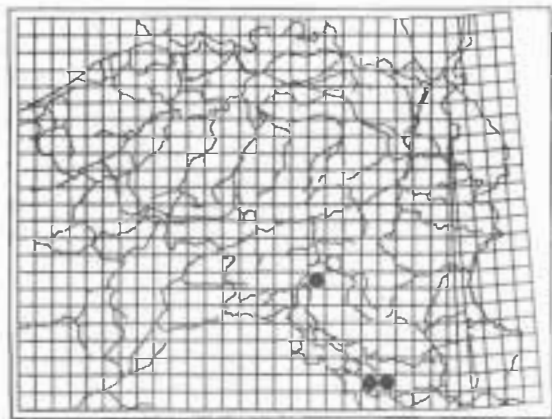
46. *Stenopterus rufus* (L.)

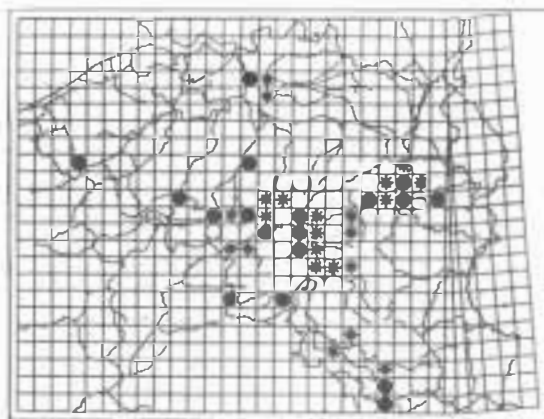
47. *Obrium cantharinum* (L.)

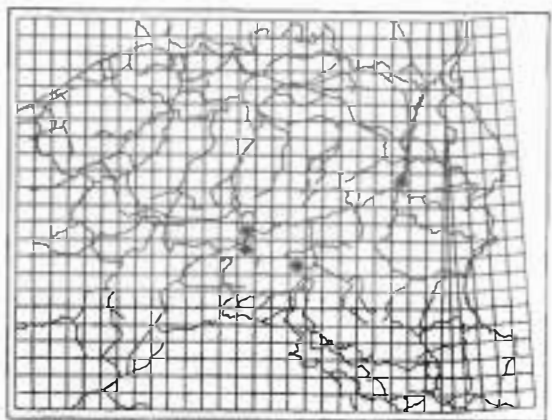
48. *Obrium brunneum* (F.)

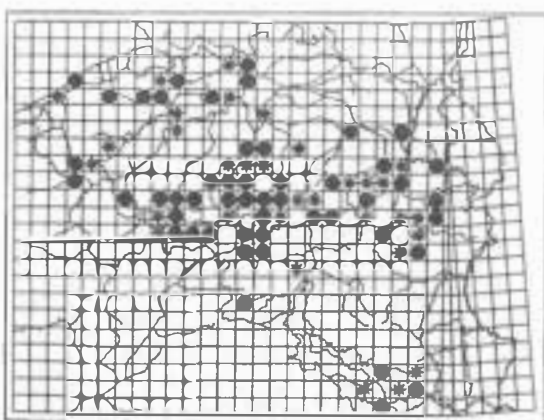
49. *Deilus fugax* (OLIV.)

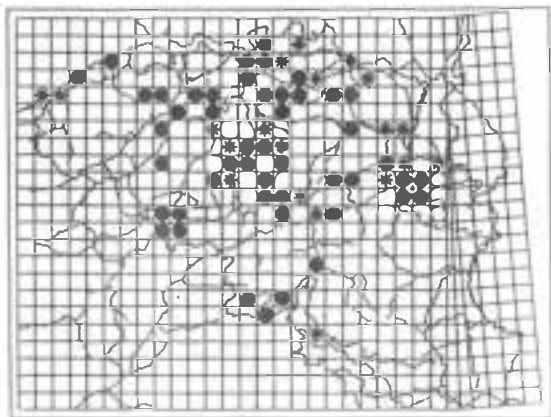
50. *Cerambyx scopolii* FUESSL.

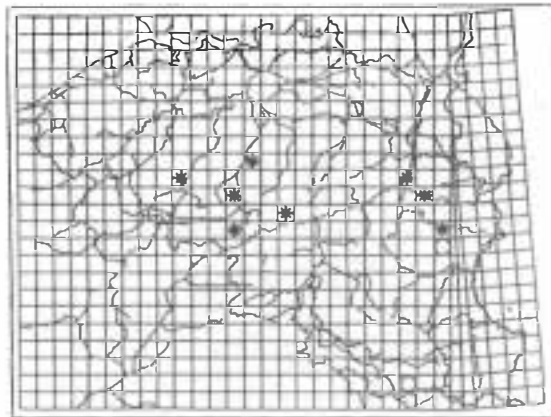
51. *Purpuricenus kaehleri* (L.)

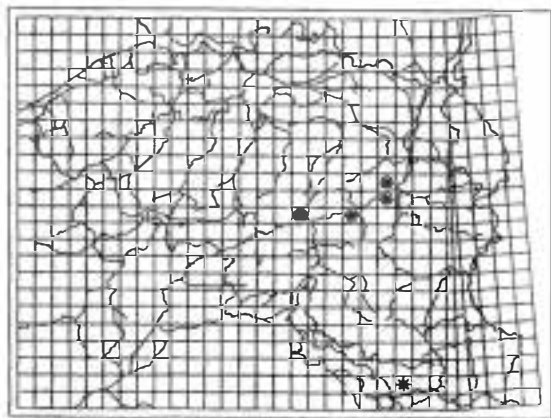
52. *Aromia moschata* (L.)

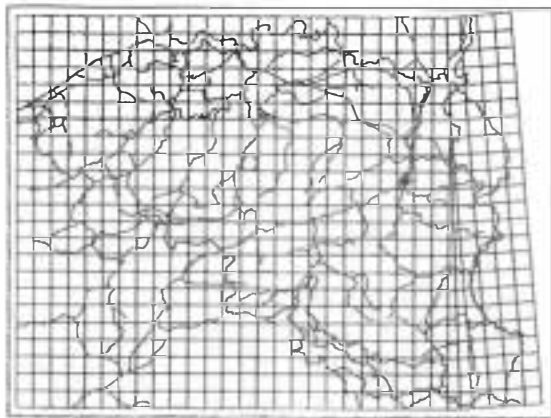
53. *Hylotrupes bajulus* (L.)

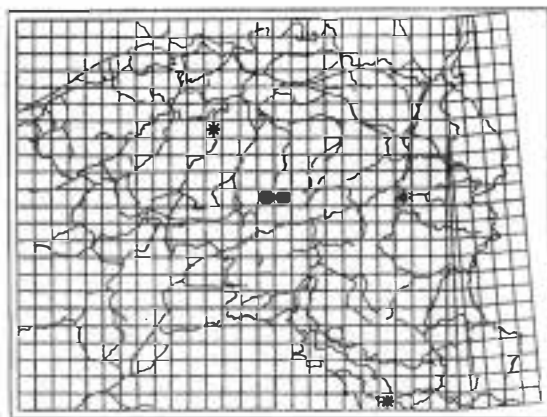
54. *Ropalopus clavipes* (F.)

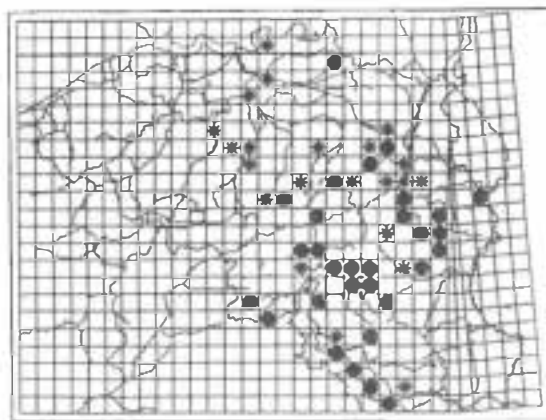
55. *Ropalopus femoratus* (L.)

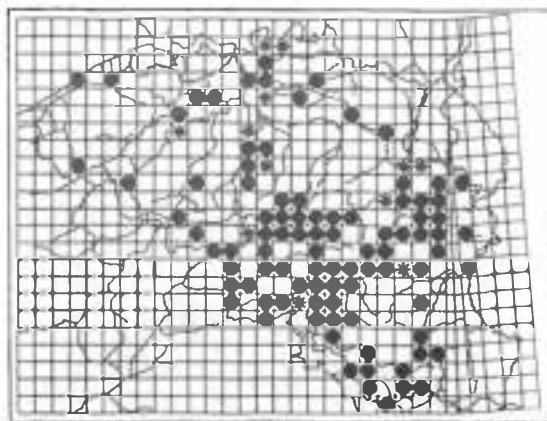
56. *Ropalopus spinicornis* (ABEILLE)

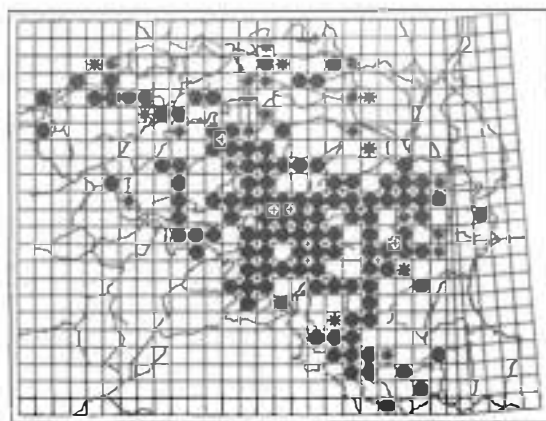
57. *Callidostola aenea* (DEG.)

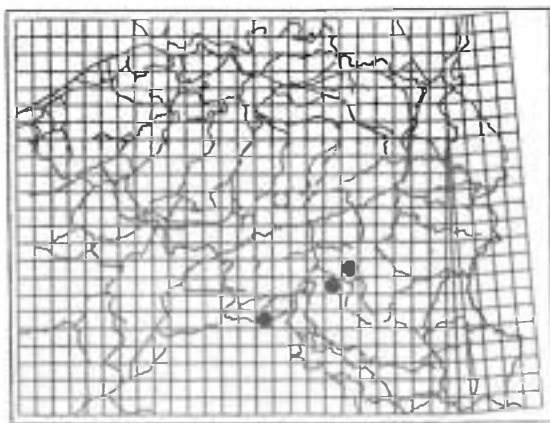
58. *Callidium violaceum* (L.)

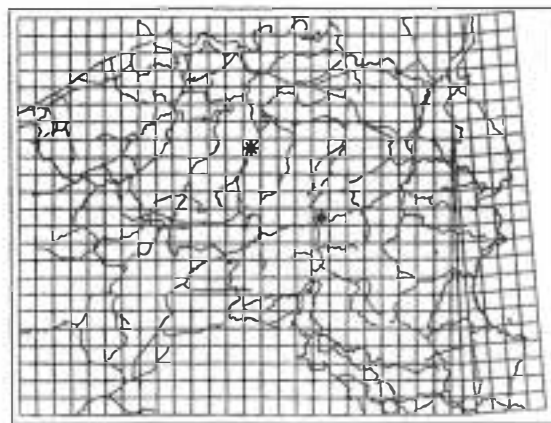
59. *Pyrrhodium sanguineum* (L.)

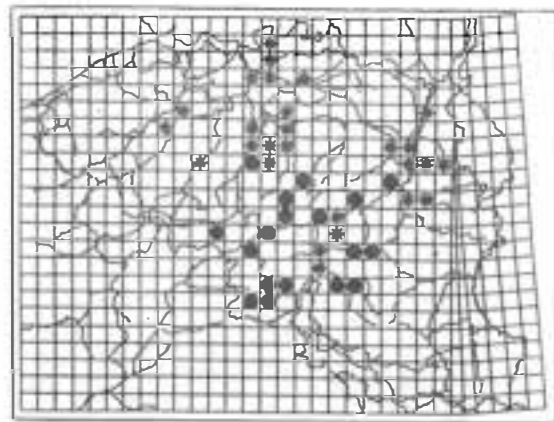
60. *Phymatodes testaceus* (L.)

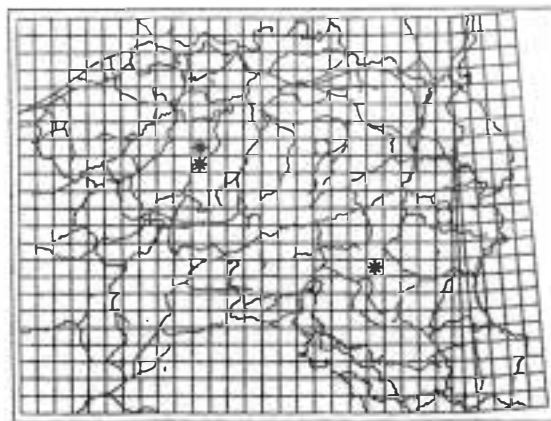
61. *Phymatoderus pusillus* (F.)

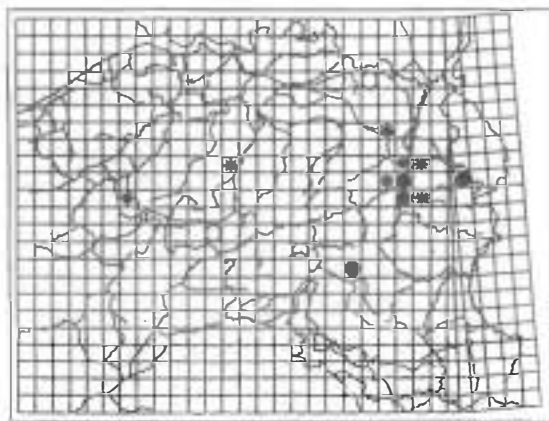
62. *Phymatoderus lividus* (ROSSI)

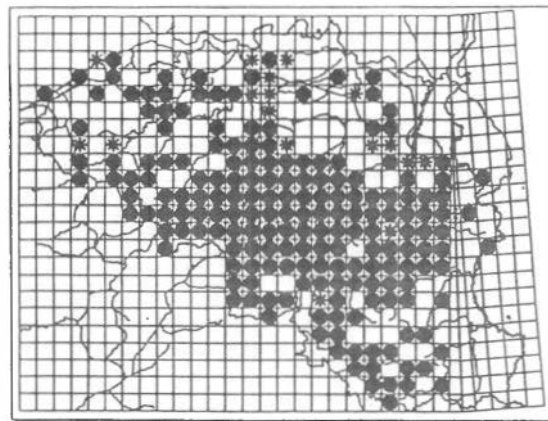
63. *Poecilium alni* (L.)

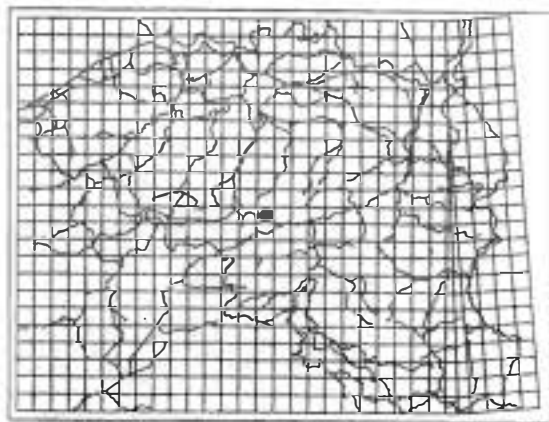
64. *Rusticoclytus rusticus* (L.)

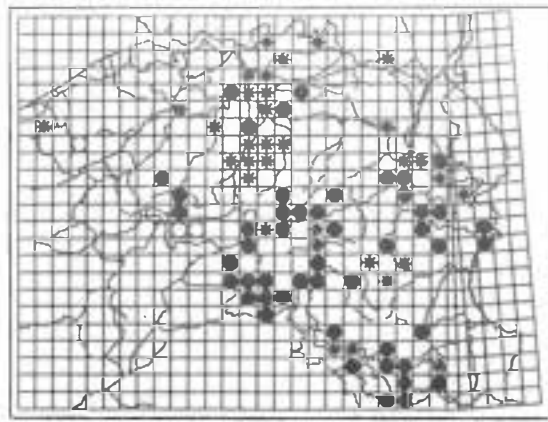
65. *Xylotrechus arvicola* (OLIV.)

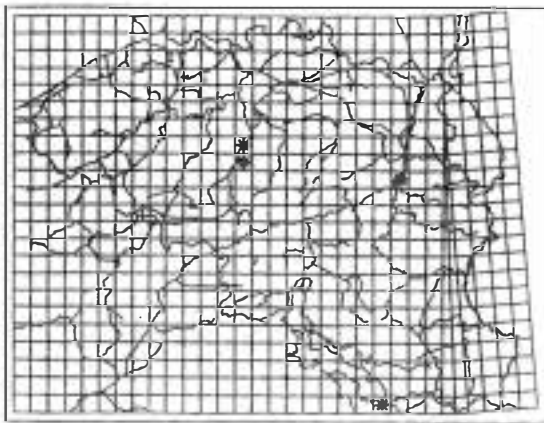
66. *Clytus arietis* (L.)

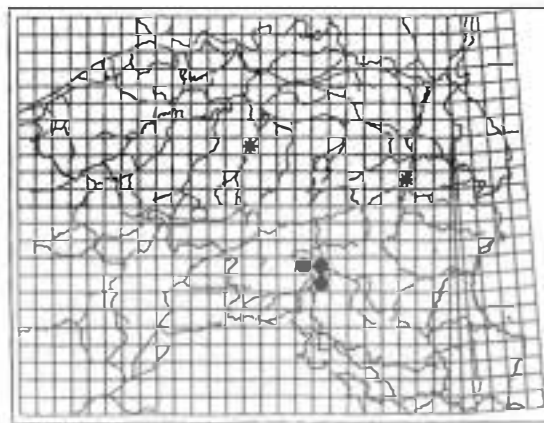
67. *Clytus rhamni* GERM.

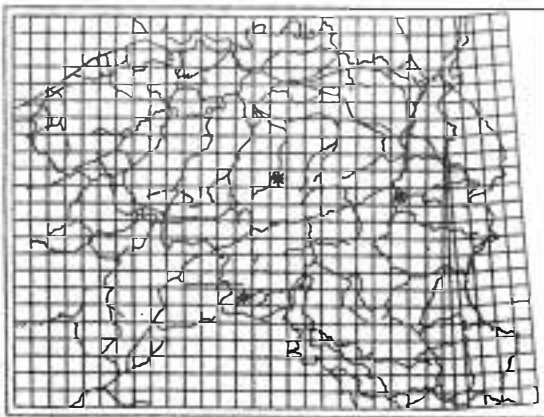
68. *Plagionotus arcuatus* (L.)

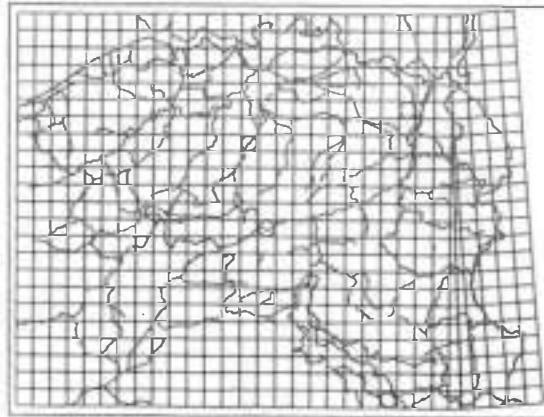
69. *Plagionotus detritus* (L.)

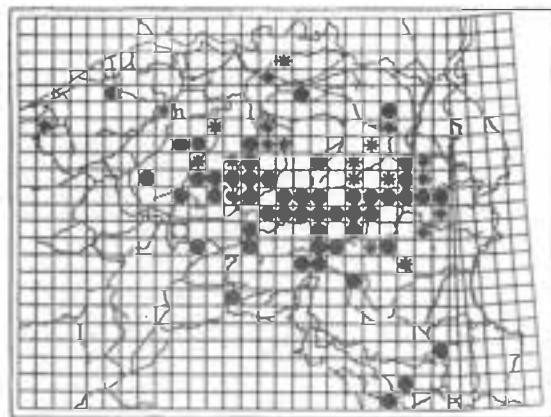
70. *Chlorophorus pilosus* (FORSTER)

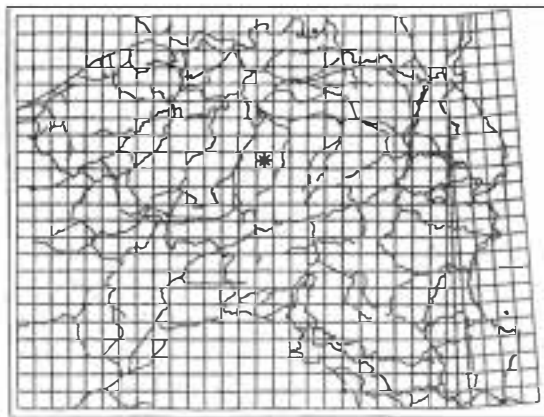
71. *Chlorophorus figuratus* SCOP.

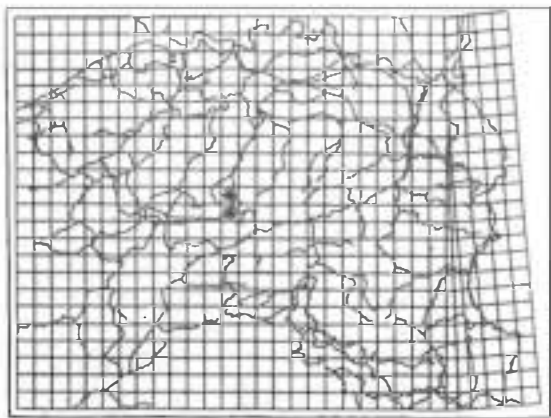
72. *Chlorophorus sartor* (MULLER)

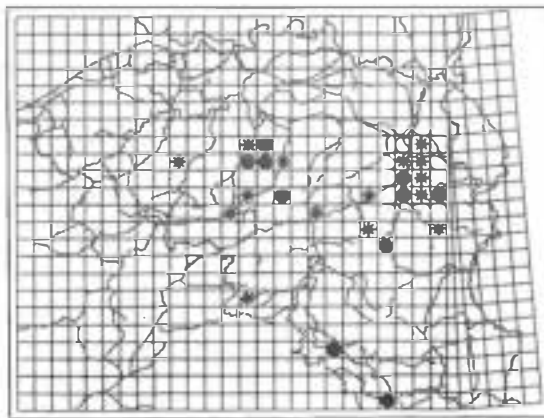
73. *Anaglyptus mysticus* (L.)

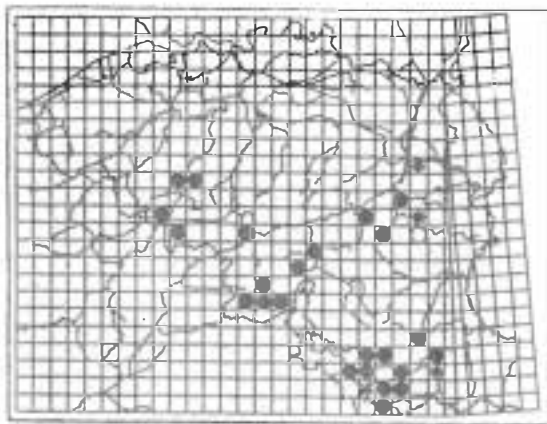
74. *Dorcadion fuliginator* (L.)

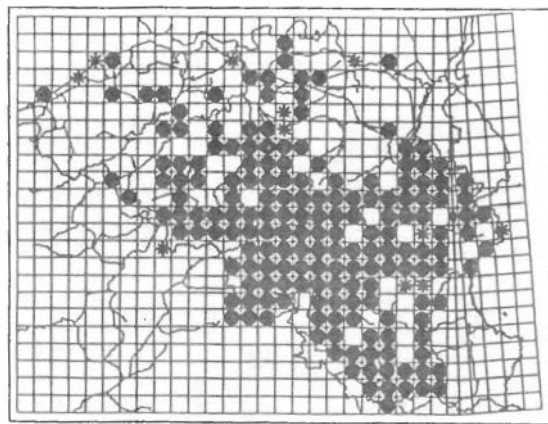
75. *Mesosa curculionoides* (L.)

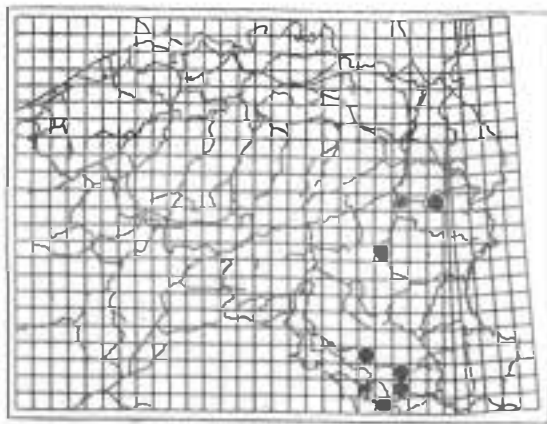
76. *Aphelocnemia nebulosa* (F.)

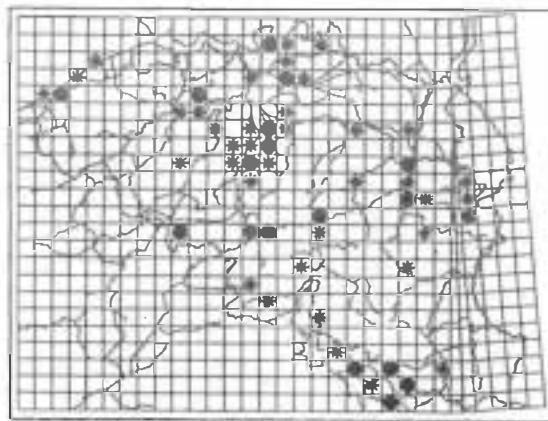
77. *Agapanthia cardui* (L.)

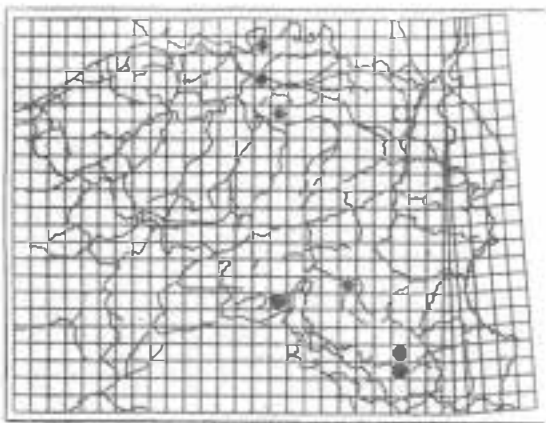
78. *Agapanthia villosoviridescens* (DEG.)

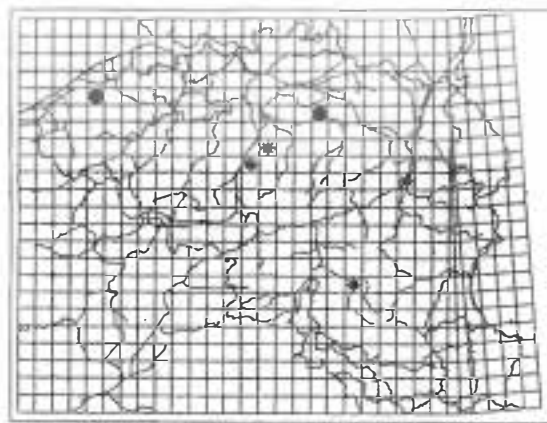
79. *Agapanthia violacea* (F.)

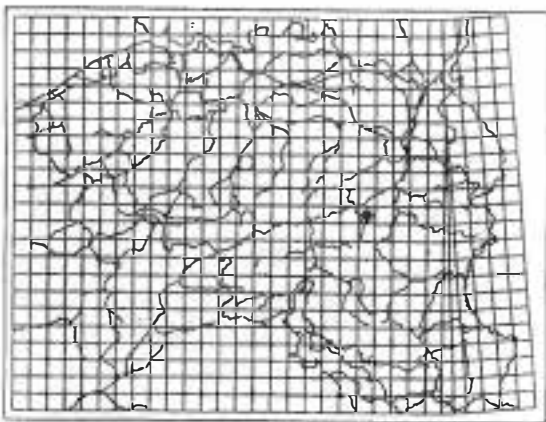
80. *Lamia textor* (L.)

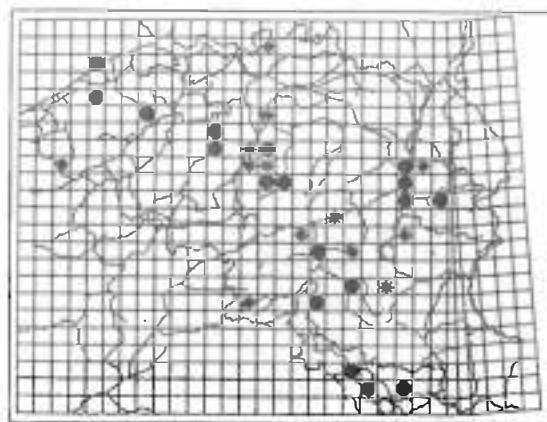
81. *Pogonocherus fasciculatus* (DEG.)

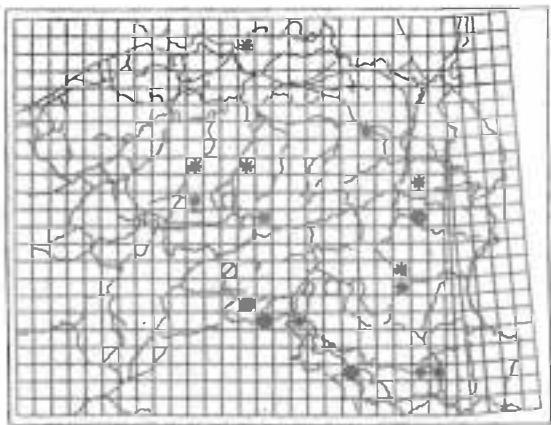
82. *Pogonocherus decoratus* FAIRM.

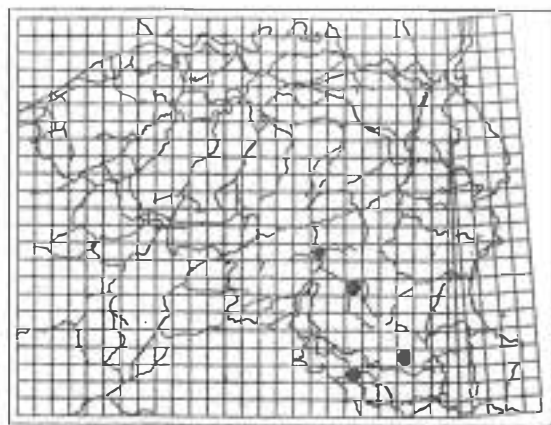
83. *Pogonocherus ovatus* (GOEZE)

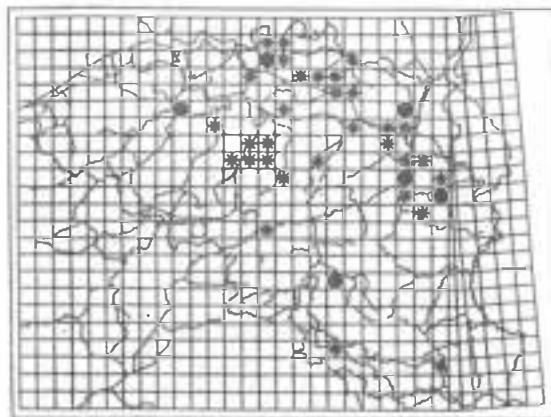
84. *Eupogonocherus hispidus* (L.)

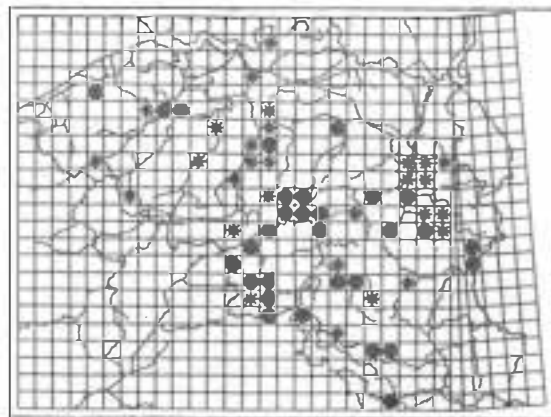
85. *Eupogonocherus hispidulus* (PILLER)

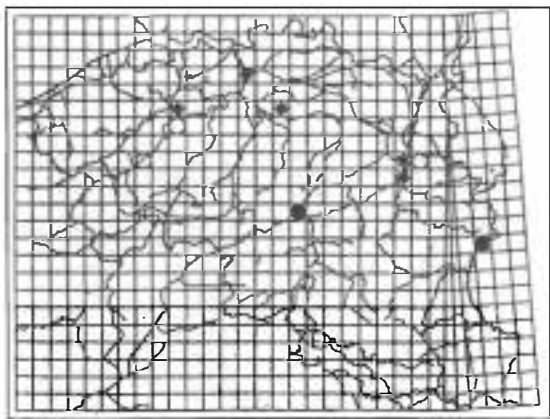
86. *Anaesthetis testacea* F.

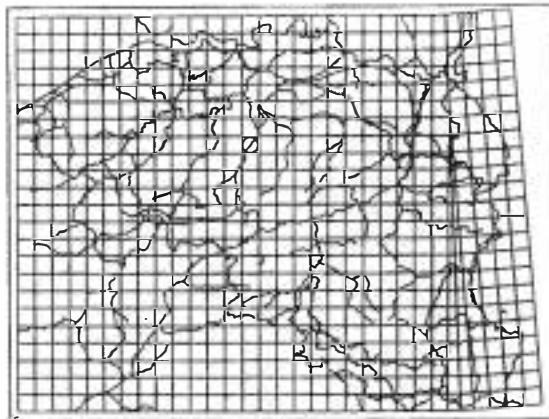
87. *Acanthocinus aedilis* (L.)

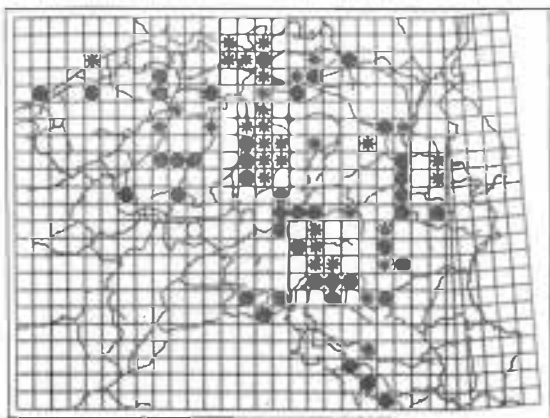
88. *Leiopus nebulosus* (L.)

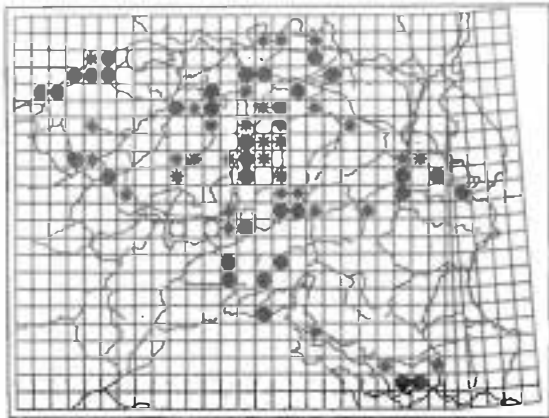
89. *Exocentrus adpersus* MULS.

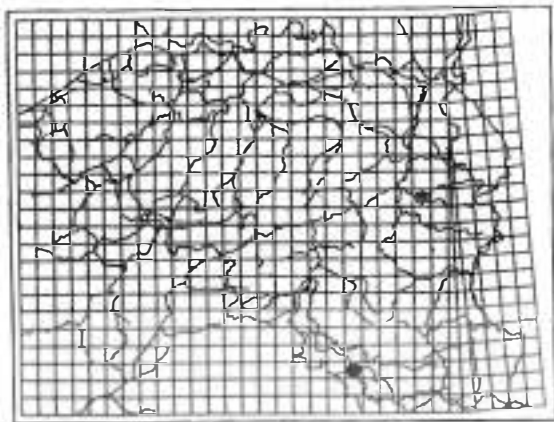
90. *Exocentrus lusitanus* (L.)

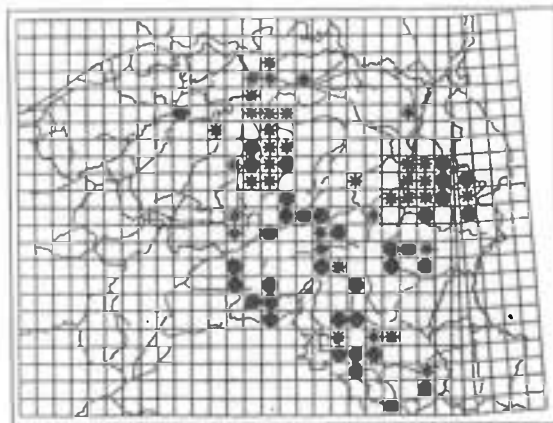
91. *Tetrops praeusta* (L.)

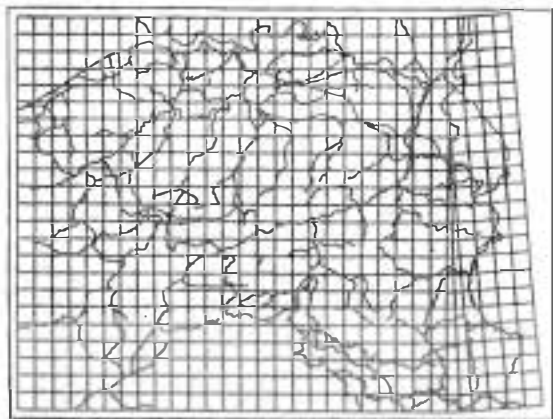
92. *Anaerea carcharias* (L.)

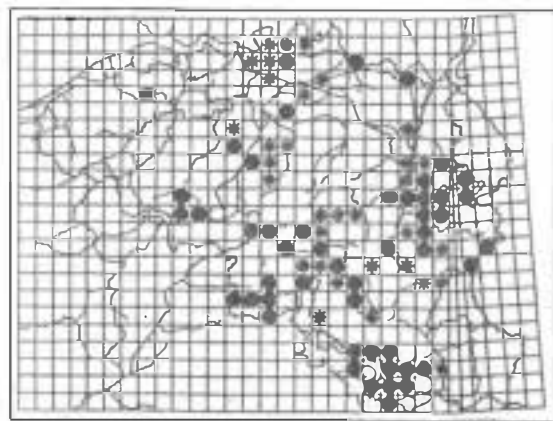
93. *Anaerea similis* (LAICH.)

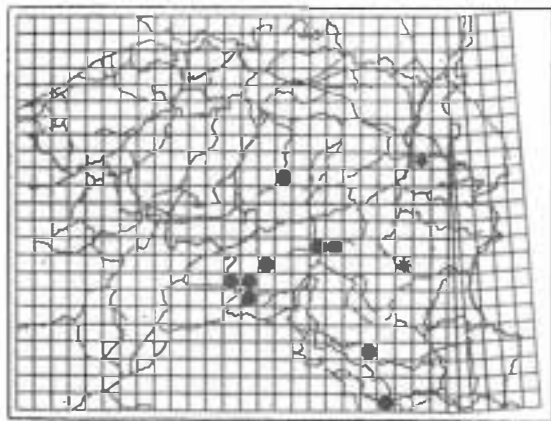
94. *Saperda scalaris* (L.)

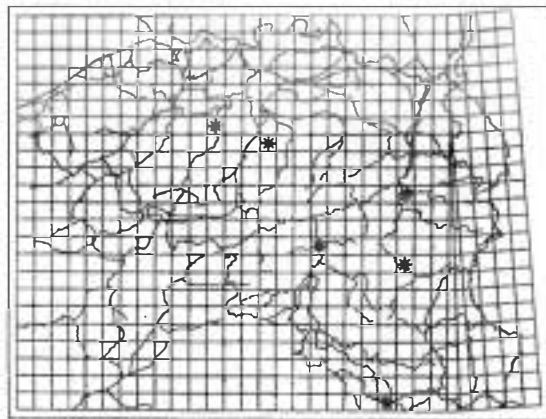
95. *Saperda octopunctata* (SCOP.)

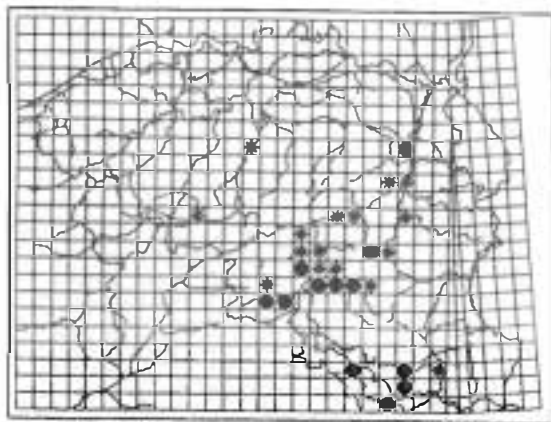
96. *Compsidia populnea* (L.)

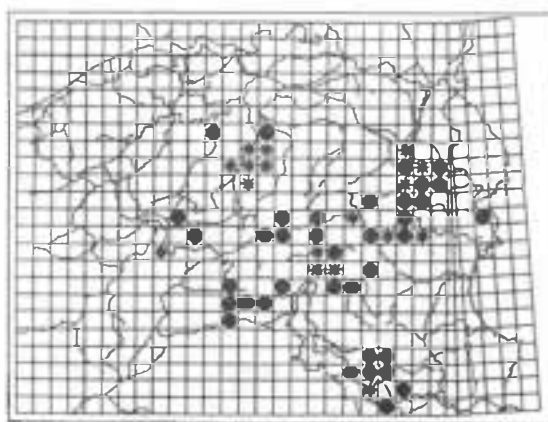
97. *Stenostola ferrea* (SCHRANK)

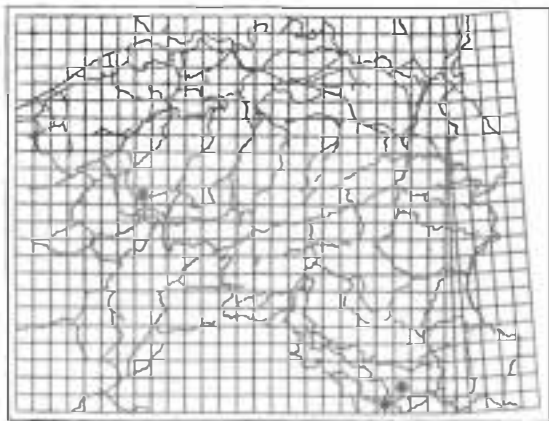
98. *Stenostola dubia* (LAICH.)

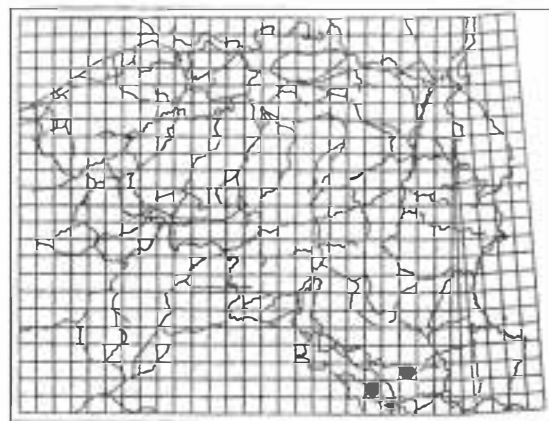
99. *Opsilia coerulescens* (SCOP.)

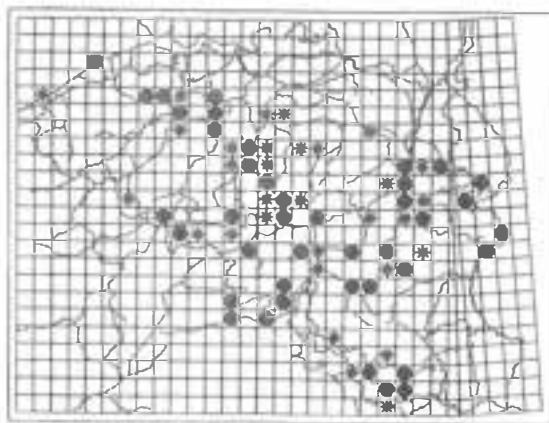
100. *Phytoecia cylindrica* (L.)

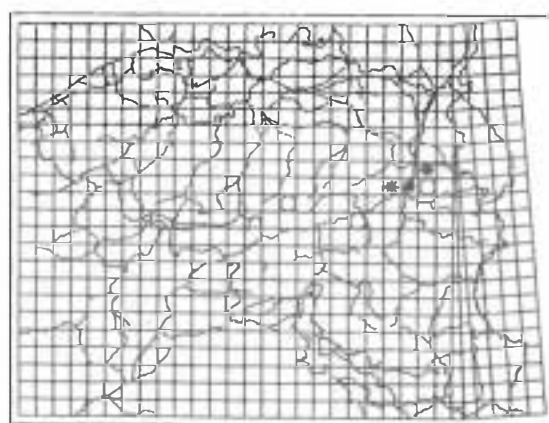
101. *Phytoecia icterica* (SCHALLER)

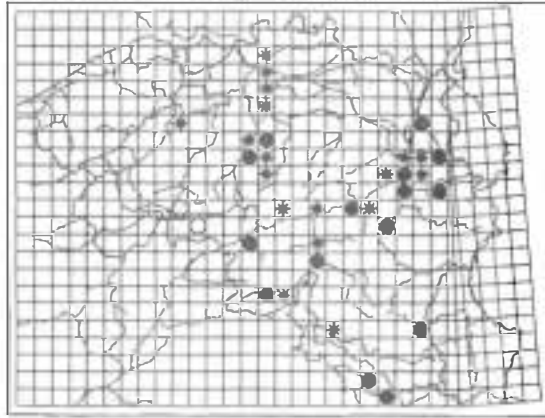
102. *Phytoecia nigricornis* (F.)

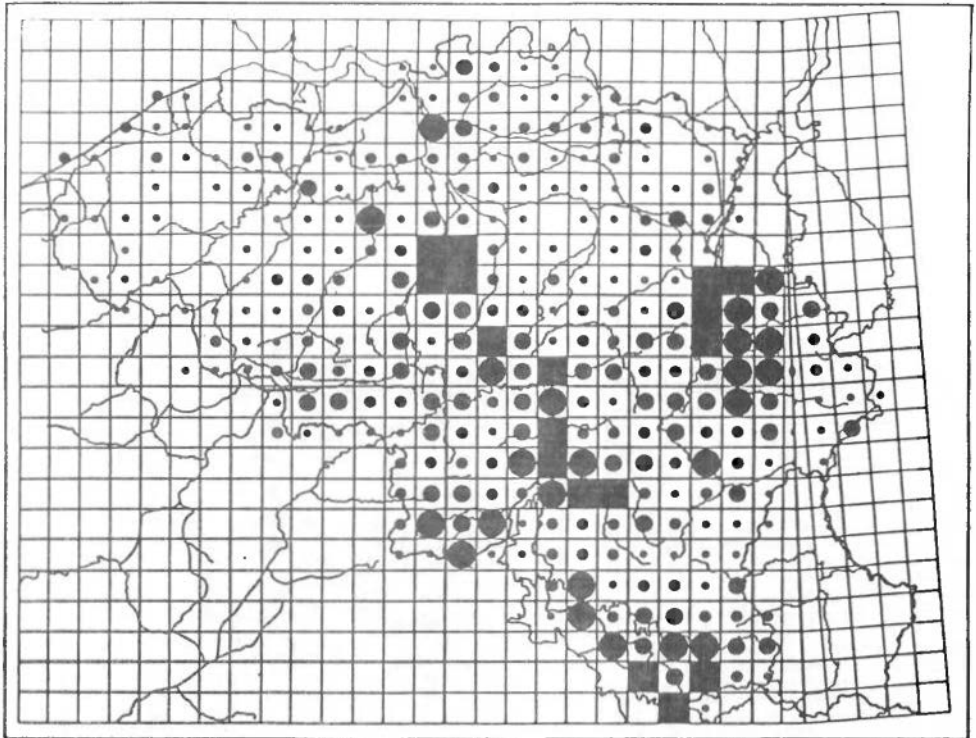
103. *Oberea oculata* (L.)

104. *Oberea pupillata* (GYLL.)

105. *Oberea linearis* (L.)

106. Aantal boktorsoorten per hokje tot einde 1982.

□ géén enkele soort	● 20 tot 29 soorten
• 1 tot 9 soorten	● 30 tot 39 soorten
• 10 tot 19 soorten	■ 40 soorten en méér (max. 64)

LITERATUUR

- BALL, F. (1957) - Capture d'un Coléoptère intéressant pour la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 93: 61.
- BIVORT, A. (1898) - Matériaux pour la faune entomologique de la province de Hainaut. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 42: 205.
- BOOSTEN, G. (1968) - Coléoptères intéressants récoltés en Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.* 104: 366.
- BOOSTEN, G. (1971) - Coléoptères intéressants de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 107: 330.
- BOOSTEN, G. (1972) - Coléoptères intéressants de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 108: 229.
- COLLART, A. (1940) - A propos de *Tetropium* de Belgique (Coleoptera: Cerambycidae). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 80: 153-156.
- COLLART, A. (1941) - Note sur la faune des Hautes-Fagnes en Belgique. III (1). Coleoptera: Cerambycidae. - *Bull. Mus. r. Hist. nat. Belg.*, XVII: 10, 1-18.
- CREMER, R. (1946) - Contribution à l'étude des Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 82: 90-92.
- DEBATISSE, G. (1945) - Sur deux Longicornes rares en Belgique (Coleopt. Cerambycidae). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 81: 248-251.
- DEBATISSE, G. (1946) : Contribution à la connaissance des Longicornes de Belgique. - *Bull. Soc. Roy. Sc. Liège*, 3-4: 133-149.
- DEBATISSE, G. (1946) - Contribution à la connaissance des Longicornes de Belgique. - *Bull. Soc. Roy. Sc. Liège*, 5: 254-259.
- DEBATISSE, G. (1946) - Une espèce nouvelle du genre *Mantitheus* FAIRM. (Col. Cerambycidae). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 82: 155-156.
- DEBATISSE, G. (1951) - Captures de Cérambycides. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 87: 189-190.

- DEBATISSE, G. (1952) - Captures de Cérambycides. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 88: 59-60.
- DEBATISSE, G. (1952) - Note sur *Grammoptera variegata* GERM. (Col. Cerambycidae). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 88: 61-62.
- DEBATISSE, G. (1952) - *Cortodera humeralis* SCHALL. et *Pidonía lurida* F. (Col. Cerambycidae) en Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 88: 62-63.
- DECELLE, J. (1964) - Longicornes peu fréquents de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 100: LIII.
- DERENNE, E. (1939) - Additions au Catalogue des Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 79: 400-401.
- DERENNE, E. (1945) - Contribution à l'étude des Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 81: 57-61.
- DERENNE, E. (1953) - Coléoptères intéressants pour la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 89: 239-240.
- DERENNE, E. (1956) - Coléoptères intéressants pour la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 92: 53-55.
- DERENNE, E. (1957) - Coléoptères intéressants pour la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 93: 237-238.
- DE RUETTE, R. (1945) - Addition au catalogue des Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 81: 163-170.
- D'ORCHYMONT, A. (1907) - Captures de Coléoptères rares ou peu communs. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 51: 93-94.
- EVERTS, E. (1903) - *Coleoptera Neerlandica. De schildvleugelige insecten van Nederland en het aangrenzende gebied. Deel II.* - 's Gravenshage, M. Nijhoff, 1-796.
- EVERTS, E. (1922) - *Coleoptera Neerlandica. De schildvleugelige insecten van Nederland en het aangrenzende gebied. Deel III.* - 's Gravenshage, M. Nijhoff, 1-667.

- FAGEL, G. & GUILLEAUME, F. (1945) - Addition au Catalogue des Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 81: 51.
- FAGEL, G. (1948) - Présentation de quelques Insectes peu communs de la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 84: 143.
- FRENNET, L. (1920) - Note sur les Coléoptères de la région jurassique belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 60: 47-49.
- FRENNET, L. (1920) - Coléoptères du Jurassique belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 60: 101-103.
- FRENNET, L. (1937) - Captures intéressantes faites en mai 1937. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 77: 261.
- FRENNET, L. (1938) - Coléoptères intéressants capturés aux environs de Malmédy en juillet. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 78: 321-322.
- FRENNET, L. (1948) - Contribution à l'étude des Coléoptères de Belgique. IIIe note (1). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 84: 218-220.
- GUILLEAUME, F. (1909) - Coléoptères intéressants des environs de Genval. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 53: 124-126.
- GUILLEAUME, F. (1910) - Coléoptères intéressants ou nouveaux pour la faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.* 54: 296.
- GUILLEAUME, F. & VREURICK, G. (1924) - Coléoptères intéressants pour la Faune belge. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 64: 110.
- GUILLEAUME, F. & VREURICK, G. (1933) - Additions à la Faune des Coléoptères et des Hémiptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 73: 222-224.
- HARDE, K.W., FREUDE, H. & LOHSE, G.A. (1966) - Die Käfer Mitteleuropas. Band 9. *Cerambycidae*. - Krefeld, Goecke & Evers, 1-299.
- HASSEWER, W.L. (1957) - *Pogonochaerus hispidulus* (PILLER), Col. Cerambycidae. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 93: 234.

- HUART, N. (1958) - A propos encore de *Pogonochaerus hispidulus* (PILLER). - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 94: 31.
- KEER, P.M. (1930) - *Calwer Keverboek*. Deel I. - Zutphen, W.J. Thieme & Cie, 1-784.
- KLAUSNITZER, B. & SANDER, F. (1978) - *Die Bockkäfer Mitteleuropas. Cerambycidae*. - Wittenberg Lutherstadt, A Ziemsen Verlag, Die Neue Brehm-Bücherei, 499, 1-222.
- LAMEERE, A. (1894) - Révision du Catalogue des Longicornes de la Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 38: 294-309.
- LAMEERE, A. (1900) - Insectes nouveaux ou rares pour la Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 44: 259-260.
- LAMEERE, A. (1900) - Manuel de la faune de Belgique. Tome II. *Insectes inférieurs*. Bruxelles, H. Lamertin, 1-857.
- LECLERCQ, J., GASPAR, C., VERSTRAETEN, C. (1976) - *Atlas provisoire des Insectes de Belgique*. Cartes 701 à 800. - Gembloux, F.S.A.Gx.
- LECLERCQ, J. & VERSTRAETEN, C. (1978) - *Atlas provisoire des Insectes de Belgique*. Cartes 801 à 1000. - Gembloux, F.S.A.Gx.
- LECLERCQ, J. & VERSTRAETEN, C. (1979) - *Atlas provisoire des Insectes de Belgique*. Cartes 1201 à 1400. - Gembloux, F.S.A.Gx.
- LELEUP, N. (1946) - Coléoptères intéressants récoltés en Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 82: 49.
- LEROUX, J. (1970) - Coléoptères intéressants pour la Faune de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 106: 23.
- MARECHAL, P. (1939) - Les richesses entomologiques de la Montagne Saint-Pierre. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 79: 331-346.
- MULLER, J. (1923) - Liste d'insectes intéressants capturés aux environs de Visé. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 63: 81.

- PLANET, L. (1924) - *Les Longicornes de France*. - Paris, Lechevalier, Encyclopédie entomologique, II, 1-386.
- REITTER, E. (1911) - *Fauna Germanica. Die Käfer des Deutschen Reiches*. Band IV. - Stuttgart, K.G. Lutz' Verlag, 1-236.
- ROELOFS, P.J. (1931) - Liste de Coléoptères capturés en Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 71: 203-204.
- ROELOFS, P.J. & SEGERS, C. (1951) - Coléoptères capturés en Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 87: 62-63.
- ROUARD, M. (1980) - Quelques Coléoptères de Belgique. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 116: 9-10.
- VERSTRAETEN, C. (1972) - Données pour un Atlas des Coléoptères de l'Europe occidentale. VI. Cerambycidae: Prioninae, Aseminae, Lepturinae. - *Bull. Rech. Agron. Gembloux*, 7: 314-332.
- VILLIERS, A. (1978) - Faune des Coléoptères de France I. *Cerambycidae*. - Paris, Lechevalier, Encyclopédie entomologique, XLII, 1-611.
- VREURICK, G. (1934) - Captures intéressants. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.*, 74: 306.

REGISTER

Wetenschappelijke namen

De *cursief* gedrukte namen zijn synoniemen.

Acanthocinini 81, 89
Acanthocinus 89
accuminatus, Mantitheus 103
Acmaeops 27, 31
Acmaeops zie Dinoptera 27, 31
adpersus, Exocentrus 92
aedilis, Acanthocinus 90
aenea, Callidostola 67
aeneum, *Callidium* = Callidostola aenea 67
aethiops, Leptura 44
aethiops, *Strangalia* = Leptura aethiops 44
Agapanthia 83
Agapanthiini 79, 83
Allorhagium zie Rhagium 26, 27
alni, *Callidium* = Poecilium alni 70
alni, *Phymatodes* = Poecilium alni 70
alni, Poecilium 70
Alosterna 35, 39
Amaurostoma zie Oberea 96, 100
Amilia zie Anaerea 93
Anaerea 93
Anaesthetis 88
Anaglyptini 56, 78
Anaglyptus 78
Anastrangalia 36, 43
Anisorus 27, 31
Anoplodera 34, 40
antilope, Xylotrechus 74
Aphelocnemia 82, 83
arcuata, Leptura 45
arcuata, *Strangalia* = Leptura arcuata 45
arcuatus, Plagionotus 76
Argalia zie Saperda 93, 94
Arhopalus 50, 51
arietis, Clytus 75
Aromia 63
arvicola, *Clytus* = Xylotrechus arvicola 73

- arvicola, Xylotrechus 73
- Aseminae 24, 49
- Asemum 50
- attenuata, Strangalia 48
- attenuata*, *Strangalina* = Strangalia attenuata 48
- attenuatus*, *Typocerus* = Strangalia attenuata 48
- aurulenta, Leptura 46
- aurulenta*, *Strangalia* = Leptura aurulenta 46
- bajulus, Hylotrupes 66
- bicolor, Rhamnusium 30
- bifasciata*, *Stenura* = Stenurella bifasciata 47
- bifasciata, Stenurella 47
- bifasciata*, *Strangalia* = Stenurella bifasciata 47
- bifasciatum, Rhagium 29
- Brachyleptura 36, 42
- brevipennis*, *Leptidea* = Nathrius brevipennis 58
- brevipennis, Nathrius 58
- brunneum, Obrium 61
- buprestoides, Spondylis 49
- Caenoptera* zie Molorchus 58
- Callichromini 54, 63
- Callidiini 55, 64
- Callidium 65, 67
- Callidium* zie Callidostola 65, 67, Phymatodes 65, 68, Poecilium 65, 70
- Callidostola 65, 67
- cantharinum, Obrium 60
- carcharias, Anaerea 94
- carcharias*, *Saperda* = Anaerea carcharias 94
- cardui, Agapanthia 84
- castaneum, Tetropium 52
- castaneus*, *Criomorphus* = Tetropium castaneum 52
- cerambyciformis*, *Judolia* = Pachytodes cerambyciformis 43
- cerambyciformis*, *Leptura* = Pachytodes cerambyciformis 43
- cerambyciformis, Pachytodes 43
- Cerambycinae 24, 53
- Cerambycini 55, 62
- Cerambyx 62
- cerdo, Cerambyx 62
- Chlorophorus 72, 76
- clavipes, Ropalopus 66
- Clytanthus* zie Chlorophorus 72, 75
- Clytini 56, 71
- Clytus 71, 74
- Clytus* zie Rusticoclytus 71, 72, Xylotrechus 71, 73, Plagionotus 71, 75, Chlorophorus 72, 75

coerulescens, *Opsilia* 98
collaris, *Acmaeops* = *Dinoptera collaris* 32
collaris, *Dinoptera* 32
Compsidia 93, 95
cordigera, *Brachyleptura* 42
cordigera, *Leptura* = *Brachyleptura cordigera* 42
coriarius, *Prionus* 25
Cortodera 33, 38
Corymbia 35, 41
Criocephalus zie *Arhopalus* 50, 51
Criomorphus zie *Tetropium* 49, 52
curculionides, *Haplocnemia* = *Mesosa curculionides* 83
curculionides, *Mesosa* 83
cursor, *Oxymirus* 30
cursor, *Toxotus* = *Oxymirus cursor* 30
cylindrica, *Phytoecia* 99
decoratus, *Pityophilus* = *Pogonocherus decoratus* 88
decoratus, *Pityphilus* = *Pogonocherus decoratus* 88
decoratus, *Pogonocherus* 88
Deilini 54, 61
Deilus 61
dentatus, *Pogonocherus* = *Eupogonocherus hispidus* 88
detritus, *Clytus* = *Plagionotus detritus* 76
detritus, *Plagionotus* 76
Dilus zie *Deilus* 61
Dinoptera 27, 31
Dorcadion 81
Dorcadionini 79, 81
dubia, *Anastrangalia* 43
dubia, *Leptura* = *Anastrangalia dubia* 43
dubia, *Stenostola* 97
ephippium, *Phytoecia* = *Phytoecia icterica* 99
epibata, *Criocephalus* = *Arhopalus tristis* 52
erythrocephala, *Amaurostoma* = *Oberea erythrocephala* 101
erythrocephala, *Oberea* 101
Eupogonocherus 87
Exocentrus 89, 90
fasciculatus, *Pityophilus* = *Pogonocherus fasciculatus* 87
fasciculatus, *Pityphilus* = *Pogonocherus fasciculatus* 87
fasciculatus, *Pogonocherus* 87
femoratus, *Ropalopus* 66
ferrea, *Stenostola* 96
ferus, *Criocephalus* = *Arhopalus tristis* 52
figuratus, *Chlorophorus* 78
figuratus, *Clytanthus* = *Chlorophorus figuratus* 78

fugax, *Deilus* 61
fugax, *Dilus* = *Deilus fugax* 61
fuliginator, *Dorcadion* 81
fulva, *Brachyleptura* 42
fulva, *Leptura* = *Brachyleptura fulva* 42
fuscum, *Tetropium* 53
fuscus, *Criomorphus* = *Tetropium fuscum* 53
gabrieli, *Criomorphus* = *Tetropium gabrieli* 52
gabrieli, *Tetropium* 52
Glaphyra 58, 59
Gracilia 47
Graciliini 55, 57
Grammoptera 33, 38
Grammoptera zie *Alosterna* 35, 39
Haplocnemia zie *Mesosa* 82
Hargium zie *Rhagium* 26, 27
hastata, *Leptura* = *Brachyleptura cordigera* 42
herbsti, *Chlorophorus* 77
herbsti, *Clytanthus* = *Chlorophorus herbsti* 77
heros, *Cerambyx* = *Cerambyx cerdo* 62
hispidulus, *Eupogonocherus* 88
hispidulus, *Pogonocherus* = *Eupogonocherus hispidulus* 88
hispidus, *Eupogonocherus* 88
hispidus, *Pogonocherus* = *Eupogonocherus hispidus* 88
humeralis, *Cortodera* 38
Hylotrupes 64, 65
icterica, *Phytoecia* 99
inquisitor, *Allorhagium* = *Rhagium inquisitor* 28
inquisitor, *Rhagium* 28
kaehleri, *Purpuricen* 63
koehler, *Purpuricen* = *Purpuricen kaehler* 63
Lamia 85
Lamiinae 22, 79
Lamiini 80, 84
Leiopus 89, 90
Leptidea zie *Nathrius* 57
Leptura 37, 44
Leptura zie *Anastrangalia* 36, 43, *Anoplodera* 34, 40,
Brachyleptura 36, 42, *Corymbia* 35, 41,
Pachytodes 36, 43, *Pedostrangalia* 36, 47,
Pseudallosterna 35, 40, *Stictoleptura* 35, 41
Lepturinae 23, 25
Lepturini 26, 32
linearis, *Oberea* 101
Linomius zie *Glaphyra* 58, 59

liopus zie *Leiopus* 89, 90
livida, *Leptura* = *Pseudallosterna livida* 40
livida, *Pseudallosterna* 40
livida, *Vadonia* = *Pseudallosterna livida* 40
lividum, *Phymatodes* = *Phymatoderus lividus* 69
lividus, *Phymatoderus* 69
lurida, *Pidonia* 32
luridum, *Tetropium* = *Tetropium castaneum* 52
lusitanus *Exocentrus* 91
maculata, *Leptura* 44
maculata, *Strangalia* = *Leptura maculata* 44
maculicornis, *Brachyleptura* 43
maculicornis, *Leptura* = *Brachyleptura maculicornis* 43
major, *Necydalis* 48
Mantitheus 23, 102
marginatus, *Acmaeops* 31
massiliensis, *Clytanthus* = *Chlorophorus sartor* 78
melanura, *Stenura* = *Stenurella melanura* 47
melanura, *Stenurella* 47
melanura, *Strangalia* = *Stenurella melanura* 47
meridianus, *Stenocorus* 30
meridianus, *Toxotus* = *Stenocorus meridianus* 30
Mesosa 82
Mesosa zie *Aphelocnemia* 82, 83
Mesosini 80, 82
minor, *Molorchus* 58
minor, *Caenoptera* = *Molorchus minor* 58
minuta, *Gracilia* 57
Molorchini 53, 58
Molorchus 58
Molorchus zie *Glaphyra* 58, 59
Monochamus 85
Monohammus zie *Monochamus* 85
mordax, *Hargium* = *Rhagium mordax* 29
mordax, *Rhagium* 29
moschata, *Aromia* 64
Musaria 96, 97
mysticus, *Anaglyptus* 78
Nathriini 53, 57
Nathrius 57
nebulosa, *Aphelocnemia* 83
nebulosa, *Haplocnemia* = *Aphelocnemia nebulosa* 83
nebulosa, *Mesosa* = *Aphelocnemia nebulosa* 83
nebulosus, *Leiopus* 90
nebulosus, *Liopus* = *Leiopus nebulosus* 90

Necydalini 25, 48
Necydalis 48
nigra, *Stenura* = *Stenurella nigra* 46
nigra, *Stenurella* 46
nigra, *Strangalia* = *Stenurella nigra* 46
nigricornis, *Phytoecia* 98
nigripes, *Stenostola* = *Stenostola dubia* 97
Oberea 96, 100
Obriini 54, 60
Obrium 60
octopunctata, *Argalia* = *Saperda octopunctata* 95
octopunctata, *Saperda* 95
oculata, *Oberea* 102
Opsilia 95, 97
ovatus, *Pityophilus* = *Pogonocherus ovatus* 87
ovatus, *Pityphilus* = *Pogonocherus ovatus* 87
ovatus, *Pogonocherus* 87
Oxymirus 26, 30
Pachytodes 36, 43
Pedostrangalia 36, 47
Phymatodellus 65, 70
Phymatoderus 65, 69
Phymatodes 65, 68
Phymatodes zie *Phymatoderus* 55, 69 *Poecilium* 65, 70
Phytoecia 96, 98
Phytoeciini 79, 95
Pidonia 27, 32
pilosus, *Chlorophorus* 77
pilosus, *Clytanthus* = *Chlorophorus pilosus* 77
pilosus, *Clytus* = *Chlorophorus pilosus* 77
Pityophilus zie *Pogonocherus* 87
Pityphilus zie *Pogonocherus* 87
Plagionotus 71, 75
Poecilium 65, 70
Pogonocherini 81, 86
Pogonocherus 87
Pogonocherus zie *Eupogonocherus* 87
polonicus, *Criocephalus* = *Arhopalus tristis* 52
populnea, *Compsidia* 95
populnea, *Saperda* = *Compsidia populnea* 95
praeusta, *Tetrops* 92
Prioninae 22, 24
Prionus 24
Pseudallosterna 35, 40

Pseudopoecilium zie Phymatodellus 65, 70
punctipennis, Exocentrus 92
pupillata, Oberea 102
Purpuricenini 56, 63
Purpuricenus 63
pusillum, *Phymatodes* = *Phymatoderus* pusillus 69
pusillus, *Phymatoderus* 69
pustulata, *Phytoecia* 99
Pyrrhidium 64, 68
quadrifasciata, *Leptura* 46
quadrifasciata, *Strangalia* = *Leptura* quadrifasciata 46
quercus, *Anisorus* 31
quercus, *Toxotus* = *Anisorus* quercus 31
revestita, *Leptura* = *Pedostrangalia* revestita 47
revestita, *Pedostrangalia* 47
revestita, *Sphenalia* = *Pedostrangalia* revestita 47
Rhagiini 25, 26
Rhagium 26, 27
rhamni, *Clytus* 75
Rhamnusium 27, 29
Rhodopini 81, 88
Ropalopus 64, 66
rubra, *Corymbia* 42
rubra, *Leptura* = *Corymbia* rubra 42
rubropunctata, *Musaria* 97
ruficornis, *Grammoptera* 39
rufipes, *Anoplodera* 41
rufipes, *Leptura* = *Anoplodera* rufipes 41
rufipes, *Phymatodellus* 70
rufipes, *Pseudopoecilium* = *Phymatodellus* rufipes 70
rufus, *Stenopterus* 60
Rusticoclytus 71, 72
rusticus, *Arhopalus* 51
rusticus, *Criocephalus* = *Arhopalus* rusticus 51
rusticus, *Clytus* = *Rusticoclytus* rusticus 73
rusticus, *Rusticoclytus* 73
rusticus, *Xylotrechus* = *Rusticoclytus* rusticus 73
sanguineum, *Callidium* = *Pyrrhidium* sanguineum 68
sanguineum, *Pyrrhidium* 68
Saperda 93, 94
Saperda zie *Anaerea* 93, *Compsidia* 93, 95
Saperdini 81, 93
sartor, *Chlorophorus* 78
sartor, *Clytanthus* = *Chlorophorus* sartor 78
scalaris, *Saperda* 94

scopolii, Cerambyx 63
scutellata, Leptura = Stictoleptura scutellata 41
scutellata, Stictoleptura 41
sexguttata, Anoplodera 40
sexguttata, Leptura = Anoplodera sexguttata 40
similis, Amilia = Anaerea similis 94
similis, Anaerea 94
Sphenalia zie Pedostrangalia 36, 47
spiniornis, Ropalopus 67
Spondylinae 23, 49
Spondylis 49
Stenocorus 27, 30
Stenopterini 54, 59
Stenopterus 59
Stenostola 96
Stenura zie Stenurella 37, 46
Stenurella 37, 46
Stictoleptura 35, 41
Strangalia 36, 47
Strangalia zie Leptura 37, 44, Stenurella 37, 46
Strangalina zie Strangalia 36, 47
striatum, Asemum 50
sutor, Monochamus 86
sutor, Monochamus = Monochamus sutor 86
sycophanta, Hargium = Rhagium sycophanta 29
sycophanta, Rhagium 29
tabacicolor, Alosterna 40
tabacicolor, Grammoptera = Alosterna tabacicolor 40
testacea, Anaesthetis 89
testacea, Leptura = Corymbia rubra 42
testaceum, Callidium = Phymatodes testaceus 69
testaceus, Phymatodes 69
Tetraopini 79, 92
Tetropium 49, 52
Tetrops 92
textor, Lamia 85
Toxotus zie Stenocorus 27, 30 Anisorus 27, 31
tristis, Arhopalus 52
tropicus, Clytus 74
Typocerus zie Strangalia 36, 47
ulmi, Necydalis 48
umbellatarum, Glaphyra 59
umbellatarum, Linomius = Glaphyra umbellatarum 59
umbellatarum, Molorchus = Glaphyra umbellatarum 59
ustulata, Grammoptera 39

Adonia zie *Pseudallosterna* 35, 40
variabilis, *Phymatodes* = *Phymatodes testaceus* 69
variegata, *Grammoptera* 39
varius, *Chlorophorus* 77
virius, *Clytanthus* = *Chlorophorus varius* 77
villosoviridescens, *Agapanthia* 84
violacea, *Agapanthia* 84
violaceum, *Callidium* 68
Xylotrechus 71, 73
Xylotrechus zie *Rusticoclytus* 71, 72

Nederlandse namen (1)

Bleekgele smalbok 40
Dennebok 90
Distelbok 84
Gemarmerde eikeboktor 29
Gevlekte dennebok 29
Gevlekte smalbok 44
Gewone huisbok 66
Grote eikebok 62
Grote houtwespbok 48
Grote populierboktor 94
Grote wespebok 76
Grote zwarte smalbok 44
Heidebok 81
Heldenbok 62
Kleine eikebok 63
Klein elzebokje 70
Kleine populierboktor 95
Kleine wespebok 75
Kortschildbok 58
Ladderpopulierbok 94
Lederbok 25
Mantelbaardbokje 87
Muskusboktor 64
Paarse huisbok 68
Pronkbok 76
Rode smalbok 42
Rozeboktor 64
Sierlijk huisbokje 57
Smalle bloembok 39
Smalvleugelbok 60
Struikbokje 92

Timmerbok 90
Tweeogwilgebok 102
Veelvlekmalbok 43
Veranderlijke huisbok 69
Veranderlijke schutterbok 30
Weverbok 85
Wilgeboktor 64
Wortelboktor 49
Zwartstreepmalbok 47

- (1) 'Bok' en 'boktor' worden vaak door elkaar gebruikt:
huisbok en huisboktor. Beide benamingen zijn synoniem.
Onze keuze viel op de meest gebruikelijke benaming.

